

Täysistunto

Keskiviikko 27.10.2021 klo 14.01—20.06

7. Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2020 vp

Valiokunnan mietintö SuVM 1/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt päätetään suuren valiokunnan mietinnön SuVM 1/2021 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Suuren valiokunnan puheenjohtajan Satu Hassin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Tämän jälkeen Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppuraiselle varataan mahdollisuus käyttää 5 minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. [Hälinää]

Ennen kuin edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Satu Hassi aloittaa, pyydän jälleen, hyvät edustajat, että jos teillä on keskinäisiä muita kokouksia, niin siirrytte tämän salin ulkopuolelle. Pitää kuunnella, mitä täällä esittelyssä sanotaan. — Olkaa hyvä, edustaja Hassi.

Keskustelu

14.12 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Suomi on ollut EU:n jäsen melkein 27 vuotta. EU on jäsenvaltioilleen merkittävä päätöksenteon taso mutta myös ja ennen kaikkea vakauden, vaurauden ja turvallisuuden tuottaja. Suuri valiokunta toteaa, että EU-jäsenyys on keskeisin Suomen kansainvälistä asemaa määrittelevä valinta. Se on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön, johon maamme historiansa, arvomaailmansa ja yhteiskuntarakenteensa puolesta kuuluu — arvoyhteisöön, jossa yhteiskunnan perusta ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Nettomaksusuutemme tai -saantomme ei kerro jäsenyyden kokonaisuudesta, vaan kyse on jäsenyyden kokonaisvaikutuksista talouteemme, turvallisuuteemme ja tulevaisuuteemme. Mikään muu järjestely ei tarjoa yhtä tehokkaita keinoja turvata kansallisia etuja, kehittää eurooppalaista yhteistyötä ja järjestää suhteitamme muuhun maailmaan. EU:n jäsenenä olemme mukana tekemässä päätöksiä, jotka joka tapauksessa vaikuttavat meihin. Suurena talousalueena EU on myös merkittävä globaali toimija, jonka jäsenenä meillä on suurempi vaikutusvalta myös kansainväliseen kehitykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Vakauden, rauhan ja turvallisuuden vahvistaminen oli jäseneksi liittymisen keskeinen peruste ja on edelleen ajankohtainen, kuten hallituskin toteaa. On tärkeää myös johdonmukaisesti pitää kiinni EU:n perusperiaatteista, kuten oikeusvaltiosta ja oikeuslaitoksen itenäisyydestä. Suuri valiokunta suhtautuu huolestuneesti ja vakavasti oikeusvaltioperiaatteen loukkaamiseen tai sen vaaraan Puolassa ja Unkarissa. Oikeusvaltion rapautuminen vaarantaisi EU:n muidenkin saavutusten perustan. Rikkomuksiin on puututtava.

Aikaamme värittävät suurvaltojen voimistuva kilpailu ja vastakkainasettelu sekä monisyiset globaalit kriisit, kuten ilmastomuutos, luontokato ja pandemiat. Kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa EU on jo kauan ollut kantava voima. Muiden suurten, kuten USAn ja Kiinan, linjat ovat vaihdelleet, mutta EU on johdonmukaisesti vienyt päätöksiä eteenpäin, ja tällä on usein ollut ratkaiseva merkitys päätösten synnylle.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on kolmas EU-jäsenyyden aikana eduskunnalle annettu Suomen EU-politiikkaa kattavasti kuvaava selonteko. Pidän arvokkaana, että valtioneuvosto on palannut käytäntöön antaa EU-selonteko vaalikausittain. Selonteko ja eduskunnan vastaus ovat tärkeitä tapoja ohjata Suomen EU-politiikkaa kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti. Pidän tärkeänä, että myös tulevilla eduskunnilla on tämä mahdollisuus. Vuosittaisissa sektori- ja hankevaikuttamisstrategioissa käsitellään asioita, jotka jo ovat neuvottelupöydissä. Ne antavat hyvän kuvan lyhyen aikavälin tavoitteista mutta eivät korvaa selontekoa, joka katsoo pitemmälle aikavälille. Eduskunnan hyväksymää mietintöä on pidettävä ohjeellisena lähtökohtana Suomen EU:ta koskeviksi strategisiksi tavoitteiksi.

Kiitän kaikkia 12:ta erikoisvaliokuntaa, jotka antoivat lausunnoissaan arvokasta asiantuntemusta suuren valiokunnan käsittelyn tueksi. Erikoisvaliokunnissa käytännössä jokainen kansanedustaja perehtyy EU-asioihin oman valiokuntansa vastuualueen kannalta. Tämä on EU-päätöksentekomme keskeinen vahvuus. Erikoisvaliokuntakäsittelyn jälkeen suuren valiokunnan tehtävä on huolehtia, että eduskunnan kanta on johdonmukainen ja selkeä. Näin varmistetaan, että EU:ssa Suomea aina edustaa eduskunnalle vastuunalainen hallitus.

Arvoisa puhemies! EU:n ulkopuolella maailmamme olisi maailman kehitykseen sangen vähän vaikutusvaltaa. EU:n jäsenenä emme ole ajopuu. Voimme olla kokoamme suurempia ja antaa oman panoksemme maailman ongelmien ratkaisemiseen.

Valiokunta katsoo, että Suomen EU-politiikan tavoitteenasettelussa on otettava huomioon kolme näkökulmaa. Kansallinen edunvalvonta kuuluu itsestään selvästi Suomen EU-politiikkaan, mutta se ei riitä. Meidän on myös määriteltävä, millaisia eurooppalaisia tavoitteita ja arvoja haluamme edistää. Lisäksi on linjattava, miten Suomi haluaa EU:n vaikuttavan koko maailman kehitykseen.

Kuten valiokunnan kuulemat asiantuntijat varsin yksituumaisesti katsovat, EU on merkittävä globaali toimija, joka pystyy vaikuttamaan maailman kehitykseen ja samalla edistämään laaja-alaista turvallisuuttamme. EU on yksi maailman johtavista kauppamahdeista: se säätelee pääsyä sisämarkkinoille, joilla on yli 450 miljoonaa kuluttajaa ja yli 20 miljoonaa yritystä. Tämä sääntelyvoima vaikuttaa globaalisti. Esimerkiksi EU:n vaatimukset sähkölaitteiden energiatehokkuudesta tai sallituista kemikaaleista vaikuttavat kaikkiin yrityksiin, jotka myyvät tuotteitaan Eurooppaan. EU esimerkiksi loi markkinat energiapiheille led-lampuille ja vähemmän energiaa kuluttaville elektroniikkalaitteille, mikä auttaa koko maailmaa ilmastomuutoksen hillinnässä. EU pystyy vaikuttamaan uusien vihreiden tuotteiden ja liiketoimintamallien syntymiseen globaalisti samalla, kun sen asettamat vaatimukset sen omalla alueellaan myytävälle tuotteille luovat markkinoita eurooppalaisille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

tuotteille ja palveluille. EU:n pitää toimia tiennäyttäjänä myös digitaalisen kaupan sääntöjen asettajana ja ihmisten dataoikeuksien ja yksityisyyden turvaajana. Tällä voi olla pitkäaikainen vaikutus digitalisaatiokehitykseen ja toimintaympäristöön.

Arvoisa puhemies! EU-integraatio on vahvistanut Suomen taloutta ja kansalaisten hyvinvointia. Tämä hyöty ylittää moninkertaisesti nettomaksuosuutemme EU:n budjetista. EU:n on pystyttävä vastaamaan myös tulevaisuuden haasteisiin. Valiokunta antaa tukensa EU:n toimintakyvyn kehittämiseksi ja katsoo, että EU:n toimintaa ja päätöksentekoa on tehostettava perussopimuksen kaikkia mahdollisuuksia hyväksikäyttäen, muun muassa lisäämällä määränemistöpäätöksentekoa. EU:n on rakennettava toimintansa vahvuksilleen, joita ovat avoimet sisämarkkinat, sääntöperustainen ja vastuullinen kauppapolitiikka sekä edelläkävijyys ilmastotoimissa. EU:n kilpailukykystrategian keskiössä on kaksoisiirtymä eli vihreä ja digitaalinen siirtymä. Sovittamalla yhteen taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys EU:sta voidaan rakentaa maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali talous. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat katsovat, että elpymispaketilla on tässä suuri merkitys.

Mutta EU:ta on jatkuvasti kehitettävä. On vahvistettava strategista toimintakykyä ja kriisinsietokykyä, mihin liittyy keskeisesti strategisen autonomian tavoite. Myös ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintakykyä on vahvistettava. Jäsenvaltioiden välinen koordinaatio sekä EU:n kyky nopeaan toimintaan ovat keskeisiä sellaisissa tilanteissa, jollainen koettiin elokuussa Afganistanissa. Kriisitilanteissa EU:n pitää pystyä toimimaan myös yksin. Koronapandemia puolestaan on osoittanut tarpeen vahvistaa sisämarkkinoiden ja Schengen-alueen toimintaa ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Suomen pitää aktiivisesti osallistua keskusteluun EU:n kehittämisestä ja olla aloitteellinen ratkaisujen etsimisessä. Parhaita tuloksia saavutetaan ratkaisuhakuisen ja EU:n toimintakykyä tukevan toiminnan kautta valmistelun joka vaiheessa. Valiokunta korostaa yhteydenpitoa ja verkostoitumista kaikkiin toimijoihin viranhaltijoista ministereihin. Yhteistyökumppaneita on haettava ennakkoluulottomasti ja tilannekohtaisesti, mikä on erityisen tärkeää nyt, kun Ison-Britannian EU-eron myötä Suomi menetti monissa asioissa samanmielisen kumppanimaan.

Valiokunta painottaa varhaisen ja ennakoivan vaikuttamisen merkitystä. Vain näin voimme vaikuttaa Suomen omien aloitteiden etenemiseen osaksi EU:n agenda. Kansallisina erityiskysymyksinä, joissa tilanteemme ja tarpeemme poikkeavat monista jäsenvaltioista, mietintö listaa asumisperusteisen sosiaaliturvan, metsät, pohjoisen sijainnin, harvan asutuksen ja pitkät etäisyydet. Myös Itämeren ekologisen tilan kohentaminen on saatava kiinteämmiin osaksi EU:n agenda.

Komission työpöydällä on useita merkittäviä uudistuksia. EU:n omien varojen järjestelmän uudistamisen lisäksi keskustellaan talous- ja rahaliiton kehittämisestä ja kasvu- ja vakaussopimuksen uudistamistarpeista. Ennakkovaikuttamisessa on katsottava tulevaisuuteen, ja eduskunta on kytkettävä mukaan.

Arvoisa puhemies! Suomen etujen ajaminen ja EU-asioiden strateginen ohjaaminen edellyttävät toimintatapojen kehittämistä ja vaativat resursseja valtioneuvostossa. Valiokunta ehdottaakin eduskunnan hyväksyttäväksi kannanottoa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvostolla on valmiudet ennakkollisesti vaikuttaa erityisesti Euroopan komission tulevien lainsäädäntöaloitteiden sisältöön, ja tähän työhön on ohjattava riittävät resurssit.

Odotan kiinnostuneena käytävää keskustelua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

14.22 Kimmo Kiljunen sd (ryhmäpuheenvuoro): [Ben Zyskowicz: Puhutaanko nyt eläkeistä?] Arvoisa puhemies! — Meillä on käsittelyssä parhaillaan, edustaja Zyskowicz, EU-selonteko, joka katsoo tulevaisuuteen. On kuitenkin viisautta katsoa aivan aluksi myös menneisyyteen.

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan johtajat olivat yhtä mieltä: ei koskaan enää. Syntyhistorialtaan EU on rauhanprojekti. Rajat ylittävä yhteistyö nähtiin keinona liennyttää vastakkainasetteluja ja vahvistaa luottamusta. Perusteet eurooppalaiselle yhteistyölle ovat edelleenkin samat. Yhteiskuntamme kohtaa yhä enemmän sellaisia haasteita, jotka eivät kunnioita valtioiden välisiä rajoja. Keskinäisriippuvuuksien maailmassa ratkaisut edellyttävätkin tänä päivänä kaikkien mukanaoloa — tämä tosin osin hämärtää sisäisen ja ulkoisen päätöksenteon rajoja.

Arvoisa puhemies! Eurooppalainen yhteistyö antaa pienen Suomen äänelle kokoamme suuremman painoarvon. EU:n puitteissa voimme osallistua päätöksentekoon, jolla vaikuttaa Euroopan kehitykseen ja kantaa globaalia vastuutamme.

Ilmastonmuutoksen edellyttämä vihreä siirtymä on ihmiskunnan suurin yhteinen haaste. Myös monet turvallisuusuhat alkuen globaalista pandemiasta ja kybertodellisuudesta päätyen terrorismiin ja joukkotuhouksien leviämiseen kysyvät kestäviä, yhdessä haettuja ratkaisuja. Lisääntyvien kriisien ja jännitteiden myötä Euroopan tulee ottaa vahvempaa roolia kaikissa niissä toimitissa, joilla vahvistetaan kansainvälisen järjestelmän toimivuutta. Tähän liittyy myös sotilaallisten yhteistyövalmiuksien kehittäminen, jota tukee EU:n kehittyvä puolustus- ja puolustusteollinen yhteistyö. Raamit sille antaa parhaillaan käytävä keskustelu Euroopan strategisesta autonomiasta ja siihen liittyvästä kompassista.

Arvoisa puhemies! EU:n olemassaolo on aina perustunut jäsenmaiden haluun sitoutua EU:n perussopimuksiin ja niiden määrittämiin sääntöihin. On iso ongelma, jos perussopimuksista irtisanoudutaan ja yhteiset säännöt ja yhteinen arvopohja politisoidaan kansallisista ideologisista tai valtapoliittisista tarkoituksiperistä. Tämä on vakava haaste yhteisen eurooppalaisen päätöksenteon tulevaisuudelle. Oikeusvaltioperiaatteesta on kaikissa oloissa pidettävä kiinni. [Välihuutoja]

Euroopan unioni kehittyy kahdensuuntaisesti: yhtäältä integraatio syvenee, toisaalta unioni laajenee. Suomi on pienenä jäsenmaana alusta asti tukenut yhteisön laajentamista ja uusien jäsenmaiden mukaan ottamista, jos ja kun jäsenyyuskriteerit toteutuvat.

Kehittyvä yhteistyö myös naapuruston kanssa on välttämätöntä, sillä Euroopan ei pidä rakentaa muuria tai eristäytyä ympäröivästä maailmasta. Vuorovaikutuksen ylläpitäminen myös erimielisten kumppanien kanssa tuo EU:lle uskottavuutta ja vaikuttavuutta. Tähän perustuu myös kestävä turvallisuus.

Arvoisa puhemies! ”Eurooppa olemme me.” Näin kuuluu Euroopan uudistumista ajavan tulevaisuuskonferenssin tunnuslause. Integraation syventämisessä on tavoitteena kansalaisten hyvinvointi ja tasa-arvon lisääminen. Meille sosiaalidemokraateille on keskeistä vahvistaa sosiaalisen Euroopan ulottuvuutta.

Hyvinvointi rakentuu reilulle ja kestäväälle talouspohjalle. Sitä tulee laajentaa uusilla työkaluilla. Omien varojen kasvattaminen hiilitullien ja rahamarkkinaveron kaltaisilla instrumenteilla on perusteltua. Ne ovat välineitä, joita on kansallisesti vaikea toteuttaa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

mutta ne vahvistavat yhteiskuntien toimivuutta ja lisäävät oikeudenmukaisuutta. Yhtä lailla veroparatiisien kitkemiseen tarvitaan yhteistä eurooppalaista päätöksentekoa.

Arvoisa puhemies! Arvot testataan siinä, miten ongelmia ratkaistaan. Yhteisvastuullisesti, kestävästi ja ihminen keskiössä — se on resepti, jolla Suomen hyvinvointivaltio rakennettiin. Samalla reseptillä me sosiaalidemokraatit haluamme olla rakentamassa Eurooppaa sekä tukea kestävästä kehitystä ja yhteisvastuuta koko maailmassa. Valtioneuvoston EU-selonteko osoittaa, että Suomi tulee olemaan myös jatkossa solidaarinen kumppani. Eurooppa olemme me, EU on jäsentensä vastuunkannon kaltainen. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

14.27 Jani Mäkelä ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU on sääntöperäistä kansainvälistä yhteistyötä, joka ei perustu sääntöjen noudattamiseen vaan niiden pettämiseen ja vääristelyyn jokaisen kriisin yhteydessä. [Kimmo Kiljunen: Yritin sanoa muuta!] Kansainvälisyys unionissa tarkoittaa liian usein muiden tahtoon mukautumista ja muiden laskujen maksamista.

Alun perin oli sovittu, että EU:n jäsenmaat eivät takaa toistensa velkoja. Eurokriisi luotiin hyväksymällä yhteisvaluuttan maita, jotka eivät alun perinkään täyttäneet talous- ja vakaussopimusten vaatimuksia. Europrojektin kasvojen pelastamiseksi euroon kelvottomia maita ei laitettu ulos eurosta, vaan muut maat rakensivat niille omalla riskillään tukijärjestelyjä.

Siirtolaiskriisi vuonna 2015 taas johtui siitä, että laittoman maahantulon paineessa muutamien jäsenmaat lakkasivat noudattamasta Schengenin sopimusta. Vapaan liikkuvuuden alueelle otettiin paperittomia henkilöitä, joilla ei ollut oleskeluoikeutta alueella millään perusteella. [Eva Biaudet: Sodalla ei ole mitään tekemistä!] Tämän seurauksena sadattuhannet alkoivat liikkua hallitsematta Euroopassa eikä Dublinin sopimus toiminut. Kaksinkertainen sopimusrikkomus.

Korona tekosyynä käyttäen luotu niin sanottu elvytyspaketti oli uusi surullinen luku unionin sääntöperäisyyden pettämisessä. Isot EU-maat sopivat asiansa hyvin hoitaneiden maksettavaksi paketin, jonka väitettiin olevan ainutkertainen ja tarkkarajainen ja liittyvän koronaan. Todellisuudessa se ei kuitenkaan ollut mitään näistä. Rahat käytetään surutta huonosti taloutensa hoitaneiden jäsenmaiden taloudenpidon paikkaamiseen. Tällainen perussopimusten vääristäminen vie luottamusta oikeusvaltioperiaatteelta ja sopimus pohjaiselta järjestelmältä ja aiheuttaa moraalikatoa.

Ja tuskin on muste kuivunut entisistä sopimusvääristelyistä, saatikka että niiden kautta saadut rahat olisi jaettu, kun jo kuullaan uutisia uusista tulonsiirroista. Suomi maksaisi tällä kertaa muiden maiden kuluja sosiaalirahastosta. Hallitus ei ainakaan ole selvästi linjannut kieltäytyvänsä siitä paketista.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-vaikuttamisen linjaa leimaa linjattomuus. Jos jokin linja on, se tiivistyy eurooppaministeri Tuppuraisen lausuntoon: ”Oma kansa ensin -ajattelu on vahingollista.” [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Siinä, missä kaikki muut maat asettavat oman etunsa ja omat tavoitteensa etusijalle vaikuttamisessaan, on Suomen pyrkimys hyväksynnän hakeminen ja miellyttäminen — kuvitellen, että sillä saavutetaan jotain luottamus pääomaa.

Suomessa on viimeinen hetki käynnistää kriittinen keskustelu EU:n tulevaisuudesta ja erityisesti siitä, millainen EU ja euroalue palvelisivat parhaiten Suomea ja suomalaisia. Pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

ruussuomalaisten linja on selvä: Kaupankäyntiä ja yhteistyötä tarvitaan. Muita määräämään meitä ja maksattamaan laskujaan meillä ei tarvita. Mielestämme EU-vaihtamisen ainoan päämäärän tulee olla kansallisen etumme palveleminen.

Suomalaisen metsäteollisuuden ja muun vientiteollisuuden kilpailukyky on turvattava, ja metsävarojen ja muiden luonnonvarojemme käyttö on pidettävä omassa päätösvallassamme. Kylmässä, pitkien etäisyyksien maassa on turvattava mahdollisuus käyttää oloisamme mielekkäitä energiamuotoja. Omavaraisuus energian- ja ruoantuotannossa on turvattava. On torjuttava päättäväisesti unionin pyrkimykset puuttua näihin asioihin.

EU:n joukkovoimaa tulee käyttää laittoman maahanmuuton torjuntaan, kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden palauttamiseen lähtömaihin ja toisaalta Kiinan kaltaisten toimijoiden vaikutusvallan laajenemisen estämiseen.

Ennen kaikkea Suomen tulee tässä ja nyt torjua EU:n integraation syventäminen sekä pyrkiä purkamaan vanhaa integraatiota. Yksimielisyysvaatimuksesta ei saa tinkiä missään. Sitä täytyy säilyttää, ja sitä täytyy päinvastoin käyttää häikäilemättömän kansallisen edun ajamiseen. Määräenemmistöpäätösten laajentamiseen ei tule suostua edes siinä tilanteessa, että se näyttäisi hetkellisesti etumme mukaiselta — voi tulla tilanne, että se ei enää sitä ole. EU:n tulisi kehittyä kohti alkuperäistä yhteismarkkina-aluetta eikä mitään liittovaltiota. Liittovaltion kaltaisia rakenteita tulee päinvastoin purkaa ja siirtyä kohti vahvojen, itsenäisten kansallisvaltioiden Eurooppaa.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston EU-selonteko ei vastaa näihin esitettyihin tarpeisiin, ei palvele kansallisen edun vaatimuksia eikä ohjaa Suomen EU-vaihtamisen linjaa oikeaan suuntaan. Siksi esitän, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii uuden selonteon suuren valiokunnan mietinnön vastalauseen 1 pohjalta. Uudessa selonteossa tulee nostaa kansallinen etu ja sääntöpohjaisuus Suomen EU-politiikan keskiöön. [Leena Meri: Kannatan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

14.32 Sinuhe Wallinheimo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU-jäsenyys on Suomelle tärkein taloudellinen ja toistaiseksi myös merkittävin turvallisuuspoliittinen päätös. [Perussuomalaisten ryhmästä: Rahat pois!] Suomen on oltava Eurooppa-politiikassaan aloitteellinen niin omien etujemme ajamisessa kuin EU:n kehittämisessäkin. Suomella on oltava EU:ssa ääni, joka kantaa. Tätä kokoomus on edistänyt vuosikaudet. EU:n ytimessä pysyminen, Suomen aseman vahvistaminen ja unionin kehittäminen edellyttävät Suomelta selkeää visiota. Nyt tästä selonteosta ja myös hallituksen EU-politiikasta tämä uupuu.

Arvoisa puhemies! Hallituksen EU-politiikan ja -selonteon pitäisi antaa vastauksia siihen, millaista unionia Suomi haluaa rakentaa ja millainen rooli Suomella EU:ssa on. Suomen on oltava jatkuvasti hereillä, koskipa päätöksenteko kestävä kasvun ja ilmastopolitiikan kokonaisuutta tai ehdotuksia talous- ja rahaliiton kehittämisestä puhumattakaan turvallisuuteen ja maahanmuuttoon liittyvistä kysymyksistä tai EU:n globaalista roolista. Nyt näin ei tapahdu. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on kehityksestä ja hallituksen linjasta huolissaan. Suomen käytännöksi aiempina vuosina muodostunut vahva ja laaja ennakkovaihtaminen ei ole toimivaa, jos omat kannat meille kriittisen tärkeissä kysymyksissä ovat levällään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Ryhmämme kannattaa EU:n vahvaa kehittämistä. Se on Suomen etu. Suuria asioita, joihin meidän pitää keskittyä, ovat vapaan, sääntöperusteisen maailmankaupan puolustaminen, kestävä kasvu, ilmastonmuutoksen hillintä, turvallisuus ja puolustus sekä muuttoliikkeen hallinta.

Euroopan unionia on kehitettävä arvoyhteisönä. EU:n tulee olla omien perusarvojensa vahva puolestapuhuja ja puolustaja niin sisäisesti kuin kansainvälisestikin.

Kannatamme EU:n roolin vahvistamista ilmastojohtajana. Suomen tulee edistää Eurooppaa, joka on taloudellisesti kestävä ja huomioi ympäristökysymykset.

Euroopasta on tehtävä maailman kilpailukykyisin talousalue. Väestömme vähetessä ja vanhentuessa EU:n on löydettävä tehokkaampia keinoja kilpailukyvyn ja vaurauden säilyttämiseksi.

Suomen on myös syytä tukea tavoitetta kehittää Euroopan unionia vahvemmaksi ulko-, turvallisuus- sekä puolustuspoliittiseksi toimijaksi. EU:n on pystyttävä vastaamaan lähi-alueidensa kasvavaan epävakauteen, Kiinan vaikutusvallan kasvuun sekä Venäjän muodostamiin haasteisiin. Pitkällä aikavälillä meidän tulee pyrkiä yhdistämään EU:n ja Naton tehtäviä turvallisuuspolitiikassa.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä EU tarvitsee toimivamman turvapaikkapolitiikan, jolla voidaan varmistaa, että suojelua tarjotaan nopeasti vain sitä tarvitseville kansainvälisen oikeuden velvoitteita noudattaen.

Tahdomme kehittää EU:n raha- ja talousunionia nykyistä kunnianhimoisemmin ja vastuullisemmin. Ylivelkaantuminen, markkinakurin puute sekä jäsenvaltioiden ja pankkien välinen kohtalonyhteys ovat talous- ja rahaliiton haasteita, ja niihin pitää puuttua.

Arvoisa puhemies! Ryhmämme yhtyy suuren valiokunnan asiantuntijakuulemisissa esille nostettuihin huoliin aiemmin hyvin toimineen EU-ennakkovaikuttamisen nykytilasta. Suomen on palattava aiempaan käytäntönsä vahvana proaktiivisena vaikuttajana reagoinnin sijaan ja varmistettava hallituksen ja eduskunnan hyvä yhteistoiminta sekä riittävä ja oikea-aikainen tiedonsaanti perustuslain mukaisesti. Suomella on ennen kaikkea oltava yhtenäinen ja selkeä viesti komission ja jäsenmaiden suuntaan erityisesti kriittisten, tärkeiden kysymysten ääressä.

Yksi esimerkki tästä vaikuttamisen paikasta koskee EU:ssa viriävää keskustelua talouspolitiikan tulevaisuudesta ja yhteisvastuiden laajentamisesta. Tähän keskusteluun on Suomessa varauduttava huolella, kuten tasavallan presidenttikin on muistuttanut: Varallisuudella mitattuna suomalaiset ovat ”Euroopassa 16. sijalla ja EU:ssa emme ole kärkikymmenikössä. Varallisuus kertoo aika paljon siitä, mikä on kyky ottaa ulkopuolista vastuuta”. Presidentti Niinistön huomio on osuva. Nyt kasvaneita jäsenmaiden velkasuhteita täytyy ryhtyä supistamaan, niin että talouskasvu ei kärsi, mutta pandemia ei voi myöskään olla syy hylätä sääntöihin pohjautuvaa vastuullista talouspolitiikkaa. Tiukat velkakurisäännöt ovat Suomen etu.

Arvoisa puhemies! Aika keskustelulle EU:n tulevaisuudesta ja Suomen linjasta on nyt. Suomi voi joko ajelehtia tapahtumien mukana tai pyrkiä vaikuttamaan niihin — näiden kahden välillä ei ole keskitietä. Kokoomukselle valinta on selkeä: me haluamme Suomen, jolla on selkeä EU-visio ja kyky toteuttaa se. Tästä selonteosta sitä ei nyt löydy. Ehdotankin, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 2 mukaisen kannanoton. [Timo Heinonen: Kannatetaan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

14.37 **Eeva Kalli kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syksyllä 1994 pääministeri Esko Aho puhui Hampurissa Suomen EU-jäsenyydestä. Puheen viesti oli selvä: sekä Suomi että Euroopan unioni hyötyvät Suomen jäsenyydestä. Tästä EU-jäsenyydessä on kyse tänäkin päivänä: kansallinen etu ja yhteinen eurooppalainen etu yhdistyvät. Suomi on EU:n jäsen, koska unioni on meille tärkeä arvo-, talous- ja turvallisuusyhteisö. Euroopan unioni tarjoaa Suomelle ja koko Euroopalle lisäarvoa niin talouteen, turvallisuuteen kuin yhteisten maailmanlaajuisten ongelmien ratkomiseen.

On tärkeää tunnistaa politiikka-alueet, joilla yhteinen sääntely on tarpeen. Sisämarkkinat ja kauppapolitiikka ovat näistä esimerkkejä. Yhtä tärkeää on kunnioittaa läheisyysperiaatetta — eli sitä, että yhteistä sääntelyä tehdään vain silloin, kun se on tarpeellista, ja vain siinä mitassa kuin se on tarpeellista. Päätösvaltaa ei pidä siirtää Brysseliin asioissa, joissa se ei ole välttämätöntä. Esimerkkejä ovat metsäpolitiikka ja sosiaaliturva, joihin ulottuvaa EU-sääntelyä on viime aikoina tavalla tai toisella esitetty. Metsäpolitiikka ja sosiaaliturva ovat kuitenkin asioita, jotka on syytä pitää visusti kansallisissa käsissä myös tulevaisuudessa. Keskusta on erittäin kriittinen komission esittämää uutta sosiaalirahastoa kohtaan. Niissä asioissa, joissa yhteistä sääntelyä tarvitaan, pitää tunnistaa kansalliset erityispiirteemme ja puolustaa Suomen etua.

Suomen erityispiirteitä ovat pohjoinen ilmasto, pitkät välimatkat ja sijaintimme kaukana keskeisistä markkinoista. Tähän liittyvät erityishuolet talvimerenkulusta ja kuljetuskustannuksista. Myös kannattavan ruoantuotannon turvaaminen sekä laajan energiapalettimme puolustaminen ovat esimerkkejä asioista, jotka edellyttävät vahvaa kansallista edunvalvontaa. Kansallisen edun puolustaminen ei estä EU:n yhteisen edun saavuttamista. Päinvastoin. Aktiivinen kansallinen edunvalvonta on lopulta koko unionin etu. Se auttaa rakentamaan kestäväää sääntelyä, jolla on jäsenmaiden ja kansalaisten hyväksyntä. Jos EU ei tässä onnistuisi, olisi sen hyväksyttävyyden vaaka laudalla. Kansallisen edun puolustaminen on siis tärkeää myös EU:n yhteisen edun nimissä.

Arvoisa puhemies! Keskustelu EU:n talouspolitiikan tulevaisuudesta on käynnistynyt. Talous- ja rahaliiton kehittäminen paremmin toimivaksi on Suomen etujen mukaista, sillä menestyvä euroalue ja rahoitusjärjestelmän vakaus tukevat Suomen kasvua ja työllisyyttä. Keskusteluun talouspolitiikan kehikon uudistamisesta on yhdistetty paitsi huoli velkakkestävyydestä myös tarve ilmastotoimien rahoitukselle. Keskusta näkee, että tavoitteet ovat yhteensovitettavissa. Yhteiskuntien digitalisaatio sekä uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvan bio- ja kiertotalouden rakentaminen ovat Suomelle valtava mahdollisuus. Ne ruokkivat suomalaista kasvua ja työtä. Tämä ei kuitenkaan edellytä jatkuvaa, kiihtyvää velkaantumista. Päinvastoin. Julkista taloutta pitää saada ylisukupolisesti kestävämmälle polulle niin kansallisesti kuin EU:ssakin. Velaksi ei voi loputtomiin elää. Julkisilla investoinneilla ja investointituilla on paikkansa, mutta tärkeimpiä ovat yksityisen sektorin investoinnit ja niiden luomat työpaikat. Tärkein julkisen vallan tehtävä on nyt varmistaa, että sääntely on mahdollisuuksia luovaa, ei vaihtoehtoja pois rajaavaa. On tärkeää luoda ja ylläpitää investointivarmuuden ilmapiiriä. Toimintaympäristön vakautta ja ennustettavuutta tukeva sääntely ei välttämättä maksa mitään mutta tarjoaa valtavasti mahdollisuuksia vihreälle kasvulle. Ilmastopolitiikan pitää niin kansallisesti kuin EU:ssa olla alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaista.

Arvoisa puhemies! Taloudellisesti menestyvä ja sisäisesti yhtenäinen unioni on myös turvallisempi ja globaalisti vaikutusvaltaisempi toimija. Euroopan unionin vahvistaminen turvallisuus- ja puolustusyhteisönä on maamme etu. Eurooppalaista kokonaisturvallisuut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

ta kehittämällä pystymme vastaamaan monenlaisiin maanosaamme kohdistuviin haasteisiin, kuten kyber-, informaatio- ja hybridiuhkiin. Euroopan kriisinkestävyyden ja globaalin aseman vahvistaminen taloudessa, teknologiassa ja turvallisuudessa on jäsenmaiden ja unionin yhteinen tehtävä. Keskusta tukee ja kannustaa hallitusta aktiiviseen, yhtenäiseen ja rakentavaan EU-vaikuttamiseen, jonka myötä kansallinen etumme ja yhteinen eurooppalainen etu lyövät kättä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Forsgrén.

14.42 Bella Forsgrén vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sata vuotta sitten 1920-luvulla Suomessa vaikutti Tulenkantajat-kirjailijaryhmittymä. Tunnetun ryhmän kunnianhimoinen, raikas tunnuslause kuului: ”Ikkunat auki Eurooppaan!” Siten meidän on oltava myös tänään. Tulenkantajille oli tunnusomaista usko ihmisyyteen sekä suomalaisen kulttuurin tulevaisuuteen. Heitä ajoi kiinnostus uusiin ilmiöihin, ja kansainvälisyys oli kiinteästi osa ryhmittymän tulevaisuudenkuvaa. Olen saanut elää koko elämäni avoimessa ja demokraattisessa Euroopassa, jossa Tulenkantajien arvot ovat monella tapaa toteutuneet. Tämä on monin tavoin EU:n ansiota. Me vihreät kannatammekin yhä vahvemmin EU:ta.

Onkin pidettävä kirkkaasti mielessä, että ihmisoikeuksia, vapautta, demokratiaa ja tasa-arvoa on puolustettava joka päivä ja kaikkialla. Erityisesti oikeusvaltioperiaatteesta on pidettävä kiinni kaikkialla EU:ssa. Suomi ei voi ummistaa silmiään Puolan oikeusvaltion heikkenemiseltä. Kyse on viime kädessä ihmisoikeuksien toteutumisesta, emmekä voi EU:n kansalaisina hyväksyä, että muiden EU-kansalaisten oikeudet taantuvat. Siksi EU:n oikeusvaltiövälinettä on edelleen vahvistettava ja sääntöjä rikkovien maiden toimintaan on puututtava. Tarvittaessa se on tehtävä leikkaamalla EU:n tukia.

Arvoisa rouva puhemies! Vihreät on EU-myönteinen puolue, joka haluaa pitää ikkunat auki Eurooppaan. Näemme yhteisen projektin mahdollisuudet ja haasteet. Tunnistamme, että EU:n on oltava lähellä jokaista jäsentään, jotta se säilyttää legitimitteittinsä. Siksi me haluamme korjata EU:n demokratiavajetta. Meidän on tehtävä EU:n päätöksenteosta ymmärrettävämpää ja lähestyttävämpää ihmisille. Onkin kaikin keinoin varmistettava, että EU on jatkossakin vapauden ja demokratian tyyssija. Samalla sen on oltava avoin uusille ihmisille ja ideoille — aivan kuten Tulenkantajat ajattelivat. EU ei voi käpertyä sisäänpäin tai haikailla vanhan maailman perään.

Viimeistään koronapandemia on osoittanut, kuinka elintärkeää on toimia yhteisessä, laajassa rintamassa. Tarvitsemme globaaleihin ongelmiin ylivaltiollisia ratkaisuja. EU onkin ollut vahva tuki jäsenmaille pandemiantorjunnassa muun muassa rokotteiden ja suoja-varusteiden yhteishankintojen kautta. Viiden miljoonan ihmisen Suomi ei ilman EU:ta pärjää yhtä hyvin globaaleilla markkinoilla pandemian vastaisessa varustelussa.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt on oikea hetki palauttaa mieliin, että eivät ilmastomuutos ja luontokatokaan katso valtioiden rajoja. Erityisen merkittävä rooli EU:lla onkin vihreässä siirtymässä ja siihen liittyvissä suurissa rakenteellisissa muutoksissa. Me vihreät kannatammekin kunnianhimoista EU-politiikkaa, joka tukee siirtymää nollapäästöyhteiskuntaan sosiaalisesti oikeudenmukaisilla keinoilla. Jokaisen EU:n kansalaisen on pysyttävä mukana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Euroopan ikkunoiden tulee myös olla auki muuhun maailmaan. Me emme voi kääntää katsettamme, vaan meidän on oltava valmiita auttamaan ilmastonmuutoksesta kärsiviä. Suomen tuleekin vastaanottaa pakolaisia entistä enemmän muun EU:n kanssa.

Taloutemme on perustuttava näkemykselle, että meillä on vielä vuosituhansienkin päästä elinkelpoinen maapallo. Koko EU:n on tunnustettava, että tarvitsemme kaikki työkalut käyttöön ilmastonmuutoksen sekä luontokadon torjumiseksi. EU:n kauppasopimusten onkin tulevaisuudessa perustuttava vahvemmin kestävä kehityksen tavoitteiden ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Kauppasopimuksissa tulee myös huomioida tasa-arvo sekä työntekijöiden oikeudet.

Me tuemme EU-tason päästökaupan kehittämistä ja laajentamista. Vaadimme Euroopan luonnon monimuotoisuuden riittävää elvyttämistä vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi meille vihreille on erityisen tärkeää, että nostaisimme rakkaan mutta huonosti voivan Itämeren pelastamisen EU:n kärkihankkeeksi.

Isojen rakenteellisten muutosten edessä suhtaudumme myönteisesti unionin uusiin omiin varoihin, jotka vahvistavat EU:n toimintaedellytyksiä ja puuttuvat kansallisella verotuksella näihin vaikeasti suitsittaviin ja visaisiin ilmiöihin. Omalla rahoituspohjallaan EU voi kehittyä valtioliittona, joka tuottaa yhteistä eurooppalaista lisäarvoa.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun maailma avautuu koronan jäljiltä uudelleen, meidän on entistä kirkkaammin pidettävä kiinni niistä arvoista, joille EU:kin on rakennettu. Tiedämme, että vapaus on haurasta. ”Ikkunat auki Eurooppaan” tarkoittaa sitä, että kriisienkin keskellä rakennamme yhteiskuntaamme ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, vapauden, demokratian, tasa-arvon ja oikeusvaltioperiaatteen varaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

14.48 **Merja Kyllönen vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme käytä koko sitä potentiaalia, mitä meillä EU:ssa on. Meidän aikamme suurimmat haasteet — ilmastonmuutos, luonnonvarojen köyhtyminen, eriarvoistumisen kasvu, veroparatiisit, vastentahtoinen siirtolaisuus, palkkadumppaus ja pandemiat, kuten korona — ylittävät valtioiden rajat, joten myös niiden ratkaisut on kyettävä tekemään yli rajojen. Tähän tehtävään — isojen globaalien haasteiden yhdeksi ratkaisijaksi — Euroopan unionissa on paljon työkaluja.

Arvoisa puhemies! Koronakriisin aikana me olemme huomanneet, että EU:n kriisinkestävyys ja toimintakyky eivät ole niin hyviä kuin ne voisivat olla. EU:n on otettava kriisistä opikseen, jatkettava kehittymistään sekä rakennettava yhteistyön verkostoja tukemaan jäsenmaita ja niiden ihmisiä saumattomasti ja viiveettä erityisesti kansainvälisissä kriisitilanteissa.

Arvoisa puhemies! EU-selonteon mukaan Suomen tavoitteena on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä EU. Tykkäsipä eurosta tai ei, niin olemme euromaa ja yhteinen talouspolitiikka pitää meitä tasapainossa ja maailmantalouden kasvussa mukana. EKP pelasti muiden isojen keskuspankkien tavoin talouden lisäämällä rahan määrää, ja Suomenkin velasta kohta puolet on omille keskuspankeillemme. Riskit ovat muuttuneet, mutta ainakin nyt raha on käytetty työllisyyteen ja ihmisiin, kun edellisen kriisin aikana rahat menivät suurille pankeille.

On selvää, että myös talouden pelisääntöjä pitää remontoida ja veroparatiisit on saatava kuriin, mutta ei pidä myöskään unohtaa eurokriisin opetusta yhteisen leikkauspolitiikan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

tiestä. Siinä kaikki joutuivat ongelmiin. Verotuksen narut on syytä pitää omissa käsissä, mutta on myös kyettävä neuvottelemaan mahdollisuuksista kehittää kansainvälisten digijättien verotusta ja hiilitulleja, joista on meille selkeää hyötyä, kun EU:n ulkopuolisetkin saastuttajat saadaan päästöjen maksajiksi ja nekin, jotka ovat tähän asti päässeet kuin koira veräjästä velvoitteidensa kanssa, maksamaan veronsa.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka, ja sen hillintää on vauhditettava. Me emme voi torjua ilmastonmuutosta yksin: me tarvitsemme yhteisiä laajoja politiikkatoimia muutoksen pysäyttämiseksi. Nyt eduskunnan käsittelyssä oleva Fit for 55 -valmiuspaketti on komission esitys siitä, miten noihin päästövähennyksiin konkreettisesti päästään. Se on juuri sitä EU:n ilmastopolitiikan tason nostamista, jota vasemmistoliitto on peräänkuuluttanut, jotta ihmiskunta välttää ilmastokatastrofin.

Arvoisa puhemies! Toinen suuri globaali haaste on ihmisoikeuksien toteutuminen. Talibanin vallankaappauksen myötä etenkin naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien toteutuminen Afganistanissa on täysin vaakalaudalla. EU:n on yhdessä muun kansainvälisen yhteisön kanssa painostettava Talibania siihen, että tyttöjen ja naisten oikeuksia koskevat rajoitukset puretaan. Mutta konservatiiviset voimat nousevat myös Euroopassa valtaan ja puheenparsi on monella tapaa koventunut. EU:ta siis tarvitaan puolustamaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa niin Euroopassa kuin Euroopan ulkopuolellakin.

Arvoisa puhemies! EU:n on kuunneltava omia kansalaisiaan ja laitettava heidät EU:n keskiöön. Vain siten kansalaiset voivat saada riittävästi tietoa ja ymmärtävät, että EU on heidän parhaakseen, ja he voivat kokea myöskin Euroopan unionin omakseen. EU-selonteko on kytketty keväällä 2021 käynnistyneeseen Euroopan tulevaisuuskonferenssiin, jossa käydään keskustelua Euroopan prioriteeteista. Tämä taitaa olla ensimmäinen kerta, kun EU:n kansalaisilta kysytään heidän mielipiteitään. Kuten suuri valiokunta mietinnössään toteaa, ”tulevaisuuskonferenssi antaa hyvän tilaisuuden vahvistaa EU:ta koskevaa kansalaiskeskustelua ja lisätä kansalaisten osallisuutta EU-politiikassa”. Tämä on juuri se suunta, johon EU:n pitää mennä.

Arvoisa puhemies! EU on ennen kaikkea rauhan unioni. EU:n alkuperäisenä tavoitteena oli lopettaa pysyvästi Euroopan maiden väliset toistuvat ja tuhoisat sodat. Siksi ajatukset Euroopan omasta armeijasta eivät ole kannatettavia. Tärkeää on myös, että EU ja sotilasliitto Nato pidetään toisistaan erillään.

Arvoisa puhemies! Me vasemmistoliitossa haluamme Euroopan unionin, joka kuuntelee omia kansalaisiaan ja pyrkii ratkomaan globaaleja haasteita yhteisvoimin. Meidän on rohkeasti valjastettava koko EU:n potentiaali yhteiseen käyttöömme. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Biaudet.

14.53 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Det är högst välkommet att riksdagen en gång per valperiod behandlar Finlands EU-politik som en bred och djup helhet. Jag vill också tacka ordförande för stora utskottet, Satu Hassi, för att hon så väl har hållit i trådarna.

RKP:n ja ruotsalaisen eduskuntaryhmän kanta on se, että vahva EU-jäsenyys on Suomen etu. Suomi on avoin yhteiskunta, jonka talous on riippuvainen viennistä ja investoinneista.

Suomi kuuluu vahvasti EU:n sisämarkkinoihin. EU:n elpyminen perustuu kestäväan kasvuun. Uusia työpaikkoja luodaan vihreää ja digitaalista siirtymää edistämällä. Ja tätä ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

voi korostaa liikaa: EU:n siirtymän ilmastoneutraaliin talouteen tulee olla keskeinen kilpailutekijä, joka luo uusia mahdollisuuksia — uusia työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia, tutkimushankkeita ja lopulta myös vientiä.

Me haluamme sellaisen Euroopan unionin, jonka kaikki politiikka perustuu demokratiin, oikeusvaltioperiaatteeseen ja perus- ja ihmisoikeuksiin. EU:n arvojen tulee perustua esimerkiksi tasa-arvoon, rasismin torjuntaan ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuteen.

RKP:lle on myös tärkeää, että kukin maa kantaa vastuun omasta velkaantumisestaan, ja mielestämme jäsenmaat huolehtivat sosiaaliturvastaan parhaiten itse.

Ärade talman! Under förra veckans toppmöte i Bryssel prövades rättsstatsprincipen hårt. Polens regering har genom målmedvetna åtgärder äventyrat landets domstolsväsendes oavhängighet. Jag var själv förra vecka i Polen, och det som sker där är mycket oroväckande. Det gäller även kränkningarna av mänskliga rättigheter, alldeles särskilt kvinnornas rätt till sexualhälsa och rätten till abort.

Vi i SFP anser att det är bra att statsminister Marin har varit tydlig då hon förutsätter att EU-kommissionen bör reagera på situationen i Polen med alla metoder som kommissionen har. Det betyder också att finansieringsvapnet kan tillgripas. Här kan vi också notera att utfästelsen att inte ge EU-stöd till regioner som deklarerat sig hbtq-fria faktiskt ledde till resultat. De homofoba deklarationerna drogs till största delen tillbaka.

Arvoisa puhemies! Yksittäisten maiden oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistamat loukkaukset hämärtävät helposti Euroopan suuret visiot, joiden eteen unionissa tehdään töitä joka päivä. Kuten selonteossa todetaan, EU-jäsenyys on merkinnyt meille suomalaisille alhais-ta korkotasoa sekä EU-kansalaisina vapautta matkustaa, työskennellä ja opiskella Eras-mus-ohjelman nojalla unionin alueella. Lisäksi olemme saaneet tuntuvaa rahoitusta mo-niin kansallisiin tutkimus- ja investointihankkeisiimme.

Ehkä eniten tällä hetkellä tarvitsemme EU:ta luonnollisesti ilmastokysymyksessä, joka ei voi odottaa vaan vaatii määrätietoisia panostuksia, joita on hyödyllistä koordinoida Eu-roopan tasolla. Nyt keskitytään niin sanottuun ”valmiina 55:een” -pakettiin — Fit for 55 — joka on kattava paketti, jonka tarkoituksena on huolehtia siitä, että EU:n ilmastolain velvoitteet toteutetaan käytännössä. Ohjelma on kunnianhimoinen, ja siihen sisältyy uusia energiaratkaisuja, entistä vähäpäästöisempiä liikennejärjestelmiä ja useita muita toimenpi-teitä. RKP:lle on tärkeää, että saamme aikaan uskottavia toimenpiteitä, jotka ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen kanssa. Jaamme selonteon perusnäkemyksen: päästökaupalla ja sen laajentamisella on keskeinen rooli hiilineutraalin yhteiskunnan saavuttamisessa. Päästöjen yhtenäisen ja riittävän korkea hinnoittelu on kustannustehokkain keino päästö-vähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

Ärade talman! I redogörelsen understryks att medlemsländerna bör nå enighet om att för-nya den gemensamma asylpolitiken, med en stark grund i våra internationella mänskoko-rättsförpliktelser. Det är viktigt att dela ansvaret för skyddet av flyktingar, och situationen i Afghanistan understryker det.

Varken hybridhot från Belarus, där utsatta flyktingar hänsynslöst används som män-niskosköldar, eller flyktingkriser bör kunna vara orsak till att ge avkall på våra värderingar.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Särskilt behöver vi ta hänsyn till kvinnors, barns och andra sårbara grupperns behov av skydd.

Nyt meidän olisi työskenneltävä työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi ja sellaisten perheiden houkuttelemiseksi, jotka haluavat asua täällä Suomessa pysyvästi. Maahanmuuttajilla voi olla vastassaan muitakin hankaluuksia kuin ilmastoon sopeutuminen. On keskeistä, että yhteiskunnallisen ilmapiirin tulee muuttua vieraanvaraisemmaksi ja osallistavammaksi. Emme voi rakentaa tulevaisuuttamme siten, [Puhemies koputtaa] että pelkäämme muita ihmisiä. Onnistumme kotouttamisessa, jos niin haluamme. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja seuraavaksi edustaja Östman.

14.58 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit pitävät lisääntyvää taloudellista yhteisvastuuta ja jäsenmaiden voimakasta velkaantuneisuutta kestävämmänä kehityksenä. Suomen tulisi EU-politiikassaan voimakkaammin painottaa jäsenmaiden vastuuta omasta taloudestaan.

Hallituksen hyväksymä elpymisväline etäännyttää jäsenmaita terveestä taloudenpidosta ja markkinakurista sekä vie yhä kauemmaksi EU:n perussopimuksia kunnioittavasta linjasta. Väline sitoo veronmaksajat vuosikymmeniä kestäväan yhteiseen velkaan ja korkeampiin jäsenmaksuihin. Sen myötä avataan myös ovi EU-tason verotukselle. Velanottomahdollisuuden avaaminen johtaa todennäköisesti siihen, että EU:n velanottoa halutaan kasvattaa ja paine lisätä EU:lle uusia omien varojen lähteitä yhteisen velan takaisin maksamiseksi kasvaa. Vaikka elpymisvälineen todetaan olevan kertaluonteinen ja poikkeuksellinen, ratkaisulla on ennakkotapauksen luonne. Yhteisvelan ja EU-verojen tieltä on vaikea enää peruuttaa.

Värderade talman! Att EU gemensamt lånar upp stora belopp för att sedan dela ut bidrag och stöd till olika länder är en verkligt stor förändring i EU:s sätt att arbeta, och en fördelning som sker på ojämlika grunder.

Arvoisa puhemies! EU:ta on kehitettävä nykyistä perussopimuskehikkoa noudattaen. Toimivan talous- ja rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan, talouskehitys perustuu kunkin alueen omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii. On erikoista, ettei selonteossa anneta periaatteellista tukea EU:n vakaus- ja kasvusopimukselle.

Hallitus on elpymisvälineen lisäksi edistänyt muita yhteisvastuullisia hankkeita ja näyttänyt vihreää valoa yhteisen kriisimekanismin aikaistetulle käyttöönotolle. On riski, että joudumme maksamaan pankkien asiakkaina Etelä-Euroopan kaatuvat pankit. Pankkiunionin jäsenmaiden pankkisektorien riskit vaihtelevat edelleen suuresti, ja pandemia on kasvattanut pankkien riskejä entisestään. Tässäkö tilanteessa on viisasta lähteä lisäämään yhteisvastuuta ja vielä nopeutetusti?

Arvoisa puhemies! EU:n ilmastotavoitteet tuovat merkittävän määrän lisää sääntelyä, joka on paikoin ristiriitaista ja päällekkäistä. On ehdottoman tärkeää selvittää, kenen vastuulla on muodostaa yleiskuva ilmasto- ja ympäristösääntelyn kokonaisuudesta. Metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen päätösvaltaan, eikä sitä pidä antaa Brysseliin, jossa puuttuu ymmärrys suomalaisten metsien monipuolisesta roolista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Koronakriisi käynnisti keskustelun ruokajärjestelmien kestävydestä. Selonteossa tulisi paremmin huomioida maatalouden hätä ja kannattavuuskriisi. Yhteisen maatalouspolitiikan on mahdollistettava tuotannon säilyminen kaikkialla EU:ssa. Kotimainen ruoantuotanto on myös huoltovarmuuskysymys ja ilmastoteko.

Arvoisa puhemies! Me emme kannata turvapaikanhakijoiden automaattista jakomekanismia — koska se vain kiihdyttää ihmissalakuljetusta — vaan EU:ssa muidenkin maiden tulisi toimia kiintiöpakolaisjärjestelmän kautta.

Puolustusyhteistyön kehittäminen on noussut aiempaa vahvemmin EU-politiikan agendalle. Myös kansallisesti on syytä käydä keskustelu Nato-yhteistyön ja EU:n yhteisen puolustuksen merkityksestä ja tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Selonteosta jää uupumaan linja ja visio EU:n suunnasta. Selonteko ei ota huomioon muiden maiden kansallista EU-keskustelua. Keskeiset EU-johtajat ovat tulkinneet elpymisvälineen uusien velkamekanismien mahdollistajaksi, mutta se, miten Suomi suhtautuu näihin kannanottoihin, ei käy selonteosta ilmi.

EU:ssa on käynnistynyt keskustelu budjettisääntöjen uudistamisesta, eikä hallitus ole siinäkään pystynyt määrittämään yhteistä linjaa. Se on kuitenkin aivan välttämätöntä, jotta äänemme kuuluu EU-pöydissä.

Lopuksi KD:n eduskuntaryhmä esittää, että valtioneuvosto antaa asiasta uuden selonteon, jossa otetaan mietinnön vastalauseessa mainitut seikat huomioon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Tuppurainen, 5 minuuttia.

15.04 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Rouva puhemies! Suomen EU-jäsenyyden aikana maailma on muuttunut, ja tämän muutoksen myötä myös Euroopan integraatio on kehittynyt. Kuitenkin unionin perusajatus jäsenmaitaan ja kansalaisiaan hyödyttävänä yhteistyön perustana on pysynyt ennallaan. Suuren valiokunnan kantaan, jonka mukaan jäsenyys on tuonut meille vaurautta, vakautta ja turvallisuutta, on hyvä syy yhtyä. Suomen hallituksen Eurooppa-politiikassa pidetään tärkeänä Suomen edun edistämistä EU:ssa.

Suomi ei ole unionissa kuitenkaan mikään seurailija ja sivustakatsoja vaan päätöksiin vaikuttaja. Vaikutamme aloitteellisuudella ja aktiivisella jäsenyydellä Eurooppaan ja siten koko maailmaan. Ilman EU-jäsenyyttä olisimme pieni Pohjoismaa lännen ja idän välissä — unionissa olemme saaneet kuuluvuutta, painoarvoa omalle äänellemme. Olemme omilla toimillamme vahvistaneet unionin sitoutumista arvoihinsa. Arvoperustan kunnioittaminen ja vaikuttavat toimet oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi ovat Suomen hallituksen ja sen EU-politiikan aivan keskeistä sisältöä. Luja sitoutuminen yhteiseen arvopohjaan on tänä päivänä ja tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää. Maailmanpolitiikassa suurvaltakilpailu uhkaa sääntöperustaista yhteistyötä. Unionin yhteisesti hyväksytyjä periaatteita — ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota ja EU:n yhtenäisyyttä — haastetaan Euroopan sisältä ja ulkoa.

Puhemies! Suuren valiokunnan mietinnössä annetaan tuki Marinin hallituksen selonteon linjauksille siitä, millaisia eurooppalaisia tavoitteita ja arvoja haluamme edistää, sekä sille, miten haluamme EU:n vaikuttavan kestävään globaaliin kehitykseen. Haluamme, että Euroopan unioni on maailman kilpailukykyisin, sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali talous. Selonteon avainteemana on EU:n kriinkestävyyden vahvistaminen eri politiikan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

aloilla. EU:ta tulee vahvistaa, kaikilta osin. [Juha Mäenpään välihuuto] Tavoitteenamme on avoin strateginen autonomia.

Selonteossa eduskunnan tietoon on annettu myös Suomen hallituksen lähtökohdat EU:n talouspolitiikan sääntöjen uudistamiseen. Selonteossa todetaan, että finanssipolitiikan nykyisellään monimutkaisia sääntöjä yksinkertaistetaan ja tämä tehdään perussopimuksia avaamatta. Jäsenvaltioiden velkakestävyys sekä vaihtotaseiden mahdollisiin epätasapainoihin on keskityttävä entistä painokkaammin. Tämä Suomen kanta on tiedossa, ja komission nyt käynnistettyyn kuulemiseen liittyviä kysymyksiä tullaan arvioimaan seikkaperäisesti hallituksessa ja eduskunnassa. [Sanna Antikaisen välihuuto] Tämän oman kantansa tueksi Suomi hakee ja saa tukea laajasti EU:n muilta jäsenmailta.

Puhemies! Valtioneuvoston selonteko on EU-vaikuttamisen strategista ohjausta. Vaikuttaminen on sitäkin tehokkaampaa, mitä varhaisemmassa vaiheessa kykenemme esittämään näkemyksiämme, ja siten saamme toimielinten ajattelua oikeaan suuntaan jo ennen ehdotusten antamista. Suuri valiokunta korostaakin tässä riittävien resurssien ohjausta ennakkovaikuttamiseen valtioneuvostossa — tämä viesti on kuultu.

Hyvin toimiva kansallinen päätöksenteko on vahvuus, jonka avulla varmistamme johdonmukaiset kannat EU-asioihin. [Juha Mäenpää: Maksajan roolin! — Jussi Halla-aho: Vastaus on johdonmukainen ”kyllä”!] Tämä Suomen järjestelmä on toiminut myös tiukoissa aikataulupaineissa ja poikkeuksellisissa tilanteissa. Eduskunnan tuki on vahvistanut hallituksen päätöksentekokykyä.

Eduskunnan tiedonsaantiin ja eduskunnan kantaan nojaava päätöksenteko on vahvistanut myös kansanvaltaa: hallitus on yhtä vahvasti kansanvaltaan sidottu EU:ssa kuin kotimaassakin. Kun suuri valiokunta ilmaisee tukensa hallituksen päätökselle tarkastella EU-politiikkaa laajana kokonaisuutena ja koko vaalikautta koskevalla selonteolla, on tässä kannanotossa vahvistus edellä sanotulle päätöksenteon kansanvaltaisuudelle.

Puhemies! EU-vaikuttamiseen kuuluu myös sen varmistaminen, että toimielimissä työskentelee tasapainoisesti eri jäsenmaista tulevia. Tämä edesauttaa sitä, että EU kykenee tekemään politiikkaa, joka huomioi olosuhteet eri puolilla Eurooppaa. Valtioneuvostossa olemmekin käynnistäneet työn suomalaisten EU-rekrytoimisen edistämiseksi. Tukemme rekrytointiprosessissa ei kuitenkaan yksin riitä — tarvitsemme nuoria, motivoituneita hakijoita.

Haluun hakeutua EU-uralle vaikuttaa se, miten EU:sta keskustellaan. Siksikin avoin, tietopohjainen EU-keskustelu ja EU:n arvopohjan esiintuonti ovat tarpeen. Selonteko viitoittaa Suomen osallistumista Euroopan tulevaisuuskonferenssiin. Kuten suuri valiokunta toteaa, konferenssi antaa tilaisuuden vahvistaa EU:ta koskevaa kansalaiskeskustelua ja kansalaisten osallisuutta EU-politiikassa.

Puhemies! Eurooppa olemme me.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt käynnistämme debatin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa puheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painikkeella puheenvuoroa. — Ja debatin aloittaa edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.10 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin huolella nämä ryhmäpuheenvuorot, ja erityisesti pisti korvaani tai silmiini edustaja Mäkelän puheenvuoro, jossa hän totesi, että Suomen EU-jäsenyyden ainoa kriteeri on ajaa häikäilemättömästi omaa etuaan. Vanha sanonta on olemassa siitä, että kun jokainen ajaa vain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

omaa etuaan, kenenkään edut eivät tule ajetuiksi. Kyllä meille kaikille suomalaisille on tähdellistä, että Euroopan unionissa me ajamme Suomen kansallisia etuja — kukaan ei sitä kiistä — [Sanna Antikainen: Te ajatte suomalaisia maksumiehiksi!] mutta me tunnistamme, että unioni on rakennettu sen vuoksi, että on paljon isoja asioita, joita tässä tänäänkin on luonnehdittu, joita yksinkertaisesti me emme voi kansallisella päätöksenteolla hoitaa vaan jotka joudutaan hoitamaan eurooppalaisella tasolla. On selvä, että jos me eurooppalaisella tasolla haluamme ajaa niitä Suomen etuja, me joudumme tekemään sen yhteistyössä — joudumme tekemään sen yhteistyössä. Häikäilemättömyydellä ei saada mitään tuloksia aikaiseksi, vain järkevällä yhteistyöllä ja määrätietoisesti luottaen siihen, että meillä on myöskin [Puhemies koputtaa] tapamme argumentoida tämä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

15.11 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on jo useita kertoja heitetty tällainen retorinen tehokeino, että EU-jäsenyyden hyödyt olisivat jollain tavalla niitä maksuja suurempia. Kuitenkin yleensä pitelee kohtuullisen hiljaista, kun kysytään, mitä ne hyödyt nyt sitten konkreettisesti ovat, mitä me saamme vastineeksi niille EU-jäsenmaksuille, tai varsinkin, mikä meidän hyötymme eurojäsenyydestä on. Eurojäsenyyden on myöntänyt virheeksi jo hyvinkin moni tutkija, sen, että me euroon liityimme. Se myönnetään laajasti virheeksi, ja siitä me emme nyt oikein helposti eroon pääse.

Mutta se, mikä tässä mietinnössä ja itse asiassa selonteossakin on hyvä, on se, että siellä kyllä puhutaan siitä, että meidän pitäisi ennakko vaikuttaa näihin EU-asioihin, mutta nyt ei taas näytä siltä. Hallitus ei tunnu pystyvän itsekään muodostamaan kantaansa näihin uusiin EU:n tulonsiirtomekanismeihin ja sosiaalipaketteihin, joita suunnitellaan, eikä varsinkaan halua osallistaa eduskuntaa tähän keskusteluun. Eduskunnalle sanotaan, että teille tuodaan sitten valmis komission esitys käsiteltäväksi. Kaikkihan me ymmärrämme, että ei-hän siihen enää siinä vaiheessa pysty vaikuttamaan. Se vaikuttamistyö, eduskunnan kannanmuodostus, pitäisi tehdä paljon aikaisemmin, komission käsittelyn vaiheessa, eikä vasta siihen valmiiseen esitykseen. Miksi hallitus toimii vastoin omia puheitaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.12 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on tällä hetkellä erityisen huolissaan Suomen vaikuttamisesta EU:n yhteisessä talouspolitiikassa. Viimeksi viime viikolla julkisuudessa uutisoitiin, että Suomi lähtee komission johdolla käytäviin neuvotteluihin taloussääntöjen uudistamisesta ilman selvää kantaa. Emmekä me ole yksin huoliamme kanssa. Nimittäin esimerkiksi euroedustaja Heinäluoma on todennut, että on hyvin vaikeaa puhua parlamentissa ymmärrystä Suomen kannoille, kun ei ole varma, mitä ne kannat ovat.

Arvoisa ministeri Tuppurainen, sanoitte, että emme ole seurailija tai sivustakatselija. No, milloin me saamme kuulla hallituksen kannan kysymykseen alijäämäsäännön noudattamisesta? Nythän ministeri Saarikko on jo kertonut haluavansa paluuta alijäämäsääntöön, kun taas te olette sanonut, että asiasta ei ole vielä päätetty. Kyllä tämä nyt kuulostaa sivustaseurailijan roolilta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

15.13 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa on nyt samanaikaisesti todella monen poikkeuksellisen ison haasteen edessä. On onnistuttava siirtymässä fossiilitaloudesta kestävämpään digi-, bio- ja kiertotalouteen, on parannettava kilpailukykyä, on parannettava velkakestävyyttä ja julkisen talouden kestävyyttä, on edistettävä kokonaisturvallisuutta ja kriisinkestävyyttä, on vahvistettava EU:n globaalia asemaa ja vaalittava siinä samalla EU:n sisäistä eheyttä ja EU:n hyväksyttävyyttä.

Yhtälö on todella vaativa mutta ei mahdoton. Ratkaisevaan rooliin astuu fiksu sääntely, jossa korostuu laatu — ei määrä — joka palvelee kaikkia näitä haasteita, sääntely, joka asettaa tavoitteet mutta jättää jäsenvaltioille ja yrityksille riittävästi tilaa innovoida ja hyödyntää omia vahvuuksiaan. Uskon, että Suomella on tässä EU:lle valtavasti annettavaa. Miten hallitus edistää fiksum sääntelyä, joka tarjoaa mahdollisuuksia, ei rajaa niitä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

15.14 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, mikrofonin päälle.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu ja tuo eteemme uusia haasteita, vaikka emme sitä haluaisi. Me pidämme itsestäänselvänä, että me kehitämme suomalaisia rakenteita ja suomalaista lainsäädäntöä siinä maailman muutoksessa, missä elämme. Tämä sama itsestäänselvyys koskee myös EU:ta. Me pääsemme eteenpäin etsimällä ratkaisuja niihin ongelmiin ja haasteisiin, joita tulee esiin, emme sillä tavalla, että keksimme uhkakuvia, jotka kumpuavat menneisyyteen tarraamisesta. Olen hyvilläni siitä, että käytetyistä puheenvuoroista valtaosa katsoi nimenomaan eteenpäin.

Haluaisin erikseen vielä kommentoida tätä asiaa säännöistä. Minusta on kovin omituista, että jotkut heittelevät aika vapaasti syytöksiä sääntöjen rikkomisesta mutta samalla eivät haluaisi, että Puolalta ja Unkarilta, jotka rikkovat [Puhemies koputtaa] EU:n kaikkein keskeisimpiä periaatteita, pantaisiin rahahanat kiinni.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

15.15 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkelälle:

EU: vuodesta 57 rauhan, turvallisuuden ja kestävä vaurauden puolesta kansalaistensa eteen.

Avoimet sisämarkkinat: vapaus asua ja työskennellä missä tahansa EU-maassa, siirtää varoja paikasta toiseen, myydä tuotteita ilman rajoituksia, tarjota palveluita tasavertaisin edellytyksin.

Korkeat elintarvike- ja ympäristöstandardit: meille ei voida myydä saastuneita elintarvikkeita tai saastuttaa jokia ja maaseutua.

Edut kuluttajille: mahdollisuus tehdä ostoksia huoletta meidän järjestelmässä, mahdollisuus saada rahansa takaisin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Ihmisoikeudet: EU suojelee kaikkia vähemmistöjä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, on kansainvälinen vaikuttaja, tekee meistä globaalina toimijana isompia kuin me olemme.

Tätä listaa voisi jatkaa myöskin puhelimen käytön, verkkopalveluiden ja internetin maailmassa, puhuttaessa oikeuksista matkustettaessa ja mahdollisuudesta hyödyntää myös EU:n tarjoamaa koulutusta ja [Puhemies koputtaa] yrityksille tarjolla olevia tukia. Ihan vain vähän mainitakseni. [Kimmo Kiljunen: Tuliko Mäkelälle selväksi?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi.

15.17 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Precis som vi i vårt gruppanförande konstaterade så påverkar migrationen många faktorer som anknyter till välfärden och tryggheten i samhället. Därför är det viktigt att EU:s medlemsländer när enighet om migrationspolitiken. Det gäller också att förnya den gemensamma asylpolitiken utgående från våra internationella människorättsförpliktelser.

Arvoisa puhemies! Euroopan ja Suomen on oltava vaihtoehto myös työperäiselle maahanmuutolle ikääntyvän yhteiskunnan huoltosuhteen tasapainottamiseksi. Me kaikki tiedämme, että osaajapula tulee olemaan merkittävä myös hoiva-alalla. Nyt meidän olisi työskenneltävä työperäisen maahanmuuton ja sellaisten perheiden ja ihmisten houkuttelemiseksi, jotka haluavat jäädä tänne pysyvästi. Kysyn hallituksen ministereiltä: Mikä estää yhteisen maahanmuuttosysteemin luomisen? Miten kaukana jäsenvaltiot tässä asiassa ovat?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

15.17 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! KD:n kanta yhteisvastuulliseen jättimäiseen elpymisrahastoon on kielteinen.

Edustaja Kiljunen, yhteistyö ei ole sama asia kuin yhteisvelka. Jos haluamme olla Euroopassa solidaarisia tuleville sukupolville, me emme ota näin paljon velkaa. [Satu Hassi: Ilmastovelka on pahin!] Suomikin velkaantuu kiihtyvällä tahdilla. Aiemmin kunnia-asia oli, että lapsille ja lapsenlapsille haluttiin usein omasta hyvästä tinkienkin jättää perintöä. Nyt jälkipolville ollaan jättämässä paitsi vinoutunut ikärakenne myös jättivelat. Samalla hukkaamme sen, mitä aiemmat sukupolvet ovat rakentaneet. Kestää kolmanteen ja neljanteen sukupolveen ennen kuin on maksettu, jos koskaan.

Olisin halunnut kysyä valtiovarainministeriltä, jos hän olisi jäänyt saliin seuraamaan tätä keskustelua, mitähän Maalaisliiton perustaja Santeri Alkio [Puhemies koputtaa] olisi neuvonut meille tänään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina.

15.19 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteistyökykyinen ja tosiasioiden pohjalta toimiva EU on ollut perinteisesti se lähtökohta, jolla EU:ta on katsottu. On haluttu vaalia ja vahvistaa nimenomaan tätä. On nähty, että sellaisen yhteisen tahotilan vaaliminen, jossa ongelmiin etsitään toimivat ratkaisut yhdessä ja yhteisesti, hyödyttää kaikkia Euroopan unionin maita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Nyt ilmassa on kuitenkin selkeästi myöskin toisenlaista näkemystä. Britannian EU-ero, Puolan ja Unkarin tilanne — eräänlainen levottomuus on Euroopan unionin alueella kasvanut. Millä me taltutamme tämän haasteen? Jokainen maa yksin on heikompi kuin yhdessä yhteisesti ratkaisuja hakemassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

15.20 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu täällä toistaa aina itseään, kun puhumme Euroopan unionista: abstraktiot siltä puolelta, konkretia tältä puolelta. [Kimmo Kiljunen: Päinvastoin!]

Eurojäsenyyteen on sisäänkirjoitettu yhteisvastuullisuus yhteisen rahapolitiikan rinnalla. Me siirrymme hyvin vakaasti tulonsiirtojen, yhteisen budjetin ja yhteisen verotuksen suuntaan, ja yhtä varmasti ja vakaasti Suomi on maksaja, ei mitään muuta. Elpymispaketin hyväksyminen oli tältä osin selvä vedenjakaja.

Tämä selonteko ei luo minkäänlaista selkeää pohjaa vaihtoehdolle. Selonteko syleilee kaikkea kivaa, ja sen perusteella ei lainkaan voi nähdä, missä asioissa olisi minkäänlaisia vaihtoehtoja. Se sisältää luettelointia, kuten edustaja Kyllönenkin täällä näytti esimerkkiä, ja tällaista se EU-poliittinen keskustelu Suomessa valitettavasti on. Uusia, niin sanottuja kertaluonteisia ja tarkkarajaisia paketteja on tulossa [Puhemies koputtaa] tasan niin kauan kuin Suomi ei uskalla puolustaa omaa kansallista etuaan. Lopettakaa [Puhemies: Aika!] suomettuminen Brysseliin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

15.21 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä nykyistä Suomen hallitusta muodostettiin, silloin itse asiassa kokeiltiin menettelyä, jossa osa menolisäyksistä laitettiin ikään kuin budjettikehysten ulkopuolelle: teitte niin sanotun kertaluontoisten tulevaisuusinvestointien listan. Tämä lista löytyy valtioneuvoston sivuilta. Se sisältää vaikkapa edustustoverkon vahvistamista, rikollisuuden torjuntaa, luonnonhaittakorvauksia, Kansallisteatterin peruskorjausta, maksutonta ehkäisyä alle 25-vuotiaille, ja sisältäpä se Käypä hoito -suositusten käännökset ruotsin kielellekin. Tätä listaa selaileva ymmärtää, minkälaiseen hetteikköön joudutaan, jos eritellään poliittisesti investoinnit ja muut hyvät menot — eihän se toimi.

Nyt EU:n tulevaisuudessa puhutaan samasta asiasta. Pääministeri on raottanut ovea investointien laskemiselle velkasääntöjen ulkopuolelle, valtiovarainministeriö on onneksi sen torpannut. Eurooppaministeri Tuppurainen, voitteko nyt vahvistaa, että Suomi vastustaa [Puhemies koputtaa] investointimenojen siirtämistä velkasääntöjen ulkopuolelle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heikkinen, Hannakaisa.

15.22 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on todettu, Suomi haluaa ja Suomen pitää olla aktiivinen ja ennen kaikkea proaktiivinen toimija EU:n eri pöydissä. Helpointa ja tehokkainta on vaikuttaa ennen kuin nuija kolahtaa. EU:n on oltava myös suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä asioissa. Tämä on hyvin lähellä ajatusta läheisyysperiaatteesta. Mennä vuosikymmeniltä muistamme kohun kurkun käyryyden säätelystä ja kalakukon myynnin epämisestä Kuopion torilta — se ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

nakin meitä savolaisia kosketti. No nämä on jo selätetty, mutta keskusta haluaa edelleen vähentää unionin byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa. Metsienhoito, maatalous, eläinten pito, ongelmat valkopeskihanhien ja susien kanssa — ne koskettavat meitä edelleen. Nämä asiat on linjattu jo aikoja sitten, mutta miten näette, ministeri, voiko näille ihmisien elämää koskeville asioille kuitenkin jotain vielä tehdä, että nämäkin tärkeät asiat saataisiin kuntoon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.23 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä selonteosta jää uupumaan aivan keskeinen asia elikkä linja ja visio EU:n suunnasta. Tällaista strategista otetta tarvittaisiin erityisesti juuri tällä hetkellä, kun pöydällä on sekä finanssipoliittisten sääntöjen että myöskin turvallisuuspoliittisten ja myöskin ilmasto- ja energiapoliittisten ratkaisujen pitkän tähtäimen linjaukset. EU:n uudet tulonsiirtomekanismit, muun muassa tähän Fit for 55:een sisältyvä sosiaalirahasto, ovat yritys laajentaa EU:n valtaa ja yhteisvastuuta, vieläpä sinne sosiaalipolitiikan puolelle, ja nyt on hämmäntävää, että me emme tiedä tässäkin asiassa, mikä on Suomen hallituksen linja. Valtiovarainministeri Saarikko on kyllä pontevasti vastustanut ja ollut kriittinen tälle sosiaalirahastolle, mutta kun me luemme täältä ympäristöministeriön ja ilmastoministerin kannanottoa, niin täällä todetaankin, että on tärkeää, [Puhemies koputtaa] että Suomen kanta ei ole kategorinen, ja vaihtoehtoja selvitetään [Puhemies koputtaa] — näin Mikkonen toteaa. Mikä on hallituksen linja näin keskeisessä kysymyksessä? [Puhemies: Aika!] Halutaanko sosiaalipolitiikkakin EU:n haltuun?

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan edustajia jälleen minuutin puheenvuoromitasta. [Eduskunnasta: Niitä saa niin harvoin!] — Ja seuraavaksi edustaja Tavio.

15.25 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tänään on kuultu todellista globalistipuolueiden kilpalaulantaa siitä, miten ihanaa EU:ssa on. Suomi on kuitenkin yhä tuuliajolla tässä Saksan ja Ranskan valtakoneessa, ja kuten olemme huomanneet, tästä on tullut meitä köyhdyttävä velka- ja tulonsiirtounioni. On kuultu, että EU on rauhanunioni, arvojohtaja, ilmastojohtaja, koko maailman pelastaja. Kaiken tämän kehumisen alla EU vaikuttaa kuitenkin aika huteralta. On eurokriisiä, jatkuvaa valtapyrkimystä, väestönsiirtoja, sananvapauden rajoituksia, korruptiota, ja EU-johdon olemus on suorastaan epädemokraattinen. Britit lähtivät — kuka lähtee seuraavaksi?

Historia todistaa, että kansakuntien pakottaminen yhteen malliin ei ole järkevää. Perussuomalaisen mielestä EU:n tulisikin olla liittovaltion sijaan kauppaliitto.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Tae.

15.26 **Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Millään tavalla Britannian tilanteen vertailua esimerkiksi Suomeen ei pidä tehdä jo ihan pelkästään siitä syystä, että se maa on markkinana 80—90 miljoonaa ihmistä, kun taas Suomi 5 miljoonaa. Meitä ei oikeastaan pysty vertaamaan millään lailla. Britannian tilanne on ihan oma, ja Suomen tilanne on ihan oma, ja me olemme keskeisesti riippuvaisia EU:sta — ja siitä olemme hyvin iloisia, koska se on tuottanut meille valtavasti hyvää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Olen myöskin usein lukenut erilaisista turvallisuusselvityksistä, että juuri itänaapurimme hyötyisi eniten siitä, jos Suomen ja EU:n välit heikkenisivät. Niin moni maa toivoisi EU:ssa, että juuri Suomen etujen katsottaisiin EU:ssa toteutuvan, jotta Suomen asema vahvistuisi entisestään ja jotta tämä turvallisuuskulma myöskin korostuisi vahvemmin. [Juha Mäenpää: Mitä ne maat ovat?] Miten, ministeri, miten me voitaisiin yhteistä turvallisuutta [Puhemies koputtaa] EU:ssa entisestään vahvistaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto.

15.27 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Euroopan unioni on suomalaisille elintärkeä turvallisuus-, talous- ja arvoyhteisö. Valitettavasti tämä selvitys ei ehkä ihan ole tämän elintärkeä-sanan kanssa samalla tasolla vaan jää vähän pehmeäksi.

Puutunkin yhteen aspektiin tässä selonteossa eli turvallisuuteen ja arktiseen alueeseen, joka ei ole EU:lle välttämättä se prioriteetti mutta joka Suomelle sitä todellakin on. Selvitys ei ota asiaan kovinkaan vahvaa kantaa, ja kirjaukset ovat pääasiassa pehmeitä eivätkä huomioi kiristyvää kilpailutilannetta, eritoten Venäjän sotilaallisen voiman lisääntymistä. Lainaan Ulkopoliittisen instituutin kesäkuusta julkaisua: ”Arktisen alueen tulevaisuudesta ei keskustella riittävästi Brysselissä, eikä unioni tunnu sisäistävän alueen strategista muutosta.”

Nyt on laadinnassa EU:n strateginen kompassi, ja todella toivon, [Puhemies koputtaa] että tässä asiassa hallitus toimii erittäin proaktiivisesti [Puhemies koputtaa] ja on laatimassa kysymykset eikä vain vastaamassa niihin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

15.28 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja jälleen pyytäisin laittamaan mikrofonin päälle.

Anteeksi. — Arvoisa puhemies! On fakta, että EU on ollut kansainvälisen ilmastopoliitiikan veturi. Mielestäni EU:n kaikkein tärkein anti suomalaisille ja muille on se, että EU:n toiminta vahvistaa toivoa siitä, että tulevaisuus ylipäättensä on olemassa. Se ei riitä, mutta ilman sitä tilanteemme olisi paljon huonompi, myös arktisen alueen.

Mitä tulee euron ongelmiin, minäkin olen sitä mieltä, että eurossa on paljon ongelmia. Mutta mikä on ratkaisu? Urputammeko vain, yritämmekö eroa eurosta vai etsimmekö ratkaisuja ongelmiin? Minusta vastaus on se, että etsimme ratkaisuja ongelmiin pitäen kiinni EU:n perusperiaatteista, muun muassa siitä, että EU:n rahoja, jotka ovat meidänkin veronmaksajien rahoja, ei saa valua korruptioon esimerkiksi [Puhemies koputtaa] Puolassa ja Unkarissa. [Ville Tavio: Entäs Romaniassa?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kyllönen.

15.29 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kertoa täällä myös sen, kun nostetaan aina innokkaasti esille Sveitsi ja Norja EU:n ulko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

puolisina maina, että eivät he ole vapaamatkustajia Euroopan sisämarkkina-alueella. He myöskin maksavat siitä vuosittain, että he pääsevät mukaan tähän samaan yhteiseen systeemiin, ja sen takia ihmisille ei pidä luoda mielikuvaa, että tässä olisi mahdollisuus vapaamatkustajan paikkaan, jossa saisi samat edut ja mahdollisuudet ilman, että osallistuu myöskin taloudellisesti. Puhutaan ihan aidosti esimerkiksi vuoden 2018 tasolla Sveitsin osalta 77 eurosta per kansalainen ja Norjan osalta yli 170 eurosta per kansalainen elikkä ei suinkaan mistään pikkurahoista, ja sen takia minun mielestäni on hyvä tunnistaa, mikä on eurooppalaisen sisämarkkinan ja sillä toimimisen arvo ja merkitys myös suomalaisille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

15.31 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komissio on varastamassa kansallista päätösvaltaa metsäasioissa. Mitä tekee hallitus? Kunnianhimoiset ilmastoto- ja ympäristötavoitteet ovat ideatasolla kannatettavia, mutta niissäkin on edettävä järjellä, ja Suomihan on jo edelläkävijä näissä asioissa. Tuskin on tarkoitus vaarantaa kotimaista ruoantuotantoa ja romahduttaa huoltovarmuutta. Ruoantuottajilta on pudonnut lyhyessä ajassa neljännes tuloista, ja nyt ympäristövaatimusten takia tilanne pahenee entisestään. Metsäsektori elää suuren epävarmuuden keskellä Marinin hallituksen ja Brysselin päätöksiä odotellessa. [Sanna Antikainen: Ja keskusta siunaa!] Mitä hallitus aikoo tehdä suomalaisen maa- ja metsätalouden pelastamiseksi? Tilanne on todella vakava. Yhä useampi tila on joutunut lopettamaan, ja vauhti kiihtyy. [Sanna Antikainen: Hyvä puhe! Mitä tekee keskusta tälle asialle?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi ministeri Tuppurainen, 3 minuuttia, ja hänen jälkeensä ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

15.32 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Puhemies! Aloitan näistä talouspolitiikan säännöistä. Se asia tuntuu saavan ehkä jossain määrin kokoaan suuremmankin huomion. Siihen on ladattu valtavan paljon odotuksia, ja on ehkä syytä pitää mielessä, että säännöt aina palvelevat jotakin tarkoitusta. Eivät ne ole mikään itseisarvo, vaan niiden on palveltava kokonaisuutta — hyvää, toimivaa talous- ja rahaliittoa ja kestävä kasvua Euroopan unionissa — ja tältä osin Suomen kanta on kyllä tiedossa. Se lukee selonteossa, ja uskoisin viimeksi eilen pääministerin vahvistaneen sen Saksan tulevalle liittokanslerille Olaf Scholzille.

Me emme ole avaamassa perussopimuksia, jolloin, hyvät edustajat, se tarkoittaa sitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen keskeiset elementit tulevat olemaan voimassa jatkossakin. Toki monia muita yksityiskohtia täytyy tarkentaa. Siitä on parhaillaan meneillään komission juuri käynnistynyt konsultaatiokierros, joka tarjoaa kaikille kiinnostuneille mahdollisuuden kertoa omat näkemyksensä tästä finanssipolitiikan sääntökehikosta. Paljon on yksinkertaistettavaa. Tulee tarkastella tätä alijäämäkriteeristöä suhteessa esimerkiksi menosääntöön. Tulee tarkastella sitä, miten velkakestävyyttä parannetaan, ja sitä, miten kehikko olisi aiempaa paremmin suhdannepolitiikkaan sijoittunut. Mutta aikaa on vaikuttaa, ja Suomi tekee sitä niin ministeri Saarikon kirjeillä kuin pääministeri Marinin puheilla ja allekirjoittaneen toimilla.

Toiseksi tästä ilmastotoimien sosiaalivälineestä: Kiitos kysymyksestä, tästä meillä on jo komission ehdotus. Olemme lähettäneet asiasta eduskunnalle U-kirjeen, jossa on yksiselit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

teisesti valtioneuvoston kanta, ja se on erittäin kriittinen. Se on erittäin kriittinen, ja kaikki, jotka eurooppalaisesta vaikuttamisesta jotain haluavat ymmärtää, ymmärtävät, että tämä on painava kanta, ja tätä me viestimme. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] Viimeksi tänään olen keskustellut tästä Suomen kannasta Hollannin suurlähettilään kanssa, ja olemme tästä asiasta samanmielisiä.

Lopuksi tästä turvallisuuspolitiikasta, mihin muun muassa edustaja al-Tae kiinnitti huomiota, ja useat edustajat myös kokoomuksesta avasivat puheenvuoronsa tällä turvallisuusyhteisöajattelulla, ja se on kyllä mielestäni tässä ajassa erittäin tärkeää. Me todistamme nyt suurvaltojen kasvavaa kansallismielisyyttä. Me todistamme lisääntyvää voimapolitiikkaa ja suurvaltapolitiikan paluuta voimankäyttöön. Mikä on tässä Suomen paikka? Ilman toimivaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestystä Suomi olisi virran vietävänä. EU on tässä meillä se väline, jossa me voimme ylläpitää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä. Ja aivan kuten aikaan jo Urho Kekkonen on todennut: ”Suomen tehtävä on pitää ovia auki, ei rakentaa aitoja.” Tämä on se, mitä Suomen tulee edistää myös Euroopan unionissa. Meille olisi erittäin haitallista, mikäli keskustelu kääntyisi suurvaltojen ”oma kansa ensin” -ajatteluun, joten meidän on tuotava kaikki maailman kansat siihen pöytään, jossa ratkaistaan aikamme suuret kysymykset: ilmastokriisi, eriarvoisuuden kasvu, uusien teknologioiden läpimurto, muuttoliikkeiden kysymykset, kehityspolitiikka. Nämä ovat niitä asioita, joihin hallitus oman EU-politiikkansa rakentaa. Linja on selonteossa. [Puhemies koputtaa] Me haluamme vahvistaa EU:ta kaikilta osin. [Kimmo Kiljunen: Viisasta puhetta!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

15.35 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Ministeri Tuppurainen aivan hyvin johdatteli siihen maailmaan, missä me nyt olemme, kun katsomme kokonaisuutena globaalia maailmaa, Kiinaa, Yhdysvaltoja, Venäjää, — kaiken kaikkiaan tämän maailman tilaa ja jännitteitä niin ulko- ja turvallisuuspoliittisesti kuin kauppapoliittisesti. Ehkä nyt erona tähän keskusteluun muista Euroopan maista: siellä puhutaan paljon enemmän näistä haasteista, näistä ongelmista, miten me selviämme tulevan vuosikymmenen, vuosisadan siinä paineessa, missä nyt globaalisti olemme niin kaupan kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikankin kannalta. Siinä Euroopan unionin rooli on keskeinen ja se suomalainen, oikeastaan ainoa vaihtoehto todella vaikuttaa erityisesti kauppapolitiikan osalta, mistä se leipä kuitenkin tulee suomalaisille yrityksille ja suomalaisille kuluttajille.

Siksi pitää muistaa, kun EU-vaikuttamisesta puhumme, että me ministerit pääministerin johdolla teemme päivittäin sitä työtä EU:n pääkaupungeissa. Ei sitä tehdä vain Brysselissä. Sitä tehdään joka päivä ja jokaisessa näissä äsken mainituissa asioissa, ja on väärin sanoa, ettemmekö me vaikuttaisi. Kyllä me vaikutamme, mutta monet nämä prosessit ovat vielä kesken, ja kuten hyvin tiedätte, päätökset vasta tulossa.

Täällä kysyttiin Suomen roolista ja arktisesta alueesta. EU-tiedonanto antaa mielestäni hyvän pohjan sille, että Suomea kuunnellaan, Suomi näkyy. Pohjoinen ulottuvuus kaiken kaikkiaan on suomalaista käsialaa 90-luvun lopulta — arvoisat perussuomalaiset, kun te kysytte, että mitä me olemme saaneet aikaiseksi. — Ja miten Suomi on muuttunut vuodesta 95? Aivan pelkällä jääkiekon maailmanmestaruudella emme olisi selvinneet siihen, missä nyt olemme, joten siinäkin mielessä toivon, että niin kuin talousvaliokunta viime kau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

della lausui, hyödyt EU:sta ovat [Puhemies koputtaa] kiistattomat ja ne ovat suuremmat kuin haitat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

15.37 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on mielenkiintoinen keskustelu, kun täällä on paljon näitä osatouksia, että voi olla samaa mieltä tai eri mieltä, mutta kokonaisuus on se, mikä ratkaisee.

Mitä olen katsonut tätä Fit for 55 -pakettia, niin jos siellä on 12 eri säädöskokoelmaa, ainakaan itsellä ei mielikuvitus enää riitä ajattelemaan sitä polkua, mihin se johtaa. Edustaja Guzenina minun mielestäni on oikeassa, että kyllähän tämä brittien EU-ero avasi uudenlaisen EU:n. Jos ja kun me toteutamme yhteisvastuuta lisääntyvässä määrin ja lisäämme EU:n byrokratiaa eli käytännössä siirrämme päätösvaltaa Eurooppaan, niin se ei kyllä ole ratkaisu mihinkään. Pitäisi toimia juuri päinvastoin, että jokainen vastaa omasta taloudestaan, omista veloistaan, ja sitten noudatamme sitä läheisyysperiaatetta, mikä minun mielestäni on jo EU:n perusfundamentti, että ihmiset päättävät omista asioistaan. En ole kyllä kovin suuri historian tuntija, mutta minulla on semmoinen käsitys, että kaikki maailman ongelmat ovat kyllä lähteneet siitä, että kun ihmiset eivät enää saa päättää omista asioistaan ja omasta kulttuuristaan, niin tulee ongelmia. Nyt pitäisi Eurooppa-neuvostossa [Puhemies koputtaa] keskustella siitä, mikä on EU:n tuleva visio.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska.

15.38 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eestilä kuvaa hyvin sitä, miten liikutaan esimerkiksi kokoomuksen ja hallituksen EU-politiikan linjauksissa. Katsoin juuri tuossa, kun kokoomus oli tyrmännyt sosiaalirahaston, että samassa lehdessä ilmoitetaan, että myös hallitus suhtautuu hyvin kriittisesti tähän rahastoon.

Kun kokoomus ilmoittaa vastalauseessaan, että oikeusvaltioperiaatteen rapautumista ei voi sallia eikä EU saa rahoittaa jäsenmaita ja niin edelleen, niin näinhän hallitus on linjannut myöskin monivuotisten rahoitusten kohdalla ja vaatinut sinne ehdollisuuksia. Metsästrategiasta kokoomus sanoo, että metsäpolitiikan päätöksenteon on pysyttävä kansallisella tasolla. Vastaavasti EU-selonteossa hallitus sanoo, että metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päätäntävällän piirissä, ja myöskin tämä mietintö sanoo, että suuri valiokunta toteaa, ettei EU:n perussopimukseen sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Eli kokoomuksen ja hallituksen EU-linjat ovat lähestulkoon yhtenäiset.

Mutta kuten perussuomalaiset täällä nostavat kriittisiä puheenvuoroja, mielestäni tämä on se, mitä meidän pitäisi pystyä EU-tasolla nostamaan, koska EU:ssa ollaan paljon meitä suomalaisia EU-myönteisempiä [Puhemies koputtaa] ja siellä harvoin sallitaan EU-kriittisiä puheenvuoroja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.40 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ovaska unohti tiukat velkakurisäännöt. Niitä me ajamme, ja niitä ei tällä hetkellä tule. Me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

emme ole saaneet mitään vastausta tähän alijäämäsääntöön. Ministeri Tuppurainen, teidän vastauksenne on kuin Paavo Väyrysen vastaus: en ole puolesta enkä vastaan, pikemminkin päinvastoin. Nyt haluaisinkin tietää, mikä on hallituksen linja tässä alijäämäsääntöön palaamisessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Immonen.

15.40 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liittovaltiokehitystä ja vallan keskittämistä on ajettu EU:ssa vaivihkaa aina kriisien varjolla eteenpäin. Kriisien iskiessä EU-eliitti toteaa aina, että integraatiota on pakko syventää ja yhteisvastuuta on pakko lisätä kriisien taltuttamiseksi. Viimeksi koronavirusta käytettiin härskisti hyväksi, kun suomalaisten rahoja päätettiin alkaa lapioida ulkomaille elvytyspaketin muodossa, ja nyt taas puuhataan uutta sosiaalirahastoa. Kysyisinkin hallitukselta: Haluaako Suomen hallitus EU:sta tulonsiirtounionin? Jos se ei sitä halua, niin eikö olisi nyt korkea aika sanoa ääneen, että tämä ei enää käy? Emme halua uusia elvytyspaketteja, emme halua ilmastopaketteja, emme halua uutta sosiaalirahastoa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.41 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tavio täällä toi aikaisemmassa puheenvuorossaan esille sen, että kansakunnat on pakotettu yhteistyöhön Euroopan unionin puitteissa. Kuinka niin on pakotettu jäseniksi sinne? Kuinka niin? Suomessa järjestettiin kansanäänestys, jossa enemmistö suomalaisista halusi liittyä Euroopan unioniin. [Välihuutoja]

Edustaja Mäkelä täällä omassa puheenvuorossaan toi esille sen, että kertokaa jotakin, missä EU:n päätöksenteosta olisi jotakin hyötyä meille. Edustaja Kyllönen hyvin konkreettisesti, edustaja Purra, antoi listauksen niistä hyödyistä. Tässäkin voi sanoa suoraan, edustaja Mäkelä: kansa kyllä tietää. Erilaisten mielipidetiedustelujen mukaan enemmistö suomalaisista kannattaa Suomen EU-jäsenyyttä, ja miksi? Se on sekä turvallisuusyhteisö että se on yhteisö, joka antaa meille hyvinvointia — 60 prosenttia kaupastamme ja viennistämme menee EU-alueelle. Se on kaiken kaikkiaan yhteisö, jossa me nimenomaan rakennamme koheesioturvallisuutta, viemme hyvinvointia eteenpäin, ja sen Suomen kansa tietää. [Maria Guzenina: Nämä ovat faktoja!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.42 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n toimintatapahan on holtiton: Kun EU:n integraatio aiheuttaa ongelmia, niin lisätäänpäs vähän integraatiota. Kun EU ei noudata sääntöjä, niin keksitäänpäs lisää sääntöjä. Kun EU ei saavuta tavoitteitaan, niin laaditaan uudet, vähän kovemmat tavoitteet. Kun EU ei oikein saa mitään aikaiseksi ja valmiiksi, niin se lisää aloitteita, se lisää hankkeita, se lisää painopisteitä. Ja sitten kun EU ei tiedä, mitä niille tosi maailman ongelmille tekisi, se perustaa rahaston tai viraston. Tämä lista on loputon, ja kokoomus on tukenut tätä holtitonta toimintatapaa.

Ainoa asia, jonka EU on oikeasti tehnyt hyvin, on nämä yhteismarkkinat. Eikö nyt Suomen pitäisi ajaa sitä, että keskitytään nimenomaan näiden kehittämiseen?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kulmuni.

15.43 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU:n perustavanlaatuisia periaatteita ovat vapaus ja markkinatalous, mutta valitettavasti minä olen ollut vähän huolissani myöskin komission viimeaikaisista esityksistä liittyen vaikkapa tähän täälläkin mainittuun Fit for 55 -pakettiin, koska ne eivät kyllä kaikilta osin nyt perustu vapauden ja yritteliäisyyden ja markkinatalouden ehtoihin. Aikanaan EU:sta puhuttiin maailman kilpailukykyisimpänä alueena, mutta nyt monet esitykset itse asiassa tuovat meidänkin pöytiimme lisää veroja ja lisää regulaatiota. Siksi olisi tietenkin hyvin tärkeää, että vaikka näistä asioista on myös poliittisilla puolueilla erimielisyyksiä, niin pystyttäisiin, aivan kuten eurooppaministeri sanoi, etukäteen vaikuttamaan niihin asioihin mahdollisimman hyvin, ja tämä on myös meidän EU-virkamiestemme viesti. Mitä tälle voisi tehdä? Harvoin enää siinä vaiheessa, kun komission esitys on, sille kovin suuria saadaan aikaiseksi, mutta mitä voisi tehdä, että me olisimme niin etukenossa, ettei tulisi tämänkaltaisia esityksiä, jotka aiheuttavat meille [Puhemies koputtaa] sitten ongelmia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.44 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hieman valitettavaa, että tässä keskustelussa ei ole mukana valtiovarainministeriä eikä myöskään pääministeriä, joka johtaa — tai jonka pitäisi johtaa — Suomen EU-politiikkaa. Kysymys kuuluukin, onko pääministeri Marinin hallituksella EU-politiikkaa ja onko Suomella enää EU:ssa omaa tahtoa.

EU:ssa on käynnissä talous- ja rahaliiton sääntöjen uudistaminen, ja pääministeri toteaa julkisesti, että Suomella ei ole kantaa vaan odotetaan komission esitystä. Nyt näyttää, että Marin on tavannut Olaf Scholzin ja Merkelin, ja varmasti näissä tapaamisissa on kuvien ottamisen lisäksi myös käyty keskusteluja. Nyt olisi oleellista, että eduskunta tietäisi, mitä pääministeri Marin näissä keskusteluissa näistä kysymyksistä keskustelee. Tätä eduskunnassa ei nyt tiedetä, ja arvoisa puhemies, tämä on vakava paikka suomalaisen demokratian näkökulmasta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

15.46 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Melko tasan 27 vuotta sitten kävimme tässä salissa vuorokausien mittaisen keskustelun EU:hun — tai silloiseen EY:hyn — liittymisestä. Käytin tuossa keskustelussa varmaan kymmeniä puheenvuoroja, ja voin tällä hetkellä todeta, että en häpeä niitä puheenvuorojani yhtään. Vastustin liittymistä ja kannatin pohjoismaista mallia, jolla olisimme, kaikki Pohjoismaat, jääneet itsenäisiksi ja tehneet kauppasuhteet Manner-Euroopan kanssa. Se vaihtoehto ei kelvannut. 24 keskustalaiselle se silloin kelpasi — ja muutamalle muulle.

Arvoisa puhemies! Silloin oli kysymys kauppaliitosta, mihin liityttiin. Sen jälkeen on tullut yhteisvaluutta, ja viime kesänä todellakin tämä RRF-sopimus toi meille velka-, vero- ja tulonsiirtounionin. Tällä tiellä hallitus nyt aikoo jatkaa, ja vielä menee sosiaalipolitiikka ja metsäpolitiikkakin tällä menolla [Puhemies koputtaa] pois käsistämme. Tämä on huolestuttavaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

15.47 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Tuppurainen mainitsi Urho Kaleva Kekkonen, että hän oli Eurooppaan suuntautunut, ja varmasti hän oli sitä, mutta hän sanoi sen tärkeimmän asian, arvoisa ministeri: Suomen valtion ja suomalaisen tehtävänä on ajaa vain Suomen etua. Se oli hänen lähtökohtansa numero yksi, kaikki tuli sen jälkeen.

Toinen asia: Nyt kun Euroopan unionista tehdään liittovaltiota suurella kohinalla, edustaja Kimmo Kiljunen sanoi puheenvuorossa, että EU edellyttää, että perussopimuksia noudatetaan. Aivan oikea huomio, edustaja Kiljunen, mutta unohditte yhden seikan: Euroopan unioni itse on rikkonut kaikki mahdolliset sopimukset. Meillä lukee sopimuksessa aivan selvästi: yhteistä velkaa ei ole, yhteisvastuuta ei ole. Nyt meillä on monessa puheenvuorossa sanottu, että metsätkin ovat menossa Euroopan unionin määräysvallan alle, vaikka niin ei ole sovittu. Samoin sosiaalipolitiikka, joka ei varmasti kuulu EU-asioihin millään lailla, viedään nyt tällä uudella U-kirjeellä U 61. Elikkä johan tässä nyt on merkkillistä, kun täällä itketään sitten, että Euroopan unioni toimii oikein, vaikka se itse rikkoo kaikkia mahdollisia sopimuksia, ja se on varmin tae siitä, [Puhemies koputtaa] että se on Euroopan unionin loppu, jos tällä linjalla jatketaan. [Merja Kyllösen välihuuto] — Minä voisin, edustaja Kyllönen, kertoa teille muutamista organisaatioista, jotka menivät jo nurin [Puhemies koputtaa] sen takia, että sopimuksia ei noudatettu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelolla on puheenvuoro.

15.48 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Joutuu kuitenkin kysymään, mikä on hallituksen EU-idea. Pääministeri Paavo Lipponen aikoinaan linjasi, että mennään EU:n päätöksenteon ytimeen ja vaikutetaan siellä sisällä voimakkaasti. Se oli jotenkin selvää tekstiä siihen aikaan, tykkäsi siitä tai ei, mutta nyt tämmöinen yhden lauseen EU-idea kyllä hallitukselta puuttuu.

Vaikka ministeri tuossa vakuutteli meille, että Suomi ei ole seurailija EU-asioissa, niin kyllähän kokonaisuudesta tulee sellainen vaikutelma, että Suomi on lähinnä ajopuu siellä koskessa ja kuohujen keskellä, ottaa välillä pohjakosketusta ja rantakosketusta, ja välillä hallitus makaa ja suma seisoo. Eli kokonaisuuden hallinta on mielestäni hallitukselta varsin vaatimatonta luokkaa, ja se korostuu esimerkiksi tällä hetkellä metsäasioihin liittyvissä kysymyksissä ja monissa muissa keskeisissä asioissa, jotka ovat akuutisti tällä hetkellä päällä. [Puhemies koputtaa] Miten palataan ennakoivaan EU-vaikuttamiseen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.49 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä kuulostaa ihan siltä, että keskustan pitäisi päästä hallitukseen vaikuttamaan EU-politiikkaan. Nimitäin edustaja Kulmuni kysyi aivan ansiokkaasti, mitä pitäisi tehdä. No, pitäisi joskus sanoa, ministeri Tuppurainen, ”ei”. Jos minä neuvottelen sinun kanssasi ja sinä tiedät, että minä aina annan periksi, vaikka me...

Puhemies Anu Vehviläinen: Huomautan siitä, että täällä teititellään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Anteeksi, joo, mutta pitikö katkaista? No, minäpä aloitan sitten ajan alusta, koska tämä, anteeksi vain, nyt kyllä sekoitti minun ajatukseni aika loistavasti. En nyt tiedä, oliko se suuri asia. Mutta nyt aloitan.

Elikkä ministeri Tuppurainen: Jos me neuvottelisimme ja minä aina — kutsun itseäni ihan minä-nimellä, en teittele itseäni — antaisin periksi, ette te arvostaisi minua. Te arvaisitte, että minä annan aina periksi. Tässä on teille vastaus: sanokaa joskus ”ei”.

Jos mietitään näitä taakanjakosopimuksia, joita meillä on ollut päästökaupassa ja joita ovat nyt tämä solidaarinen ilmastorahasto ja tämä aikaisempi elpymispaketti, niin kansalaiset ovat sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että tämä ei ole oikeudenmukaista. Voisitteko te, ministeri Tuppurainen, vastata siihen — kun te olette sitä mieltä, että oman kansan etu [Puhemies koputtaa] ei ole tärkein — onko tämä nyt sitä oikeudenmukaisuutta, jota te haluatte edistää ja ajaa. [Puhemies koputtaa] Vastatkaa Suomen kansalle, mitä te ajatte.

Puhemies Anu Vehviläinen: Täällä on vielä muutamia puheenvuoropyyntöjä, edustajia, jotka eivät ole saaneet puheenvuoroa. Minä pyrin siihen, että kaikki edustajat saisivat yhden puheenvuoron. — Nyt seuraavaksi edustaja Kivisaari.

15.51 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n kauppapolitiikassa lopulta kaikki lähtee liikkeelle kilpailukyvyystämme. Siis sisämarkkinoiden häiriötön toiminta, osaamisen kehittäminen sekä tutkimus- ja kehitysinvestointeihin panostaminen ovat osa kilpailukykyämme parantamista. Jos haluamme olla määrittelemässä kauppapolitiikan sääntöjä, yritystemme on oltava kärjessä. Tämä tarkoittaa sitä, että kilpailukykyyn on panostettava niin Suomessa kuin koko Euroopan unionissa. Kysyisin: minkälaisin toimin hallitus edistää kauppasuhteiden vahvistumista, ja edistääkö hallitus kauppasuhteita kilpailukyvykkyyttä lisäämällä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Marttinen.

15.52 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme kokoomuksessa nostaneet tänään esille mielestäni täysin aiheellisesti huolen siitä, missä on tämän maan ja hallituksen EU-politiikan johtajuus tällä hetkellä. Minusta tämä asia näkyy hyvin selkeästi myös ydinvoiman kohtelussa kestävän rahoituksen kokonaisuudessa. Jo maaliskuussa seitsemän EU-jäsenmaata presidentti Macronin johdolla kirjelmöi EU-komissiolle huolensa siitä, miten ydinvoiman tulee käymään tässä taksonomian valmistelussa. Silloin maan hallitus ei allekirjoittanut tätä vaatimusta.

Tämä asia on ollut vireillä EU:ssa pitkään. Koko kevään aikana me emme kuulleet hallituksen kannanmuodostuksesta yhtikäs mitään. Sitten heinäkuussa hallitus teki asiasta päätöksen mutta salasi tämän päätöksen. Minkä takia te, ministeri, päätitte salata tämän hallituksen kannanmuodostuksen, minkä takia te uinuitte keväällä, ja vakuutatteko nyt eduskunnalle, että teette kaikkenne, jotta ydinvoima saadaan taksonomiaan mukaan, ja se on tämän maan hallituksen prioriteetti?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laukkanen.

15.54 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On valittavaa, että EU on kehittymässä kasvavaksi ongelmaksi kaikille pienille jäsenmaille, jot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

ka yhä useammin ovat isojen maiden hultvattoman menon maksajia. Nyky-EU:n päätöksenteko on myös ongelmallinen, sillä käytännössä se on neljän jäsenmaan harvainvaltaa, ja tässä pöydässä Suomi ei kyllä ole mukana. Siihen kun lisätään sitten vielä Euroopan pankin pääjohtaja — siellä ne isot linjat tällä hetkellä sovitaan ja sitten niitä ajetaan läpi — niin tilanne on erittäin hankala meille pienille jäsenmaille.

Nyt kehitteillä on vielä yhteinen sosiaalirahasto, jossa jälleen Suomen osuudeksi jää maksaminen. Vaikka meidän linjamme olisi kuinka tiukka, niin tämä harvainvalta, konklaavi, lopulta sen asian ajaa läpi.

Ja kun Suomi maksaa EU-osuuksia, niin se maksaa kaiken vielä velkarahalla. Suomen EU-politiikka ei tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ole valitettavasti kestäväällä pohjalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Antikainen.

15.55 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eurooppaministeri Tytti Tuppurainen, te olette kertonut aiemmin, kuinka vahingollista ”oma kansa” -ajattelu on, mutta kysymys kuuluukin: jos me emme aja omia etujamme EU:ssa, niin kuka sitten ajaa? Tällä hetkellä hallituksessa ei kukaan aja Suomen ja suomalaisten etua. Tässä salissa oman kansan etua, suomalaisten etua, ajavat perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit. Me perussuomalaiset haluamme pitää huolta suomalaisten rahoista ja siitä, että EU-päätökset ovat meille edullisia, ja haluamme tehdä itse omat päätöksemme ja sitä, että myös ne päätökset, mitkä EU tekee, olisivat edullisia, ne olisivat hyviä meille. Tätä on se ”oma kansa ensin” -ajattelu, ja toivon, että otatte tästä mallia, arvoisa ministeri Tuppurainen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttunen.

15.56 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttusella on puheenvuoro.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä salissa on jo useammankin kerran todettu, EU-perussopimukseen ei sisälly yhteistä metsäpolitiikkaa. Kuitenkin monilla EU-toimilla on suoraan tai välillisesti vaikutusta metsätalouteen ja metsäteollisuuteen. Tässä muutamia lukuja: Suomessa on 600 000 metsänomistajaa. Suomen tavaraviennistä metsäteollisuus muodostaa 18 prosenttia. Kokonaisuutena metsätalous tarjoaa työn ja toimeentulon lähes sadalle tuhannelle suomalaiselle ja tuo yli 3,5 miljardin verokertymän hyvinvointiyhteiskuntaamme kassaan.

EU:n metsäpolitiikassa onnistuminen on aivan elintärkeä kansallinen prioriteetti. Uuteen metsäsektoriin kohdistuvat vaatimukset lisäävät byrokratiaa, ja korkeat suojelutavoitteet johtavat pitkällä aikavälillä hiilinielujen tippumiseen. Lahoava puu ei sido hiiltä. Haluankin vielä kertaalleen pyytää ministeriä kertaamaan, kuinka hallitus on huomioinut EU-politiikassaan metsäsektorin merkityksen kansantaloudelle, työllisyydelle ja hiilinielujen kasvamiselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

15.57 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Täällä molemmat ministerit ovat maalailleet kauniisti, miten me saamme ja voitamme. Todellisuus on kyllä toisenlainen, elikkä päätäntävaltaa ja budjettivaltaa siirretään pala palalta pois Suomesta, ja kuten edustaja Hoskonen tuossa hyvässä puheenvuorossaan mainitsi, EU:sta on tullut koko ajan enemmän yhteisö, jossa omista säännöistä ei pidetä kiinni ja perussopimuksia jatkuvasti tulkitaan ja myöskin rikotaan. Siksi tässä suurin ongelma, mikä EU:hun liittyy, on tämä yhteensovittaminen ja vielä väkisin.

Elikkä Etelä-, Itä-, Keski- ja Pohjois-Euroopan maiden välillä ei tule koskaan onnistumaan yhteinen tasavertainen liitto — ainakaan sillä tavalla, että näitä taakkoja tasataan ja rikkaammat maat kantavat ja hoitavat huonosti asioitaan hoitaneiden maiden ongelmia. Tätä paljon kentällä kysytään, että minkä takia me suostumme tällaiseen, ja sitä haluaisin myöskin hallitukselta kysyä: onko nyt niin, että ne maat, jotka ovat epäonnistuneet ja hoitavat huonosti asiansa, palkitaan sillä, että me rahoitamme täältä Pohjoismaista käsin heidän talouttansa ja pönkitämme tällä tavalla tätä liittovaltiokehitystä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Reijonen ja Mäenpää ja heidän jälkeensä ministeri Tuppuraiselle. — Edustaja Reijonen.

15.59 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen EU-linja vähän nyt ihmetyttää, ja se ihmetyttää sen takia, kun ei ole oikeastaan semmoista selkeätä linjaa. Jos miettii EU-maita ja sitä, että kaikki maathan ovat vähän erilaisia — ei Kreikkaa voi verrata Suomeen, eikä Ranskaa voi verrata Suomeen — niin niitä eroja ei oteta tarpeeksi huomioon. Se on hirveän häkellyttävää. Edelleenkin pitäisi huomioida enemmän nämä erot. Jos mietitään Suomessa lämpötiloja, niin meillä on ankarat talvet. Se on ihan toista tuolla eteläisemmissä maissa. Sen takia meidän pitää taloja rakentaa ihan eri tavalla, meidän pitää lämmityksiin panostaa eri tavalla. Myös ilmastoasiat ovat ihan erilaisia eri puolilla Eurooppaa: on talvi, ja kaikki tämmöiset asiat.

Entäs verot sitten? Suomessa tuntuu, että meillä on kova verotus. Tiet ovat erilaiset, teihin pitää panostaa, polttoaineet ovat erilaiset.

Ja tämä elvytyspakettijuttu on ihmeellinen: meille annettiin jo yksi elvytyspaketti, ja nyt on tulossa jo toinen elvytyspaketti. [Satu Hassi: Mistä semmoinen on tulossa?]

Totta kai tämmöisiä kriittisiä kannanottoja tarvitaan hallitukselta. Ei tosiaan voi olla niin, että aina sanotaan ”kyllä”. On otettava huomioon eri maiden erot.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.00 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu EU:n sosiaalirahastoon kriittisesti mutta kuitenkin sanoo sille sitten ”kyllä”.

Etelä-Euroopan mopoautovalmistajat kumosivat Suomen eduskunnan tekemän ja presidentin vahvistaman lain kevytautoista. Tällainen Euroopan unionin nuoleskeleminen on häpeällistä. Näyttää, että te olette ajamassa liittovaltiota elvytyspaketin ja sosiaalirahaston kautta.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, Inarissa on pakkasta 10 astetta ja Milanossa lämmintä 18 astetta, Barcelonassa on lämmintä 20 astetta. Miten näette, pitäisikö meidän nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

maksaa vielä jotain energiatukea näille Etelä-Euroopan maille? Eikö sekin olisi ihan reilua näin EU:n hengessä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja al-Tae.

16.01 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoisa ministeri! Haluaisin vielä jatkaa tätä EU:n turvallisuuteen liittyvää keskustelua. Kyllähän tässä tilanteessa nyt Kiinan vahvistuessa ja Yhdysvaltain katsoessa, että Kiina on sen suurin ja todellinen uhka sekä talous- että muissa kysymyksissä, EU:n asema kasvaa merkitykseltään, ja siinä Suomella on rooli. Suomen rooli vahvistuu myöskin arktisen alueen vuoksi. Se, mitä me sanomme, mitä me päätämme, mitä me teemme arktisella alueella, vaikuttaa koko EU:n tulevaisuuteen, ja se on vipuna hyvä keskustelukeino ja avaus Brysselissä ja muissa EU:n pääkaupungeissa.

Miten me voimme vielä entisestään vahvistaa Suomen asemaa EU:ssa ottaen huomioon tämän globaalin turvallisuuskehityksen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministeri Tuppurainen, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

16.02 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Puhemies! Suomi ajaa Suomen etua Euroopan unionissa ratkaisuhakuisella tavalla ja tavalla, joka tuottaa myös eurooppalaista lisäarvoa. Me toimimme ennakkoon aktiivisesti, vaikutamme niin komissioon kuin puheenjohtajamaahan ja kaikkiin muihinkin EU-maihin ryhmiin katsomatta, jotta meidän äänemme kuuluu. Olemme vaikuttaneet metsästrategiassa, olemme vaikuttaneet ilmastopaketissa, olemme vaikuttaneet uudessa ilmastotoimien sosiaalirahastossa ja olemme vaikuttaneet taksonomiassa. 27 jäsenmaata aikanaan päätökset tekevät. On selvää, että yksikään jäsenmaa ei voi päätöksiä sanella vaan päätökset syntyvät aina yhteistyössä. Myös meidän on tärkeätä tiedostaa, millainen kumppani Suomi on, miten meitä kuunnellaan, miten me vastaamme muiden maiden tarpeisiin ja huolenaiheisiin. Kyllä se on kahden kauppaa. On aina kysymys siitä, että lopultakin päätökset palvelevat yhteistä eurooppalaista etua. Unioni rakentuu monella tavalla solidaarisuudelle toisiamme kohtaan, poliittiselle solidaarisuudelle.

Täällä edustaja Sankelo kysyi sinänsä hyvän kysymyksen tästä EU:n ideasta, ja jäin sitä miettimään, sananikkari kun mielelläni olisin, mutta sellaista slogania en kyllä halua keksiä. Se ehkä tylpistäisi tämän koko keskustelun liiallisesti, koska itse asiassa tämä koko selonteko, tämä koko pitkä selonteko, kertoo siitä, mitä Marinin hallitus Euroopan unionilta haluaa. Kyllä siinä löytyy punaisena lankana tämä EU:n vahvistaminen ennen kaikkea kriisinkestävyyden osalta eikä vain nyt tällä hetkellä ajankohtaisena olleiden terveystieteiden varalta koronapandemian oppien perustalta vaan laajasti vastaten esimerkiksi ilmastomuutoksen haasteeseen tai finanssikriisiin, joka myöskin on aina mahdollinen, muuttoliikkeen haasteisiin ja niin edelleen. EU:ta pitää kaikilta osin vahvistaa, jotta me olisimme maailmassa enemmän turvassa ja jotta meidän vaikutusvaltamme globaalisti voisi kasvaa.

Me kyllä katsomme Marinin hallituksessa, että nimenomaan EU:n kautta meillä on mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi suomalaisten yritysten pärjäämiseen ja siihen, minkälaisia työpaikkoja meillä syntyy. Meidän yrityksemme elävät siitä, että niillä on vientiä — aja-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

tellaan vaikka Kone-yhtymää tai Nokiaa ja niin edelleen. EU solmii kauppasopimuksia, ja ne kauppasopimukset hyödyttävät meidän yrityselämäämme, ne hyödyttävät työntekijöitä, mutta niillä voidaan myös edistää tiettyjä tavoitteita. Suuren valiokunnan mietinnössä puhutaan EU:n geotaloudellisesta vaikutusvallasta, siitä, että kauppasopimuksiin voidaan kytkeä myös esimerkiksi ihmisoikeusvaatimuksia, ympäristövaatimuksia tai ammattiyhdistysliikkeen toimintavapauksia. Tällä tavalla me vahvistamme niitten yhteisten arvojen, jotka eivät ole vain läntisiä arvoja vaan YK:n yleismaailmallisia arvoja, näkyvyyttä maailmassa.

Puhemies! Olen hyvin huolissani siitä, miten vähän lopultakin oikeusvaltioperiaatteelle tässä keskustelussa jäi aikaa. Se on todella huolestuttava kehityskulku, että yhteisillä sisämarkkinoilla on maita, joiden tuomioistuimet eivät enää ole [Puhemies koputtaa] riippumattomia. Tämä on seikka, johon pitää puuttua, ja tähän tarvitaan koko eduskunnan vankkumaton tuki. Oikeusvaltioperiaate ja yhteiset arvot — sille kasvaa se EU, [Puhemies koputtaa] joka on nykyistä kriisinkestävämpi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt siirrytään puhujalistaan. Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

16.06 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Mihin tästä salista on kadonnut Snellmanin henki? Missä ovat talonpoika, senaattori ja renki? Missä vaiheessa tässä salissa on tullut hyväksyttyä hylätä kansamme, itsenäisyytemme ja kansallishenkemme? Mietinnössä toistetaan hallituksen esityksen toteamus, että ”EU-jäsenyys on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön ja lujittanut maamme paikkaa osana globaalisti vaikuttavaa EU:ta” — siis ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön. Suomi on perustuslakimme mukaan edelleen tasavalta, meitä ei ole ankkuroitu mihinkään laillisesti. Koko EU-jäsenyys on yksi iso valtiopetos, joka alkaa presidentti Koiviston ajalta. Suomi vietiin EU:hun perustuslain vastaisesti. Kaikki tämä, mitä tänään todistamme, on tuon yhden jatkuvan massiivisen maanpetoksen jatkumoa. Hyvät kollegat, mitä luulette, haluaako Suomen kansa nostaa nuo EU-ankkurit ylös, jos siltä kysytään? Suomi voi nostaa nuo ankkurit ja jättää koko EU:n pelkällä ilmoituksella, ja VKK tulee sen tekemään heti, kun se saa kansalta mandaatin.

Arvoisa puhemies! Perustuslain 94 §:ssä sanotaan, ettei mikään kansainvälinen velvoite saa vaarantaa valtiosäännön kansanvaltaisia perusteita. No, miksi meille on luotu suuri valiokunta, jonka olemassaolo loukkaa törkeästi perustuslakiamme, kansanvaltaisuutta ja koko eduskuntalaitosta? Eli suuri valiokunta ei valmistele EU-asioita eduskunnan päätettäväksi, vaan se päättää niistä eduskunnan puolesta. Eikö tämä ole muka enemmän kuin järkyttävää?

Lisäksi olen monta kertaa vihjannut, että tätä maata johdetaan sen ulkopuolelta, ja viimeksi viime viikolla pääministeri riemuitsi EU-lainsäädännön olevan omien lakiemme yläpuolella.

Arvoisa puhemies! Mietinnön vastalauseissa kritisoidaan voimakkaasti selonteon sisältöä ja ihan syystä. Vastalauseissa vaaditaan, että selonteko pitää kirjoittaa uudelleen ja ihan alusta saakka. Siihen on helppo yhtyä, mutta se ei todellakaan riitä, vaan koko valtajärjestelmään tarvitaan iso remontti. Suuri valiokunta pitää lakkauttaa kokonaan, sillä se on yksi työkalu, jolla tätä maata johdetaan ulkoa. Eikä noiden muidenkaan valiokuntien toimintaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

voi juurikaan kehua: ei niissä ehditä tekemään suomalaisten hyväksi juuri mitään, kun lähes kaikki toiminta on lakiemme viilausta EU:lle sopiviksi.

Valitettavasti EU on tehnyt Suomen lainsäätäjistä tahdottomia ja voimattomia marionetteja. On se kumma, jos tästä salista ei löydy sen vertaa kansanedustajia, jotka ovat niin suomalaisia, että saamme valtakunnanoikeuden pystyyn. Tämän maan tuhoaminen on lopetettava välittömästi. Ymmärrätekö te, hyvät kollegat, te, joiden kautta saadaan valtakunnan-oikeus aikaiseksi: kansa piirtää teistä muotokuvia ja tekee teistä patsaita pitkin historiaa? Tähän maahan on muodostettava parlamentaarinen hallintomalli, jossa valta jaetaan kansanatuksen mukaan, ja koko hallitus—oppositio—asetelma joutaa kuopata.

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Suomen tasavalta pitää palauttaa kunniaan ja siihen asemaan, johon se on perustettu. Te, joille perustuslakimme ei ole pyhä, häipykää tästä talosta. Menkää puliveivaamaan sinne, mistä olette ohjeet saaneet. Arvoisa puhemies, te voisitte ensimmäisenä pakata kassinne ja lähteä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

16.11 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Josep Borrell Fontellesin mukaan on käynnissä tarinoiden taistelu ja vakuuttava poliittinen tarina on edellytys EU:n selviämiseksi. EU onkin huolellisesti rakentanut itselleen hienon, itseään kehystävän tarinan, kehystarinan, joka peittää EU:n omat ongelmat ja virheet. Peitteenä käytetään siteeksi tosia mutta paljon myös tarkoituksenhakuisesti vääriä ja harhaanjohtavia informaatioisältöjä. Tällä kehystarinallaan EU suostuttelee mediaa ja jäsenmaiden päättäjiä edistämään sen agenda.

Tämä itsessään ei ole ongelma meille suomalaisille. Maailma on täynnä tällaisia tarinoita ja tällaista suostuttelua, ja medialukutaitoinen näkee sellaisen läpi. Ongelmamme alkavat, kun omat vallassa olevat päättäjämme uskovat EU:n kehystarinan ja rakentavat sen varaan itselleen oman sisäisen sadun ja vielä uskovat sen. Jokainen on sankari omassa tarinassaan. Omassa sadussaan ja tarinassaan Suomi voi ummistaa silmänsä omilta virheilteiltään EU:n virheiden lisäksi. Kohtalokkaiksi nämä ongelmat muuttuvat, kun sisäinen satumme alkaa ohjata meidän toimintaamme täällä. Toistelemalla tarinaa tarpeeksi usein sen valheet tilkitsevät totuuksien välit ja tarinasta tulee meidän todellisuuttamme. Meistä tulee kykenemättömiä havaitsemaan oikeaa toiminnallista totuutta.

Ja kun me emme näe sitä todellisuutta, se yllättää meidät kerta toisensa jälkeen, aivan kuten Kreikan kirjanpito yllätti, kuten Afganistan yllätti, kuten maahanmuuttajataustainen rikollisuus, jengiytyminen ja terrorismi ovat yllättäneet, kuten nyt energian hinta yllätti ja kuten Italia tulee yllättämään. Oikea todellisuus ei piittaa meidän saduistamme ja tarinoistamme. Siksi teemme lisää virheitä ja peitämme ne kasvattamalla ja laajentamalla valheelista tarinaa, kunnes se ei enää etäisestikään muistuta oikeaa todellisuutta.

Ja koska oikea totuus on satumaisen tarinan pahin vihollinen, EU haluaa omistaa totuuden määritelmän. EU käy sotaa tarinaansa uhkaavaa totuutta vastaan niin epämääräisin väärän tiedon käsittein, että Portugalin presidentti on pyytänyt maansa perustuslakioikeutta arvioimaan, rikkooko normi kansalaisten perusoikeuksia. Miten EU-tarinan käy, kun yhä useampi maa alkaa haastaa sen yhteensopivuutta oman perustuslakinsa kanssa? Ja kenen tarinan mukaan Suomen syytälaitos toimii?

Arvoisa puhemies! Käsillä olevat EU-selonteko ja suuren valiokunnan mietintö ovat kouluesimerkkejä omasta sisäisestä sadusta, johon hallituspuolueet liikuttavasti uskovat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Pahin itsensä huijaamisen ilmentymä on tarina Suomen vahvasta asemasta EU:n päätöksenteossa. Suomi häviää kompromisseissa aina, koska me emme ole koskaan valmiita lähtemään neuvottelupöydästä, ja juuri nyt panokset ovat nousseet niin valtaviksi, ettei itsensä huijaamiseen enää ole varaa. On opittava sanomaan ”ei”.

EU:n toimintatapa on holtiton. Kun EU:n integraatio aiheuttaa ongelmia, EU ajaa lisää integraatiota. Kun EU ei noudata sääntöjään, se kirjoittaa niitä lisää. Kun EU ei saavuta tavoitteitaan, se laatii uudet, kovemmat tavoitteet. Kun EU ei saa oikein mitään valmiiksi, se lisää aloitteiden, hankkeiden ja painopistealueiden määrää. Ja kun EU ei tiedä, mitä se tosimailman ongelmalle tekisi, se todellakin perustaa rahaston tai viraston. Tämä lista on loputon.

Ainoa asia, jonka EU on tehnyt hyvin ja johon sen pitäisi keskittyä, on yhteismarkkinoiden ylläpito ja kehittäminen.

Kannatan edustaja Mäkelän tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.16 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun Euroopan unioni perustettiin vuonna 1952, kahden herran, Robert Schumanin ja Jean Monnet’n, suuri idea oli, että saatetaan Euroopan unionin — tai silloisen hiili- ja teräsyhteisön — maat ja eurooppalaiset valtiot keskenään tekemään yhteistyötä niin, ettei sotia synny, käydään kauppaa ja ollaan yhteistyössä. Ajatus on erittäin fiksu, viisas ja elävä edelleen. Toivoisin, että sille tielle palattaisiin tältä nykyiseltä tieltä, joka minua huolestuttaa jo pelkästään sen takia, säilyykö Euroopan unioni yleensä olemassa, jos tällaisia muutoksia tehdään.

Euroopan unioni itsessään on hyvin huolissaan sisäisestä eheydestä. Kun lukee tuota selontekoa, niin siellä näkyy niitä viittauksia sinne, ja jos ei suoraan, niin ainakin välillisesti. Euroopan unionin itsensä olisi hyvä noudattaa sopimuksia, jos niihin kerran vetoaa ja vaatii jäsenmailtaan sopimusten noudattamista. Miksi sitten unioni ei itse niitä noudata? Ilmastopolitiikkaa käytetään vallan hyvin erilaisena vipuvartena metsien saamiseksi Euroopan unionin hallintaan, ja sama koskee sosiaalipolitiikkaa. Niistä on sovittu vain se, että ne ovat kansallisessa päätöksenteossa, eikä mitään muuta vaihtoehtoa ole. Tämä U 61, jota olen lukenut tässä muutamana iltana ajatuksen kanssa, saa minut todella voimaan huonosti. Eiväthän asiat voi olla näin. Jos meinataan yhteistyötä jatkaa missä tahansa yhteisössä, niin ainoa oikea tie on noudattaa sopimuksia tarkoin, muuta vaihtoehtoa ei ole.

Toisena tulee, arvoisa puhemies, euron kriisi, joka näkyy myös tuossa U 61:ssä elikkä tässä kyseisessä asiakirjassa. Yhteisvastuuta eurooppalaisista veloista ei ole, sitä vain ei ole, ja nyt sitä meille syötetään. Siellä selonteossa mainitaan aivan selvästi yhteisvastuut ja erilaiset niin sanotut omien rahojen käyttömuodot, jotka käytännössä ovat verojen keruuta. Tulevatko ne, arvoisa eurooppaministeri, suomalaisten verojen päälle? Sehän nostaisi veroastetta, ja se on kaikkein huonointa työllisyyspolitiikkaa, mitä minä koskaan olen tien-nyt.

Velkapommi tikittää, sen me kaikki tiedämme. Näillä luvuilla pitäisi kaikkien tietää, että velkapommi todella tikittää. Sitten kun katselee noita valtioita, joita palkitaan huonon talouden pidosta, niin ne saavat lisää rahaa. Onhan se järkyttävää, että valtiot, jotka hoitavat taloutensa todella kelvottomasti, palkitaan lisäpalkkioilla. Winston Churchill oli oikeassa sanoessaan, että hyvää kriisiä ei pidä jättää käyttämättä — mutta se kriisi pitää käyttää viisaasti, ettei tehdä tällaisia tyhmyyksiä, että kriisi, joka on päällensä, hoidetaan vielä kar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

meammalla virheellä. Eihän se niin voi olla, että me jatkamme sitä huonoa tietä, vaikka varoituksia on tullut.

Uusiutuvasta energiasta puhutaan paljon ja myös selonteossa siihen viitataan. Suomi seisoo todella puujaloilla, kuten ministeri Tuppurainen varmasti tietää. Kun katselin eilisä päivänä Jussi Pesosen, UPM:n toimitusjohtajan, ja myös muutamia aikoja sitten UPM:n hallituksen puheenjohtaja Björn Wahlroosin kannanottoja, niin he molemmat ovat antaneet viimeisen varoituksen siitä, että tämä tie, jolla Euroopan unioni rajoittaa meidän metsiemme käyttöä ja yritystoimintaa metsäpuolella, tulee koitumaan Suomelle tuhoksi. Näin ei kerta kaikkiaan voi jatkaa, vai kuinka monta tehdasta halutaan vielä laittaa kiinni? Sitten kannattaa kaikkien Suomen kansanedustajien muistaa, että kun suuret yhtiöt tekevät hallituksissa päätöksiä siitä, missä tehtaot sijaitsevat, niistä päätöksistä ei voi valittaa eikä niistä etukäteen varoiteta. Jussi Pesonen, toimitusjohtaja, ja hallituksen puheenjohtaja Wahlroos ovat varoittaneet meitä jo ainakin kolme kertaa. Lisää varoituksia ei varmasti tule. Silloin tulee jo toimintaa. Toivon, että tämä asia otetaan vakavasti. EU huutaa koko ajan lisää bioenergiaa mutta vaatii metsien suojelua. Missä on tässä systeemissä logiikka?

Demokratian kehittämisestä puhutaan myös. On laadittu, kuten tuolla selonteossakin mainitaan, toimintasuunnitelmia ja vaikka mitä, joten miksi tämä menee koko ajan väärään suuntaan eikä sopimuksia noudateta? Siellä todella sosiaalipolitiikkaa ollaan viemässä EU:n päätöksentekoon. Tulee ylimääräistä valvontaa ja byrokratiaa. Toivon, että näihin isoihin kysymyksiin Euroopan unioni perehtyisi aidosti ja palauttaisi demokratian oikealle tasolle. Haluan olla Euroopan unionin jäsen — ja olin äänestämässä, että sinne mennään — mutta en ikinä tällaisen valtavan byrokratian keitaan, joka suomalaisille maksaa valtavasti. Näkyyhän se jo meidän velanotossamme, hyvänen aika.

Ilmastoneutraalius on hyvä asia, mutta kannattaa muistaa, että Suomen kokonaispäästöt maailman päästöistä ovat vain yksi promille, hieman yli. Jos me vaadimme, jos me haluamme, että ilmastoa hoidetaan, niin meidän pitää tehdä omat hommamme hyvin. Mitään yhteisvastuuta tässäkin asiassa ei ole. Toivoisin, että otetaan tosissaan nämä tosiasiat. Meillä on paljon itsellä energiaa, kun haluamme sitä käyttää, vaan nythän me olemme jo tilanteessa, että kun Venäjä laittaa rajojaan kiinni, me olemme kohta sellaisissa ongelmissa, joita en uskalla edes kuvata. Sitäkö me haluamme? [Puhemies koputtaa] Tuskinpa vaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

16.22 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen kansa ansaitsee nykyistä parempaa EU-keskustelua. Tarvitsemme lisää kriittistä näkökulmaa ja vähemmän EU:n kannattajien ihastelua, jota nyt on nähty esimerkiksi tukipaketin yhteydessä ja tänäänkin täällä salissa. Meidän pitäisi avoimesti puhua EU:n isoista linjauksista. Tällä hetkellä kehitys kulkee kohti liittovaltiota. Meidän perussuomalaisten mielestä se on väärä kehitys ja uhkaa kansallista päätäntävaltaamme. On myös iso joukko poliittisia päättäjiä — siis lehdistön rinnalla — jotka näkevät tämän nykyisen kehityksen hyvänä ja liittovaltion olevan myös Suomelle eduksi.

Pientä spekulointia liittovaltiosta:

Haluammeko, että meille tärkeät päätökset tehtäisiin nykyistä enemmän tämän salin sijasta Brysselissä, siis kaukana meidän omasta elämästämme? Mielipiteiden saaminen päätäjille olisi vielä huomattavasti vaikeampaa kuin nykyisin. Vaikka EU:ssa on läheisyysperiaate, tiedämme jo nyt, että se ei käytännössä toimi. Meidän talouttamme säädeltäisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

kaukana meistä. Olisimme pieni osa isompaa kokonaisuutta. Meidän painoarvomme olisi mitätön, tässä kokonaisuudessa vielä ehkä pienempi kuin tällä hetkellä.

Selonteossa halutaan lisätä määräenemmistöpäätöksiä muun muassa verotuksen suhteen. Yksimielisyysvaatimus on ollut erityisesti pienten jäsenmaiden turva. Kerran pois luovutettua valtaa on vaikea enää saada takaisin, ja emme voi hyväksyä määräenemmistöpäätösten käyttöönottoa.

Siis verotusoikeus olisi Brysselissä, solidaarisuussyistä kaikki tasattaisiin, ja näin elintaso nousisi tänä päivänä huonosti asiansa hoitaneissa maissa — meillä se tarkoittaisi sitä, että olisimme kärsijöitä. Tulonsiirrot virtaisivat pohjoisesta etelään ja lännestä itään, siis meidän taloudellisesti kehittyneimpien maiden kustannuksella. Kansalaisten elintaso las-kisi muun muassa koulutuksen ja terveydenhuollon kustannusten noustessa ja sisäisten tu-lonsiirtojen vähetessä. Vaikutukset näkyisivät meillä voimakkaammin alhaisemmissa tu-loluokissa ja syrjäseuduilla. Oletteko varmoja hallituksessa, että liittovaltio tulisi apuun silloin tasaamaan? Haluaisin elää ja nähdä sen päivän.

Edessä oleva EU:n sosiaalirahasto on jo viemässä sosiaalipolitiikkaa pois kansalliselta päätäntätasolta. Se on tähän saakka ollut jäsenvaltioiden itsensä päätettävissä, mutta onko näin tulevaisuudessa?

Arvoisa puhemies! Suomi on hoitanut hyvin ympäristöasiansa. Onkin väärin, että met-säpolitiikkaamme halutaan siirtää EU:n päätäntävällän alle ja Suomen metsistä halutaan tehdä koko unionin yhteisiä hiilinieluja. Euroopan parhaiten hoidettua ja valvottua maata-loultamme hankaloittavat EU-tason byrokratia ja aina vain kiristyvät ilmastotoimet. Siinä on vaarassa jopa ruokahuoltomme omavaraisuus. Selonteossa maatalouspolitiikkaa koske-vat linjaukset kuitataan vain parilla lauseella, ja maaseudun kehittämissä politiikan merkitys Suomelle puuttuu täysin selonteosta.

Asiantuntijat ovat sitä mieltä, että komissio tulee ottamaan lisää roolia jäsenmaiden ta-louspolitiikan valvonnassa. Myös Saksan poliittinen kehitys on menossa siihen suuntaan, että keskitetty talouspolitiikka tulee olemaan EU:n tulevaisuutta. EVM:n roolin muutos on osa tätä kehitystä.

Ulkopoliittisesti asemamme tulisi myös muuttumaan EU:n liittovaltiokehityksen myö-tä. Liittovaltion osana Suomella olisi pisin raja Venäjän kanssa. Aivan varmasti meidän erikoisasemamme saisi toisenlaisen luonteen itänaapuriimme, ja kenties erityissuhteemme loppuisi.

EU:sta on tullut ja on koko ajan enemmän tulossa yhteisö, jossa omista säännöistä ei pi-detä kiinni ja perussopimuksia jatkuvasti tulkitaan uudelleen poliittisten päämäärien edis-tämiseksi. Näkisin, että yhteensovittaminen Etelä-, Itä-, Keski- ja Pohjois-Euroopan mai-den välillä ei tule koskaan onnistumaan tai ei ainakaan niin, miten sitä nyt toteutetaan, että taakkoja tasataan ja rikkaammat maat kantavat ja hoitavat huonosti asioitaan hoitaneiden maiden ongelmat.

Arvoisa puhemies! Nyt pitää painaa jarrua ja miettiä hyvin tarkkaan, haluaako Suomen kansa olla mukana tällaisessa EU:ssa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, Sanna, ol-kaa hyvä.

16.27 Sanna Antikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Kun olen tässä salissa nyt kuunnel-lut hallituspuolueiden puheita, niin heidän puheissaan on unohtunut eräs tärkeä asia. He

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

ovat täysin unohtaneet kertoa, kuka maksaa kaiken tämän kivan ja ihanan ja kuinka paljon se maksaa. No, nyt kerron teille: Suomi on ja pysyy EU:n nettomaksajana, emmekä hyödy siitä millään lailla. Maksaja on siis suomalainen veronmaksaja. Hallitus korostaa vastavuoroisuutta samalla, kun syyttää miljardikaupalla suomalaisten rahoja korruptoituneelle Etelä-Euroopalle. Italian viranomaiset ovat varoittaneet, kuinka mafia yrittää päästä käsiksi EU:n elpymispaketin miljardeihin. Kun perussuomalaiset varoittivat tästä hallitusta, niin ministerit ja hallituspuolueet nauroivat meille. Teistä siis lieenee hauskaa, että suomalaisten veronmaksajien työllä ansaitsemia rahoja voi mennä rikollisten käsiin.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus korostaa edelleen elpymisvälineen kertaluontoisuutta, vaikka Etelä-Euroopan maat jo odottavat lisää rahaa käsi ojossa. Nyt osana EU:n Fit for 55 -ilmastopakettia komissio ehdottaa uutta EU:n yhteistä sosiaalirahastoa, joka maksaisi nettona suomalaisille yli 800 miljoonaa euroa. Kuinka monta kertaluontoista tukipakettia hallitus aikoo hyväksyä, ennen kuin nähdään, että tukipaketeista ja yhteisestä velasta on tullut kriisimaiden pääasiallinen tulonlähde ja että niistä on tullut poikkeuksen sijaan sääntö? Suomalaiset rahoittavat taloutensa huonosti hoitaneita maita samalla, kun oman kansamme tilanne kurjistuu entisestään. Hallitus, miksi rahoitatte muita maita oman kansamme kustannuksella?

Arvoisa herra puhemies! EU on matkalla kohti tulonsiirtounionia, joka on kurjistanut ja kurjistaa ennen pitkää myös asiansa hyvin hoitaneiden maiden taloutta peruuttamattomasti Etelä-Euroopan jatkaessa korruptoitunutta tuhlailuaan. Niin kauan kuin rahanjako hyväksytään joka kerta muutta mutkitta, Etelä-Euroopan ei ikinä tarvitse korjata toimintaansa.

Arvoisa herra puhemies! EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkakin on täysin epäonnistunut. Läntisen ja pohjoisen Euroopan maahanmuutto ei ole hallittua. Tulijoita ei valikoida, vaan tänne tullaan jopa väkisin vastaanottavilta mailta tai niiden kansalaisilta mitään kysymättä. Schengen-alueen ulkorajat eivät kestä jatkuvaa siirtolaisvyöryä, eikä ratkaisuna voi olla jokaisen rajalle ilmestyvän henkilön päästäminen Eurooppaan. Valko-Venäjä käyttää jo laittomia siirtolaisia hybridiaseena EU:ta vastaan — siis hybridiaseena. Te olette täällä, hallituspuolueet, mukamas huolissanne esimerkiksi Venäjän vaikutusyrityksistä mutta sitten kuitenkin nostatte tämän pakolaisaseen käytön edessä kätenne pysyyn. Olemme itsekkin EU:n ulkorajalla pitkän itärajamme vuoksi. Meidän tulee ehdottomasti varautua vastaavaan tilanteeseen omalla rajallamme, kuten myös esimerkiksi Latvian rajalla on tehty. On myös muistettava vuoden 2015 tapahtumat eli se, että ei se länsiraja Ruotsin puolellekaan aina niin kovin turvallinen ole. Voi siis todeta, että rajat ovat rakkautta.

Mitä tulee yleisesti maahanmuuttoon, niin me tarvitsemme jatkossa vain aidosti työperäistä maahanmuuttoa omilla ehdoillamme ja vain oikeaan tarpeeseen mutta me emme tarvitse paremman elintason, [Puhemies koputtaa] ilmaisen elämän muiden kustannuksella motivoimaa turvapaikkaturismia [Puhemies: Aika!] emmekä voi asettaa itseämme, kansalaisiamme ja maatamme vaaraan ja hybriditoimien kohteeksi. [Puhemies: Aika, kiitoksia!] — Anteeksi, herra puhemies, minulla on vielä puhe kesken. Saisinko puhua sen tässä nyt loppuun?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Meillä on se periaate, että täällä on 5 minuuttia sovittu ennakolta näiden puheenvuorojen mitaksi ja sen jälkeen voi pyytää uuden puheenvuoron joka tapauksessa. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Kiitos, arvoisa herra puhemies.

16.33 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri ja hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tuossa debatissa jo hivenen pahoittelin sitä, että meillä ei tämäläisyyksissämme keskustelussa ole maamme EU-politiikasta vastaavaa ministeriä paikalla. [Kimmo Kiljunen: Tässä hän on!] — EU-politiikkaa johtaa pääministeri, edustaja Kiljunen. Uskoisin, että tiedätte tämän. — Pääministeri vastaa Suomen EU-politiikasta, ja olisi tietysti ollut oikeus ja kohtuus, että hän olisi tässä keskustelussa ollut paikalla. Tiedän, että hän on EU-kokouksissa tällä hetkellä, ja sen takia ehkä tämä keskustelu olisi voinut olla järkevää siirtää sellaiseen ajankohtaan, että pääministeri olisi ollut täällä paikalla, sillä me olisimme kaivanneet — ja uskon, että Suomen kansakin olisi — kaikkien näiden uutisten lisäksi, mitä nyt tässä viime viikkoina on ollut pääministeristä, ihan asiauutisointia hänen linjauksistaan, Eurooppa-politiikasta, talouspolitiikasta, siitä, mihin suuntaan Eurooppaa viedään. Olisi ollut paikallaan, että hän olisi ollut täällä paikalla, sillä nyt kysymys kuuluu, ihan aiheellisesti — minkä kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo on nostanut esille, entinen ministeri, nykyinen edustaja Häkkänen on nostanut esille, myös tänään kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa kokoomuksen EU-asioista vastaava edustaja Wallinheimo on nostanut esille — onko pääministeri Marinin hallituksella käytännössä enää lainkaan EU-politiikkaa ja sen kautta onko Suomella enää EU:ssa omaa tahtoa, omaa politiikkaa, mitä siellä ajetaan.

Meillä on tällä hetkellä käynnissä Euroopassa keskustelu siitä, miten talous- ja rahaliiton sääntöjä uudistetaan. Pääministeri Marin on julkisuudessa sanonut, että Suomella ei ole kantaa tähän aivan keskeisen suureen Euroopan tulevaisuuskysymykseen, vaan kuulemma odotetaan komission esitystä. Miten voimme tällä tavalla olla kuin ajopuu ja ajelehtia EU:ssa ja odottaa, että se ajopuu jossain vaiheessa tulee Suomenlahdelle ja törmää Pohjanlahden pohjukkaan, ja sitten katsoa, mitä sieltä tulee? Ei, arvoisa pääministeri Marin, näin. Toivottavasti edes teidän avustajanne seuraisivat tätä istuntoa.

Pääministeri Marin on huippukokouksessa — hyvä niin — ja olen aivan varma, että vaikka tämän huippukokouksen asialistalla eivät olekaan vakaus- ja kasvusopimus tai EU:n taloussäännöt, niin pääministeri Marin käy tätä keskustelua näissä välikeskusteluissa, näissä pöydissä, joissa hän nyt kuvien perusteellakin on ollut. Hän on tavannut Merkelin, joka on toki väistytävä Saksan johtaja, mutta myös Olaf Scholzin, tulevan Saksan ykköspoliitikon, ehkä myös tulevan EU:n merkittävimmän poliitikon. Kun me katsomme sitten tätä hallituksen toimintaa EU-politiikassa, niin valtiovarainministeri Saarikko allekirjoitti tämän nuukan nelikon tekemän kirjelmän, joka oli hyvä ja kannatettava. Pääministeri Marin pitkän keskustelun jälkeen, tai kyselytulvan jälkeen, suostui toteamaan, että hän antaa tuen tälle Saarikon tekemälle kirjeelle. No, nyt sitten kun olemme esimerkiksi tätä keskustelua kuunnelleet tästä vakaus- ja kasvusopimuksesta, niin valtiovarainministeri, keskustan Annika Saarikko on todennut, että keskustalla on halu palata näihin vakaus- ja kasvusopimuksen alijäämäsäännöstöihin, mutta ministeri Tuppurainen, joka on täällä paikalla, on todennut, että ei tällaista asiaa ole Marinin hallituksessa päätetty. Tämä olisi niitä kysymyksiä, mitkä pitäisi nyt tietää, kun pääministeri Marin näitä epävirallisiakin keskusteluja näiden asioiden ympärillä käy.

Kokoomuksen tavoitteena on pitää kiinni vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteista ja rajoista. Se olisi vastuullista taloudenpitoa ja järkevää tulevaisuutta Euroopan unionille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Sitten olemme jonkin verran käyneet keskustelua tästä sosiaalirahastosta. Se on yhtä lailla hämärän peitossa, mikä on Marinin hallituksen kanta siihen. Hallituksen kanta valtaosassa julkisia keskusteluja on ollut kriittinen, mutta sitten, kun katsoo vihreiden kannanottoja tähän, esimerkiksi ministeri Mikkosen, sävy onkin aivan toisenlainen. Kyllä Suomen kansalla ja eduskunnalla, arvoisa puhemies, olisi oikeus tietää, mitä Suomi ajaa Euroopan unionissa. Onko meillä enää omaa tahtoa, onko meillä EU-politiikkaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä — poissa. Edustaja Simula poissa. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä. [Sari Essayah: Kaunisto!] — Katsoin väärin. [Ville Kaunisto: Kestän tämän!] — Edustaja Kaunisto.

16.38 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Tähän alkuun kannatan edustaja Wallinheimon tekemää vastalauseen 2 mukaista kannanottoesitystä.

Euroopan unioni on suomalaisille elintärkeä turvallisuus-, talous- ja arvoyhteisö. Vaikka EU-myönteisyys näyttäytyy Suomessa lähtökohtaisesti hiljaisuutena, niin välillä tulee mietittyä, että näin sen ei tarvitsisi olla. Toisaalta tämä hiljaisuus näyttää olevan myös Suomen hallituksen tapa edetä Euroopan unionin asioissa: vastataan, kun kysytään, samaan aikaan kun Euroopan suuntaa muokataan jo kysymysten laadintavaiheessa. Valta ei siis ole vastaajalla vaan kysymysten laatijoilla. Olisi toivottavaa myös maamme hallituksen ottaa tämän asian huomioon.

Ongelmaksi tässä nousee kaksi asiaa: Ensinnäkin se kaikkein tärkein eli Suomen ja suomalaisten etu. Toiseksi, mitä heikommin Suomi ennalta vaikuttaa asioihin, sitä paremmat mahdollisuudet EU-vastaisilla voimilla on horjuttaa yhteistä Eurooppaa, siis sitä Suomen turvallisuuden ja talouden kannalta tärkeintä yhteisöä. Kysymys kuuluu, kumpaan syyttävä sormi osoittaa: niihin, jotka voisivat vaikuttaa mutta eivät vaikuta, vai niihin, jotka käyttävät tämän passiivisuuden hajottamispyrkimyksiinsä?

Arvoisa herra puhemies! Nostan esiin kolme Euroopalle ja Suomelle tärkeää Euroopan tulevaisuuskysymystä: teknologian kehitys ja tekoälyregulaatio, EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä talouspolitiikka.

Elämme ajassa, jossa sosiaalisen median jätit tietävät meidän omista aikomuksistamme ennen kuin me niitä olemme itse edes päättäneet. Alustatalouden jätit ovat vahvasti keskittyneet Yhdysvaltoihin ja Kiinaan. Mikä on Euroopan rooli tässä kilpailussa, saati meidän arkeamme historiallisen paljon muuttavassa tekoälyn kehittämisessä? Jos data on muiden kuin eurooppalaisten hallussa, niin olemmeko uskottava toimija, jolla on myös tulevaisuudessa oma ääni? Euroopan pitää löytää ratkaisut tässä kokonaisuudessa eettisesti mutta samalla myös kilpailukykyisesti.

Arvoisa puhemies! Arktinen alue ei ollut EU:lle prioriteetti, mutta Suomelle se sitä todella on. Selonteossa tulisikin ottaa vahvemmin ja selkeämmin kantaa siihen, miten Suomi ajaa aktiivisesti myös alueen strategista ja turvallisuuspoliittista merkitystä. Linaan uudelleen Ulkopoliittisen instituutin kesäkuista julkaisua: ”Arktisen alueen tulevaisuudesta ei keskustella riittävästi Brysselissä, eikä unioni tunnu sisäistävän alueen strategista muutosta.” Saman julkaisun mukaan ”Venäjä pyrkii myös systemaattisesti nakertamaan EU:n asemaa ja roolia”. Tämä siksi, että Venäjälle sopii erittäin hyvin tilanne, jossa ”Euroopan unioni ei näe eikä tunnista pohjoisen kasvavaa merkitystä eikä aktiivisesti pyri rooliansa kasvattamaan”. Nyt laadinnassa oleva EU:n strateginen kompassi rakentaa juuri niitä as-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

kelia Euroopan turvallisuus- ja puolustusyhteistyölle, joissa Suomen asiantuntemuksen äänen pitää kuulua. On sanomattakin selvää, että tässä ei saa nyt nukkua.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun taloudesta.

EU:ssa viriää voimakasta keskustelua talouspolitiikan tulevaisuudesta ja yhteisvastuiden laajentamisesta. Järisyttävän korkeat jäsenmaiden velkasuhteet ja ikääntyminen luovat huolia tulevaan. Nyt pandemia on kääntänyt katsetta kohti huoletonta velkahuomista, mutta kuten me kaikki tiedämme, sellaista ei oikeasti ole — tai jos on, niin se hurmos loppuu aina kuin veitsellä leikaten, ja sitten on jo myöhäistä. Tiukat velkakurisäännöt ja niistä kiinni pitäminen ovat Suomen etu.

Nyt komissio esittikin jäsenmailleen 11 kysymystä EU:n talousaskelista. Ei komissio kuten ei Euroopan unionikaan ole kone. Se on ihmisiä, ja ihmisiin pystyy vaikuttamaan, mielellään vielä ennen kuin asiat ovat julkisia. Siksi Suomen pitää olla muokkaamassa kysymyksiä eikä vain vastaamassa.

Kokoomus on Suomen EU-myönteisin puolue, ja tästä olen kovin ylpeä. Valitettavasti hallituspuolueet antavat tämän tittelin [Puhemies koputtaa] meille aivan liian helposti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.44 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kannattaa edustaja Östmanin ehdottamaa KD:n vastalauseen mukaista esitystä.

EU:n budjettisäännöistä luovuttiin koronakriisin ajaksi, ja unionissa on nytten käynnistynyt keskustelu finanssipoliittisten sääntöjen uudistamisesta. Kristillisdemokraatit katsovat, että EU:ta on kehitettävä nykyistä perussopimuskehikkoa noudattaen. Säännöt eivät itsessään ole olleet ongelma vaan se, että me emme EU:ssa noudata niitä. Toimivan talous- ja rahaliiton edellytys on, että yhteisiä sääntöjä noudatetaan, talouskehitys perustuu kunkin maan omiin ponnistuksiin ja markkinakuri toimii. Tällöin myöskin saamme parhaiten koko alueen yhteisen hyvän toteutumaan.

Pidämme erikoisena, että selonteossa ei oteta periaatteellisesti kantaa tähän EU:n vakausta- ja kasvusopimukseen. Emun kehittämisessä on kuitenkin välttämätöntä palauttaa markkinakurin merkitys. Vakausmekanismi EVM pitää säilyttää jäsenvaltioitten välisenä järjestelynä, ja sen keskeisen päätöksentekotavan on jatkossakin perustuttava jäsenmaiden yksimielisyyteen.

Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa KD:n ryhmäpuheessa tuotiin esille, Marinin hallitus on elpymisvälineen lisäksi edistänyt myös muita yhteisvastuullisia hankkeita ja näyttänyt vihreää valoa yhteisen kriisimekanismin aikaistetulle käyttöönotolle. Näistä onkin tänään sitten myöhemmin tällä päiväjärjestyksen listalla omat asiakohdat, joten en niihin sen syvemmälle mene vaan ainoastaan totean, että kristillisdemokraatit näkevät riskinä erityisesti sen, että joudumme maksamaan pankkien asiakkaina myöskin Etelä-Euroopan kaatuvia pankkeja. [Toimi Kankaanniemi: Kyllä näin on!] Tämä aikaistetun käyttöönoton ajankohta on äärimmäisen huono.

Arvoisa puhemies! Muutama sananen EU:n ilmastosääntelystä ja taksonomiasta.

EU:n ilmastotavoitteet tuovat merkittävän määrän lisää sääntelyä, joka on paikoin ristiriitaista ja myöskin päällekkäistä. Nyt olisi äärimmäisen tärkeää kansallisesti selvittää, kenen vastuulla on muodostaa yleiskuva tästä ilmasto- ja ympäristösääntelyn kokonaisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

ta. Pelkästään jo se, että säännöksiä laaditaan eri puolilla komissiota, hämärtää tuota kokonaisuutta, ja työ- ja elinkeinoministeriö on rehellisesti viestinyt, että EU:n ilmastopaketista uhkaa tulla tilkkutäkki.

Komissio julkaisi viime keväänä ensimmäisen delegoidun säädöksen taksonomia-asetukseen. Esitys on nostanut hyvin voimakasta kritiikkiä niin ympäristöjärjestöiltä, elinkeinoelämykseltä, energiateollisuudelta kuin myöskin maa- ja metsätaloustuottajilta. Sitä voi pitää epäonnistuneena, jos kestävyttä tarkastellaan ainoastaan ilmastonäkökulmasta. Ydinvoiman erottaminen kokonaisuudesta ja epävarmuus vesivoiman osalta uhkaavat vesittää ilmastotavoitteet. Lisäksi tämä esitetty taksonomia uhkaa lisätä byrokratiaa metsänomistajille, kun yli 13 hehtaarin metsätiloilta saatettaisiin vaatia raportointia ilmastotoimenpiteistä.

Kristillisdemokraatit muistuttavat, että energiajärjestelmän kestävyudessa pitää huomioida myös järjestelmän toimintavarmuus. Esimerkiksi alkuvuodesta koko Manner-Euroopan sähköverkko oli vaarassa kaatua toimintahäiriön vuoksi. Euroopan energiahuoltoa ei voi rakentaa pelkän tuulen ja aurinkovoiman varaan, ja Suomelle tärkeän bioenergian merkitys on myöskin jäänyt vähäiseksi.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan vielä muistuttaa tässä debatissa esille ottamistani, voisiko sanoa, eriävistä mielipiteistä hallituksen sisällä. Eli kun täällä ministeri Tuppurainen totesi, että hallitus on selvästi ottanut kriittisen kannan nyt tähän Fit for 55:n sisällä olevaan ilmastopolitiikan sosiaalirahastoon, niin kuitenkin tässä hallituksen tiedonannossa, joka on käsittääkseni ministeriön sivuilta poimittu — kyllä, ympäristöministeriön sivuilta — todetaan näin: ”Hallitus linjaa kannassaan, että sillä on valmius tarkastella vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat eduskunnan kantojen ja Suomen ilmastopoliittisten tavoitteiden mukaisen ratkaisun. Tämä arviointi voidaan tehdä, mikäli 55-valmiuspaketin toteuttaminen tai Suomen tavoitteisiin nähden riittävän kunnianhimoisen kokonaisuuden saavuttaminen sitä vaatii.” Eli hallituksella on valmius tarkastella näitä vaihtoehtoja, ei siis kriittinen tai kielteinen näkemys tähän, ja tämä on ympäristöministeriön sivuilta. Nyt hallituksen linja tuntuu tässä asiassa olevan kyllä hajallaan, ja se on äärimmäisen vaarallista.

Silloin kun lähdetään ajamaan kansallisia etuja, on tärkeää, että ei pelkästään hallituksen vaan myöskin eduskunnan kanta olisi mahdollisimman yksimielinen. Me on nähty sellaisia tilanteita, joissa esimerkiksi eduskunta on pystynyt hienosti tuomaan yhtenäisen kannan niin opposition kuin hallituksenkin riveistä ja sitä kautta on voitu sitten viedä kansallista etua eteenpäin, ja näin meidän pitäisi myöskin tässä kysymyksessä pystyä menettelemään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.49 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko linjaa Suomen lähivuosien EU-politiikkaa. Se korostaa EU:n yhteisten arvojen — demokratian, oikeusvaltioperiaatteen sekä ihmisoikeuksien — merkitystä. EU-jäsenyys on ankkuroinut Suomen eurooppalaiseen arvoyhteisöön. Tähän yhteisöön Suomi myös kuuluu yhteiskunnallisen rakenteensa, historiallisen perinteensä ja arvomaailmansa puolesta. EU-jäsenyys on Suomen talouden sekä turvallisuus- ja kauppapolitiikan keskeinen elementti. Suomi on aktiivinen, aloitteellinen ja yhteistyökykyinen jäsenvaltio, joka edistää paitsi omia kansallisia tavoitteitaan myös EU:n etua ja yhtenäisyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Arvoisa puhemies! Periaate, että vahvempi auttaa heikompaansa, esiintyy kaikkialla yhteiskunnassa. Se on yksi hyvinvointimme yhteiskunnallisista peruspilareista. Euroopan unionissa tämän periaatteen mukaisesti on vähennetty jäsenvaltioiden elintasoeroja. Mahdollisten tulevien kriisien osalta tämä periaate antaa turvaa myös Suomelle. Eri alueiden elintasoerojen pienentäminen lisää vakautta. Vakaus on lisännyt Euroopan unionin kilpailukykyä maailmanlaajuisesti ja on sitä kautta vaikuttanut positiivisesti myös suomalaisten hyvinvointiin ja kilpailukykyyn.

Suomen tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä Euroopan unioni. Suomalaisten enemmistö suhtautuu EU-jäsenyyteen myönteisesti, mutta EU:n politiikassa on nähtävissä voimakas kahtiajakautuminen. On myös tosiasia, että EU:n osalta on korjattavaa — totta kai on. Se osin alisuorittaa, eikä sen ketterä reagoitukyky näyttäytyä aina parhaalla mahdollisella tavalla, eikä se aina osaa tunnistaa jäsenvaltioiden erityispiirteitä.

Puhemies! Kuitenkin yhtenäisyys on Euroopan unionin voimavara. Vain yhtenäinen EU selviää kriiseistä. Ulkoisten haasteiden lisäksi EU:n yhtenäisyyttä häiritään myös sisältäpäin. Huolestuttavat kehityssuunnat erityisesti Unkarissa ja Puolassa korostavat sitä, että toimia oikeusvaltion vahvistamiseksi on päättäväisesti jatkettava. Kaikki jäsenvaltiot ovat unioniin liittyessään sitoutuneet yhteisiin arvoihin ja oikeusvaltioperiaatteeseen. On syytä korostaa, että ratkaisuvälillä EU-oikeuden tulkinnasta on vain EU:n tuomioistuimella ja oikeuden tulkinnan on oltava yhtenäinen koko unionin alueella.

Puhemies! Kiitos valtioneuvoston EU-politiikan selonteosta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.53 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen integraatiokehitys on 50 vuoden mittainen — tai oikeastaan vähän pitempikin, kun EFTA-aluetta ajatellaan. 50 vuotta sitten tässä salissa taisteltiin EEC-vapaakauppasopimuksesta. Vasemmisto vastusti sitä erittäin jyrkästi, mutta presidentti Kekkonen ja silloiset päättäjät kuitenkin veivät Suomen läntiseen integraatioon sopimuksella Euroopan talousyhteisön kanssa.

Sitten 90-luvun alussa, tasan 30 vuotta sitten, kun Neuvostoliitto hajosi, kommunistinen järjestelmä sortui ja Suomi niin sanotusti vapautui siitä ikeestä, mikä meillä oli siihen asti, Suomi näki tilaisuuden tulleen siihen, että voi hakeutua vielä uuden askeleen länteen, läntiseen Eurooppaan, ja solmi Euroopan talousalue-sopimuksen. Tuo talousalue-sopimus sisälsi samat sisämarkkinaoikeudet ja -velvollisuudet kuin on EU-jäsenyydellä ollut sen jälkeen, toki tämä on laajentunut hyvin yksityiskohtaiseksi sen jälkeen. Kaikki Pohjoismaat liittyivät silloin talousalueeseen, ja Norja ja Islanti jatkavat siinä edelleen. Suomi, Ruotsi ja Tanska sitten saman tien lähtivät hakemaan Euroopan unionin tai silloisen Euroopan yhteisön, EY:n, jäsenyyttä. Norja kansanäänestyksessä sen hylkäsi, mutta Suomi ja Ruotsi siihen liittyivät. Islanti ei myöskään ole mukana.

Kun tuolloin 27 vuotta sitten käsiteltiin liittymistä Euroopan silloiseen yhteisöön, perusteena oli turvata läntinen kauppa ja pysyminen siinä ja vahvistaa siltä osin kaupankäynnin edellytyksiä. Kysymyksessä oli todellakin talous- ja kauppaliittoon liittyminen. Euroopan yhteisö ei ollut unioni, liittovaltiomuotoinen, vaan kaupallinen yhteistyöalue. Tuohon Suomi hakeutui siis Eta-sopimuksen kautta, mutta sen jälkeen kuitenkin tulivat muut tekijät kuvaan mukaan, erityisesti turvallisuuspolitiikka. Kun Neuvostoliitto oli hajonnut ja Ve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

näjän tilanne oli epävarma, Suomessa aika moni arveli, että liittyminen Euroopan yhteisöön tuo turvallisuutta. No tiedämme hyvin, että siinä vaiheessa EY ei mitään turvallisuutta voinut taata, ja täytyy sanoa, ettei tänäkään päivänä Euroopan unionilla ole kovin merkittävää turvallisuusvaikutusta, koska sen jäsenmaat valtaosin ovat Naton jäseniä, ja Nato ei ulkopuolisille maille juurikaan merkitystä tuo turvallisuustakuista puhumattakaan. Niinpä silloin kun liitettiin Euroopan yhteisöön, turvallisuus nähtiin ensi sijassa idän suunnalta eroon pääsemisenä, ja näin sitten kansanäänestyksessä saatiin kovan propagandan myötä kansan enemmistö liitoksen kannalle.

Sen jälkeen, oikeastaan samanaikaisesti, Euroopan yhteisö muuttui Euroopan unioniksi eli poliittiseksi unioniksi, ja sellaisena se on sitten kehittynyt kaiken kattavaksi byrokratiaksi ja vallan keskitykseksi, jolle on tullut myös vahvat toimielimet, jotka käyttävät valtaa yli kansallisten perustuslakien sallimien tai määräämien tekijöiden.

Sitten tuli yhteisvaluutta, joka sitoi edelleen, ja Suomi lähti siihen mukaan, valitettavasti. Se on ollut meille vahingollinen. Esimerkiksi Ruotsin talous on kasvanut paljon nopeammin, kun sen oma valuutta on voinut kellua, kun taas me olemme olleet sidottuina monessa vaiheessa liian vahvaan valuuttaan.

Arvoisa puhemies! Totean, että meidän olisi nyt otettava perussuunnaksi se, [Puhemies koputtaa] että käännämme Euroopan unionin kauppaliitoksi, yhteistyöksi tällaisilla kevyillä organisaatioilla. [Puhemies: Kiitoksia!] Se olisi Suomen etu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.58 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mäkelän tekemää lausumaesitystä.

Arvoisa puhemies! ”Vahva ja yhtenäinen EU — kohti kestävämpää Euroopan unionia.” Siinä on hieno lause, mutta tällä hetkellä sanat ”vahva” ja ”yhtenäinen” eivät tule ensimmäisinä mieleen Euroopan unionin nykytilasta. Tarvitseeko vahvan ja yhtenäisen unionin perustaa jättimäinen elpymispaketti, jonka perusajatus on laittaa talouttaan paremmin hoitaneet jäsenmaat maksamaan muiden viulut?

Onko unioni yhtenäinen, kun jatkuvasti kantautuu uutisia jäsenmaiden välisistä erimielisyyksistä? Tästä esimerkkinä Puolan tilanne. Puolan perustuslakituomioistuin on linjannut, että osa EU:n perussopimusten artikloista on maan perustuslain vastaisia, ja liittovaltiokiikkoinen komissio veti herneet nenään. Tässä on oikea hernesoppa hämmennettävänä. Kaikkea muuta kuin yhtenäistä. Onko EU vahva? Kun tarkastellaan esimerkiksi Kiinan vaikutusvallan kasvua ja taloudellisen toiminnan laajentumista maan omien rajojen ulkopuolella, ei EU näytä järin vahvalta pelaajalta maailmankartalla.

Suomen Eurooppa-politiikka on kovin sinisilmäistä. Samanaikaisesti kun muut jäsenmaat ajavat omien kansalaistensa etuja vaikka kyynäpäätaktiikalla, Marinin hallitus myötäilee komissiota monessa käänteessä. Elpymispaketin hyväksyminen näytti sen, kuinka tosissaan Suomen etua Brysselin pöydissä vaalitaan. Paketin hyväksyminen vei viimeisetkin uskonrippeet EU:n alkuperäisiin, hyviin periaatteisiin, joihin kuului talouskuri. No bail-out on historiaa. EU on hylännyt omat kantavat periaatteensa. Taloudellisten yhteisvastuiden kasvattaminen tarkoittaa suomalaisen veronmaksajan kannalta lisää menoja. Vain taivas on rajana siinä, millaisia summia Suomi vielä joutuu kylvämään Etelä-Euroopan tovereille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

EU:n toimintakyky erilaisten kriisien hoidossa ei ole kummoinen. Vuoden 2015 pakolaiskriisi oli tästä esimerkki. Eivät päteneet schengenit enää, eivät. Tämä oli kova ja kallis oppitunti, mutta mitä EU on saanut aikaan tällä saralla viime vuosien aikana? Jaa-a. Vaurautuminen mahdolliseen uuteen tulija-aaltoon ei ole oikein vakuuttanut.

Arvoisa puhemies! Suomen kannalta on erittäin ongelmallista, ettei meitä kuunnella tarpeeksi, kun EU-tasolla linjataan esimerkiksi luonnonvarojen käytöstä, energiapolitiikasta tai ympäristötavoitteista. Esimerkiksi hiilinieluihin liittyvät ratkaisut vaikuttavat suoraan Suomelle tärkeän metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin. Komissio on jyräämässä kansallista päätösvaltaa metsäasioissa, ja antaako Suomi tämän tapahtua? Ympäristöpäätökset ravistelevat puolestaan maatalouttamme ja energialinjaukset asumista sekä liikkumista. Ruoantuottajien kustannukset ovat ympäristöpäätösten seurauksena nousemassa pilviin, mikä tekee tilanteesta aivan mahdottoman. Tällä menolla kotimainen ruoantuotanto hiipuu, ja siitä kärsii koko kansa.

Liittovaltiokehityksen eteneminen on erityisen haitallista juuri pienten jäsenmaiden, kuten Suomen, kannalta. Isommat vievät, muut vikisevät. Hallituksen on kiristettävä Eurooppa-politiikan linjaa, ja Suomen ei pidä sukkana hyväksyä maallemme haitallisia päätöksiä. Muun muassa näistä syistä johtuen me perussuomalaiset katsoimme välttämättömäksi laatia selonteosta vastalauseen suuren valiokunnan mietintöön. Peräänkuulutamme erityisesti sääntöjen noudattamista, sanomme ”ei” taloudelliselle taakanjaolle ja vaadimme parannuksia valmiuksiin kohdata kriisejä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on mainostanut EU:n elpymispakettia Suomen kansalle jonnain suurvoiton. Sen sijaan unohdetaan tarkoituksella puhua siitä tosiasiasta, että kaiken saamamme maksamme itse ja kustannamme vielä miljardeilla euroilla muiden maiden tekemisiä. Tämä asetelma on lisäksi hyvin kyseenalainen oikeusperustansa osalta. Myös kriisitilanteissa pitäisi noudattaa perussopimuksia. Jokaisen jäsenmaan olisi vastattava omista veloistaan. Hallituksesta on vakuuteltu, että nämä järjestelyt ovat ainutkertaisia, mutta Euroopasta huudellaan, ettei näin olisi. Tälläkin hetkellä ollaan puuhaamassa EU:n sosiaalirahastoa.

Lopuksi, arvoisa ministeri Tuppurainen, voitteko käsi sydämellä luvata suomalaisille veronmaksajille, että tämä oli tässä eikä vastaavaa elpymispakettia eikä niitä muitakaan paketteja enää tulisi [Puhemies koputtaa] eikä mitään sosiaalirahastoja ole enää tulossa maksettaviksi? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen poissa, edustaja Harjanne poissa, edustaja Kiviranta poissa. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

17.04 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olin siinä eduskunnassa — joka itselleni oli ensimmäinen eduskunta — joka päätti Suomen liittymisestä Euroopan unioniin. Muistan oikein hyvin, että EU-jäsenyys ei ollut silloin pelkkä kauppapoliittinen asia. Esimerkiksi omat vanhempani, jotka olivat sodan kokeneita ihmisiä, toinen sairaanhoitajana, toinen rintamalla, pitivät EU-jäsenyysspäätöstä ennen muuta turvallisuuspoliittisena päätöksenä, vaikka se muodollisesti ei sitä ollutkaan. Itse eduskunnassa myös äänestin EU-jäsenyyden puolesta. Vaikka tänäkään päivänä EU-jäsenyys ei muodollisesti ole turvallisuuspoliittinen asia, niin uskoisin, että esimerkiksi silloin, kun Venäjä miehitti Krimin, aika moni suomalainen tunsikin kiitollisuutta siitä, että EU:n jäsenenä olemme osana 450 miljoonan ihmi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

sen ystävällismielistä blokkia, ja siinä olemme paremmassa turvassa kuin olisimme yksinäisenä ajopuuna.

Niiden 30 vuoden aikana, jotka olen ollut joko eduskunnassa tai Euroopan parlamentissa, olen myös oppinut sen, että demokratian ja hyvän yhteiskunnan rakentamisen perusta on oikeusvaltio. Tunnustan, että uutena kansanedustajana en sitä välttämättä kunnolla ymmärtänyt, mutta tänä pitkänä aikana olen sen oppinut. Oikeusvaltioperiaate sisältää muun muassa sen, että tuomioistuimet ja tuomarit ovat itsenäisiä. Lainsäätäjät säätää lait, mutta lainsäätäjät eivät määrää tuomioista.

Oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on ollut ja on myöskin EU-jäsenyyden ehto. Aikoinaan, kun tähän liittyviä pykälä EU:n perussopimuksissa on muotoiltu, ei olla tultu ajatelleeksi sitä, että joku diktatuurista vapautunut maa päästyään EU:n jäseneksi saattaisi oikeusvaltioperiaatteen suhteen lipsua taaksepäin. Näin on kuitenkin käynyt. Ja Suomihan on tässä asiassa ollut erittäin merkittävä tekijä, kun on tehty toimia, joilla tätä tilannetta korjataan. Suomen EU-puheenjohtajakaudella Suomi ajoi sitä — niin kuin oikein on ja mitä suuri valiokunta myös tuki — että EU:n seuraavaan rahoituskehikseen kytketään oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen. Tuntuu todella ironiselta, että perussuomalaiset, jotka tässä salissa kovasti syyttävät milloin milläkin perusteella sääntöjen rikkomisesta muita — pääasiassa perusteilla, joilla ei ole varsinaisesti oikeudellista pohjaa eikä oikeudellisten asiantuntijoiden tukea — kuitenkin sitten suuressa valiokunnassa jättivät eriävän mielipiteen siitä, kun suuri valiokunta päätti tukea sitä, että oikeusvaltioperiaate kytketään EU:n rahankäyttöön.

Nyt tätä asiaa sovelletaan, kuten oikein on. Komissio on ilmoittanut Puolalle ja Unkarille, että nämä eivät saa elvytyspakettirahoja ennen kuin tilanteet korjataan. Molemmissa maissahan korruptio rehoittaa. Eli jos ei tilannetta korjata, suomalaistenkin verorahoja, joista tässä salissa puhutaan paljon, valuu Unkarissa ja Puolassa korruptioon. Lisäksi, kuten mielestäni oikein on, EU-tuomioistuin on joku aika sitten tehnyt päätöksen, että Puolassa tällainen korkeimman oikeuden tuomarien kurinpitolautakunta on EU-säädösten vastainen, ja tänään EU-tuomioistuin on langettanut Puolalle uhkasakon, miljoona euroa per päivä, kunnes tämä asia on korjattu. On mielestäni todella oikein se, että tällä tavalla pidetään kiinni EU:n perusperiaatteista.

Ja, arvoisa puhemies, viimeinen pikku kommentti: Kun nyt tässäkin keskustelussa on puhuttu EU:n suuresta byrokratiasta, niin muistan, että EU:hun liittymisestä keskusteltaessa tuotiin esille, että tämä paljon puhuttu komission byrokratia tarkoittaa pienempää määrää viranhaltijoita kuin on Helsingin kaupungissa. Tarkistin tilanteen tänä päivänä. Komissiossa on 32 000 viranhaltijaa, Helsingin kaupungissa työntekijöitä on 39 000, eli tässä vähän suuruusluokkaa siitä byrokratiasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.09 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tässä keskustelussa on menty tähän Suomen EU:hun liittymiseen, niin siitä muutamia huomioita. Itse valitettavasti en silloin kansanäänestyksessä voinut äänestää, koska olin muutamia viikkoja liian nuori. Olisin äänestänyt ”ei” sen takia, etten halunnut, että Suomi menettää itsenäisyytensä.

Silloin kuitenkin läheskään nämä kaikki EU:n huonot puolet, joita nyt on tullut esille, eivät olleet nähtävissä. Ne saatettiin tietää poliitikkojen sisäpiirissä, mutta ei kansa niitä silloin ymmärtänyt. Ei kansa ymmärtänyt sitä, että Suomi tulee olemaan periaatteessa lopul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

lisesti nettomaksaja. Suomihan oli pari ensimmäistä vuotta EU-jäsenyyttään nettosaaja johtuen siitä, että EU:ta ei oltu poliittisin perustein laajennettu Itä-Eurooppaan Venäjän etupiirin kukistamiseksi siinä kohtaa, kun Venäjä oli heikko. Siinä pohjimmainen syy, miksi EU laajeni Itä-Euroopan maihin, jotka eivät olleet ollenkaan valmiita jäseniksi, ja nyt sitä laskua maksetaan tämän geopolittisesti motivoituneen laajentumisen takia. Suomi oli silloin nettosaaja, nyt ikuinen nettomaksaja. Tilanne ei tule koskaan muuttumaan. EU:sta lähti pois rikas maa. EU:hun on jonossa sisään vain köyhiä maita, joiden laskuja maksamme hamaan iankaikkisuuteen asti niin kauan kuin siellä jäsenenä olemme.

Tuo, että EU olisi turvallisuuspoliittinen ratkaisu, on suorastaan vaarallinen harhaluulo. Se, mitä Suomen olisi pitänyt vuonna 94 tehdä, oli se, että olisimme liittyneet Natoon heti, kun pystyimme, ja sillä tavalla lopullisesti irtautuneet Venäjän etupiiristä, ja olisimme samalla voineet välttää EU-jäsenyyden ja sitä kautta seuranneen itsenäisyyden menetyksen. Tämän traagisen historiallisen virhearvion seurauksia me tässä nyt kannamme.

Me olemme osa yhteistä ulkopoliittikkaa, osa yhteistä suurvaltojen välistä kovistelua ilman minkään tahon turvatakuita. Me maksamme laskuja ilman, että meillä on niille mitään takeita. Tämä on strateginen virhearvio, jota on todella vaikea korjata myöhemmin.

Mitä tulee tähän oikeusvaltiokeskusteluun, mitä edustaja Hassi muun muassa otti äsken esille, niin voisin sanoa niin, että ymmärrän hyvin, että diktatuurista vapautuneet maat eivät enää koskaan tahdo olla diktatuurin osia. Ne eivät halua, että joku ulkoinen taho tulee sanomaan niille, miten heidän pitää toimia omassa maassaan, millaisia päätöksiä he voivat tehdä. Siitähän tässä on kysymys. On outo ajatus, miten jonkun maan poliitikko voi ajatella niin, että oman maan perustuslaki on jonkun ylikansallisen säätelyn alapuolella. Miten joku voi ajatella niin, että oman maan perustuslaki ei olisi ylin määräävä tekijä omassa kotimaassaan? Tämä ajatus kuulostaa mielestäni hyvin vieraalta. En viitsi käyttää siitä kuvaillevampia ilmaisuja.

Tämä oikeusvaltiokeskustelu, mitä täällä käydään, on politisoitunutta. Ongelmat tuntuvat löytyvän vain sieltä, missä niitä ongelmia halutaan nähdä. Kansainvälisten selvitysten mukaan EU-alueen korruptoituneita maita ovat muun muassa Bulgaria, Kreikka, Unkari — sieltä tuli se Unkari — Romania, Kroatia, Slovakia, Italia ja niin edespäin. Tässä listassa kymmenen korruptoituneimman maan joukossa ei edes ollut Puolaa mainittuna. Eli näitä korruptio-ongelmia on laajalti EU:n alueella, myös vanhoissa EU:n perustajavaltioissa, mutta niitä ei haluta nähdä. Ongelmat halutaan nähdä vain Puolassa ja Unkarissa, joilla on ideologisesti erilainen ajattelutapa kristillisten arvojen ja perinteiden suhteen ja muun muassa maahanmuuttopolitiikan suhteen.

Oikeusvaltioperiaatetta käytetään häpeilemättä lyömäaseena näiden maiden vääntämiseksi sille kurssille, mitä EU-eliitti tahtoo niiden noudattavan. Tässä vääntämisessä käytetään apuna rahaa. Mutta mitä rahaa? Sitä rahaa, mitä EU:n jäsenmaat maksavat EU:lle ja EU jakaa edelleen eteenpäin. Tehän olette, globalistipuolueet, tämän rahan takuumiehiä. Tehän sitä rahaa sinne EU:lle haluatte antaa. Perussuomalaisten mielestä voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot unkarilaisille, voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot puolalaisille, voidaan lopettaa kaikki tulonsiirrot ihan kaikille muillekin. Minkä takia me annamme muille rahaa? Mikseivät maat itse käyttäisi omia rahojaan? Minkä takia meidän täytyy rakentaa näitä tulonsiirtoja? Voimme käydä kauppaa maiden välillä, käytetään omia rahojamme, jokainen tienatkoon ne rahat, mitä ansaitsee. En näe mitään mieltä järjestelmässä, jossa rahaa ylipäänsä syydetään ympäri Eurooppaa, noudattivatpa nämä maat sääntöjä tai eivät. Mikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

peruste se niille rahan maksajille on, jos ne noudattavat sääntöjä? Eivät meidän rahamme niille kuulu.

Muita kysymyksiä, mitä keskustelussa on tullut esille: Miten sisämarkkina, jossa on 500 miljoonaa ihmistä, voi toimia niin huonosti, että sinne tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa? Miksei sieltä löydy työntekijöitä tekemään niitä töitä? [Satu Hassi: Ikärakenne!] Ihmettelyn suuresti, miksi tätä yhteismarkkinaa hehkutetaan, jollei siitä kerran ole mitään hyötyä.

Olisi paljon muitakin näkökohtia, mutta näihin voidaan kenties palata myöhemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt vielä edustaja Kiljunen, Kimmo, ennen kuin ministeri vastaa.

17.14 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on virinnyt, ihan oikein, keskustelua myöskin menneisyydestä. EU-selonteko katsoo tulevaisuuteen, kuten tiedämme, mutta hyvähän meidän on paaluttaa se ymmärrys, minkä vuoksi me olemme Euroopan unioniin liittyneet. Täällä edustaja Mäkelä ja myöskin edustaja Kankaanniemi toivat jo esille niitä perusteita, miksi vuonna 95 Euroopan unioniin liityttiin. Edustaja Mäkelä totesi, että hän olisi äänestänyt vastaan. Miksi? Sen takia, että ”Suomi menettää itsemääräämisoikeutensa”. Te olette tietysti osittain oikeassa tuossa muotoilussa — siltä osin oikeassa, että liittymällä Euroopan unioniin me liityimme uudentyyppiseen integraatiojärjestelmään, jossa tehdään ylikansallista päätöksentekoa, ja tältä osin Suomi menettää osittain absoluuttista suvereniteettiaan kasvattaen kuitenkin suhteellista suvereniteettiaan. Tätä absoluuttista suvereniteettia ei ole menetetty sen vuoksi, että silloiset poliitikot olisivat laiminlyöneet velvollisuuksiaan tai suhtautuisivat vähäpätöisesti Suomen itsemääräämisoikeuteen. Ei näin, koska tästä ei ollut kysymys ollenkaan, vaan kysymys oli siitä, että me olemme menettäneet kehityksen myötä mahdollisuuden vaikuttaa absoluuttisella suvereniteetillamme moniin ongelmiin, jotka koskettavat suomalaisia. Ja miksi? Sen vuoksi, että nämä ongelmat eivät kunnioita Suomen valtion rajoja. Tässä mielessä liittymällä Euroopan unioniin me kasvatimme suhteellista suvereniteettia — ja tavallaan myöskin absoluuttista suvereniteettia — suhteessa niihin ongelmiin, joita me olemme ratkaisemassa. Euroopan unionin tehtävänä on aidosti ratkoa niitä asioita, joita me emme kansallisella päätöksenteolla luontevasti pysty suomalaisten edut huomioon ottaen ratkomaan. Niitä tässä on lueteltu pitkän päivää iso joukko: millaisena maailman pieneneminen ja Euroopan pieneneminen näyttäytyvät suomalaisille? Tämä on se iso kysymys.

Edustaja Kankaanniemi: Suomi ei liittynyt Euroopan unioniin niillä argumenteilla, että tässä haetaan joitain turvakuuita. Se ei ollut vuoden 95 alla käydyssä kansanäänestyskeskustelussa lainkaan esillä. Me emme liittyneet sinne tämän vuoksi, vaan me liityimme nimenomaan sen vuoksi, että tulemme osaksi isompaa yhteisöä, jossa me voimme rakentaa tulevaisuuttamme yhdessä eurooppalaisten partnerimaiden kanssa. Turvallisuuksia siinä muodossa kuin te muotoilitte ei Euroopan unionin turvallisuuslisässä edes ole. [Toimi Kankaanniemi: Ei ole!] Se ei ole sotilasliitto lainkaan, se ei ole lähtökohtaisestikaan ollut sotilasliitto, mutta tämä on varmaa: presidentti Mauno Koivisto on selkeästi omissa kirjoituksissaan tuonut esille, että hänellekin iso kysymys oli turvallisuuslisä, jonka Euroopan unioni antaa, mutta ei sotilaallisessa mielessä, vaan hän katsoi sen tietenkin siitä näkökulmasta — hän käytti termiä koheesioturvallisuus — että integroitumalla yhteiseen päätöksentekojärjestelmään, luomalla yhteismarkkinat, luomalla yhteisvaluutan, jota te vastustat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

te, Suomi lisäsi omaa turvallisuuttaan ja on lisännyt valtavasti omaa turvallisuuttaan. Me olemme osa isompaa kokonaisuutta aidosti: sekä lainsäädäntöjärjestelmien kautta, yhteismarkkinoiden kautta, kauppapolitiikan kautta, meillä jopa maatalouspolitiikka ja tämmöiset osa-alueet ovat yhteisiä, [Toimi Kankaanniemi: Entä Ruotsi ja kruunu?] ja meillä on isot yhteiset asiat. Tämä jos mikä on turvallisuuslisä Suomelle. Siinä mielessä, jos te puhutte ulkoisista uhista ja katsotte milloin mihinkin ilmansuuntiin, jokainen ymmärtää, että me olemme osa sellaista kokonaisuutta, että juuri tämän vuoksi meillä on erittäin iso — enkä käytä termiä ”takuu” — integraation kautta tuleva yhteisyys, ja siinä mielessä se on turvallisuutta vahvistava prosessi kokonaisuudessaan.

Euroopan unioni on aidosti rauhanprojekti kaikilla tasoilla, ja se myöskin rakentaa rauhaa suhteessa lähinaapurustoonsa ja ulkomaailmaan eikä rakenna muureja. Se on osa kansainvälistä järjestelmää, ja me kannamme unionin tasolla myöskin yhtä lailla globaalivasuutta, josta te koko ajan haluatte pidättäytyä. Miksi? Miksi te haluatte pidättäytyä siitä, kun ne globaaliongelmien ovat meidän ongelmiamme? À la ilmastonmuutos, à la ympäristöongelmien, à la joukkotuhoaseiden leviäminen, à la terrorismi, kansainvälinen rikollisuus ja niin edelleen — pandemiasta puhumme tänä päivänä. Nämä kaikki ovat meille olennaisia suomalaisten ongelmia, joita me emme yksin pysty ratkaisemaan. Osana unionia, osana globaaliyhteisön vastuunkantoa me pystymme näihin asioihin tarttumaan. Tämä on se turvallisuusyhteisö, missä me olemme mukana, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Tuppurainen, 5 minuuttia.

17.19 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos tästä keskustelusta, jossa nousi esiin muun muassa tämä arktisuus, joka onkin ajankohtainen, koska Suomi ottaa nyt vastaan Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuden. Suomi on arktisissa kysymyksissä suurvalta, ja on hyvä noteerata, että näissä arktisissa yhteyksissä EU — ja Suomi — pystyy myös rakentamaan yhteistyöhön Venäjän kanssa. Korostamme sitä, että arktisella alueella täytyy erityisen huolellisesti käsitellä fossiilisten varantojen käyttöönottoa. Suhtaudumme siihen varauksellisesti Pariisin ilmastopöytäkirjan velvoitteet huomioon ottaen. Myös alkuperäisasukkaiden oikeudet tulee ottaa kattavasti huomioon. Suomi vaikuttaa vahvasti arktisen politiikan toimeenpanoon EU-kontekstissa ja omista kansallisista lähtökohdistaan.

Kysyttiin myös EU-jäsenyyden hyödyistä, ja jos en nyt mene tähän rauhaan ja vakauteen, niin muutama konkreettinen esimerkki. Esimerkiksi meidän yhteinen valuutta: Kansalaiset arvostavat sitä, että meillä on yhteinen raha, euro. Se helpottaa matkustamista ja muun muassa hintojen vertailuja. Kyselyissä kansalaiset Suomessakin kannattavat sitä, että Suomi on rahaliiton jäsen. Tai tuoreempi esimerkki, EU:n yhteinen rokotehankinta: Se oli lopultakin varsinainen onnistuminen. Meillä on nyt rokotteet kaikille kansalaisille, ja Suomessakin jokainen, joka haluaa, voi turvallisen rokotteen ottaa. Tai esimerkiksi viimeimpänä tämä EU:n digitaalinen koronastodistus: sitä käytetään nyt Suomessakin koronapassina, ja voimme myös koko EU:n alueella tästä yhteisestä todistuksesta hyötyä.

Puhemies! Otettiin esille myös kokoomuksen puolelta — salissa ei ole enää kyllä edustaja paikalla — kyseenalaistettiin pääministeri Marinin vaikuttamistyö esimerkiksi Saksassa. Mielestäni on kyllä isänmaan etu, että pääministeri Marin tapaa Saksassa niin tulevan liittokansleri Olaf Scholzin kuin väistyvän liittokansleri Angela Merkelin. Ja kun hän siel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

lä edustaa Suomen näkökulmia, olen aivan vakuuttunut, että hän pohjaa puheenvuoronsa niihin linjoihin, jotka on tässä selonteossa kattavasti esitelty. Tästä selonteosta ne linjat löytyvät, ja suuren valiokunnan mietinnössä niitä tarkasti käsitellään ja käydään lävitse.

On arvo, minkä suuri valiokuntakin omassa mietinnössään noteeraa, että pitkästä ajasta meillä on tällainen selonteko. Marinin hallitus kykeni kokoamaan viiden puolueen yhteiset Eurooppa-poliittiset linjaukset — taisi olla yli kahdeksan vuotta siitä, kun edellinen selonteko annettiin — ja selonteko valmistelee meitä nyt yhteisiin kannanottoihin.

Lopuksi, puhemies, Puolaan ja oikeusvaltioperiaatteeseen.

Ei ole olemassa markkinataloutta ilman demokraattisia arvoja, eikä ole olemassa demokratiaa ilman toimivaa oikeusvaltiota. Nyt meillä on ongelmia Puolan kanssa. Kuten täällä edustaja Hassi kuvasi, komissio on kertonut yhtenä vaihtoehtona olevan, että me sovellamme tätä oikeusvaltiomekanismia, tätä kytkentää rahoitukseen, joka on tällä hetkellä EU-tuomioistuimen arvioitavana. Kun me ihan lähikuukausien aikana saamme tuomioistuimen arvion, niin Suomen näkökulmasta tätä uutta oikeusvaltiokytkentää tulee soveltaa.

Nyt Suomen kansan kiinnostuksen luonnollisesti pitäisi kohdistua perussuomalaisiin, jotka ovat jättäneet suuressa valiokunnassa eriävän mielipiteen tähän mekanismin käyttöön. Tämä tulee valkenemaan Suomen kansalle, miten te varjelette veronmaksajien rahojen siinä tilanteessa, jos tulee esille tarve soveltaa tätä oikeusvaltiokytkentää. Tuetteko te siis sitä komission aietta käyttää tätä oikeusvaltiomekanismia vai ette? Tämä tulee kohta kaiken kansan tietoon, mutta hallituksen linja on täysin selvä: oikeusvaltioperiaate on niin perustavanlainen, että sen varjelemiseksi täytyy käyttää kaikkia niitä keinoja, jotka käytettävissämme ovat, muun muassa tätä oikeusvaltioehdollisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kimmo Kiljunen omassa puheenvuorossaan vetosi siihen, että meillä on valtavia kriisejä: on ilmastokriisiä, on ydinaseiden leviämistä, ja on kaikkia vitsauksia. Me osallistumme niihin omalta osaltamme sen, minkä Suomen valtio budjetin kautta antaa. Mitään piikkiä jossain terrorismin torjunnassa, niin että me sinne miljardeja työntäisimme, ei ole. Me osallistumme sinne niillä rahoilla, mitä meillä valtion budjetin kautta on. Mitään avointa piikkiä ei ole, jotta te voisitte täällä sanoa, että meidän pitää antaa miljardi sinne ja tänne. Ei käy, sitä ei ole.

Te vetoatte joka kerran näissä omista puheissanne, että meillä on sopimus voimassa, esimerkiksi elvytyspaketti 1. Silloin puhuttiin tässä salissa kaikkien kansanedustajien edessä, ministerit puhuivat — ministeri Tytti Tuppurainen etusijalla, pääministeri, valtiovarainministeri, kaikki ministerit — että tämä on ainutkertainen. Olisiko tärkeintä, että jos me jostain tässä talossa teemme, niin olisimme rehellisiä äänestäjille? Tässä on nyt tulossa tämän U 61:n myötä toinen elvytyspaketti. No, se ei ole kuin 72,2 miljardia, mutta se on muuten jollekin ihmiselle, joka pienistä eläkkeistään veroja maksaa, aika iso paketti. Vanha sanonta sanoo, että jos et muuta voi kertoa ihmiselle, niin kerro rehellisesti, miten asiat ovat. Miksi te, hyvät edustajakollegat, ette kerro rehellisesti, että tämä on elvytyspaketti numero 2 ja lisää tulee? Jos me halutaan voittaa suomalaisten ihmisten kunnioitus tässä maassa, me Suomen kansanedustajat heidän edessään — olemme heillä töissä, niin kuin sanonta kuuluu — niin olkaamme rehellisiä ja kertokaamme, mihin tämä homma on menossa. Ainaakaan minun omatuntoni ei anna periksi mennä sanomaan, että kun tämä on vain sosiaali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

paketti. Se rikkoo Euroopan unionin perussopimukset, rikkoo Euroopan unionin perussäännöt ja sen jälkeen tekee vielä sen hävyttömyyden, että maksattaa sen kaiken suomalaisilla veronmaksajilla omalta osaltamme. Se suomalaisten osuus on muistamani mukaan noin 700 miljoonaa, mutta jos sille lähdetään ottamaan... Muistan, kun tässä viikko pari sitten käytiin keskustelua siitä, onko meillä kulttuurialalle, urheilulle, tieteelle ja taiteelle rahaa, taisi summa olla 70 miljoonaa. Valtava meteli syntyi, ja löytyiväthän ne rahat. Nyt on menossa 700 miljoonaa, eikä yksikään ministeri ole ollut huolissaan taikka pidetty kriisikokouksia, saatikka muita. Toivon teiltä, arvoisat edustajat, pikkuisen rehellisyyttä siihen, mitä me ollaan tekemässä. Eihän tämä näin voi mennä.

Ilmastoneutraaliudesta meillä paljon puhutaan. Niin kuin viimeksi sanoin, meidän osuutemme on 1 promille. Ilmastomuutoksen torjunta ei ala siitä, että me kaiken lopetamme, niin kuin lopetimme esimerkiksi kotimaisen turpeen käytön, ja mitä tapahtui? Nyt meillä on edessä valtava huoltovarmuuskriisi. Venäläinen pistää rajan kiinni. Se on heidän oikeutensa, venäläinen osa käydä kauppaa, se haistaa rahan, se tekee juuri niin kuin se haluaa. Itsenäinen Venäjä tekee ja osaa, se on vanha kauppakansa. Se osaa myydä tuotteita niin, että siitä jää rahaa sille itselleen. Se on osannut sen jo vuosisatoja. Ja me täällä teemme sellaisia päätöksiä, että me tulemme yhä enemmän riippuvaisiksi ulkoisesta energiasta. Siitä ei muuten tälle kansakunnalle hyvää seuraa. Toivoisin, että olisimme rehellisiä siinä, mitä sanomme, miten se vaikuttaa tämän kansakunnan tulevaisuuteen. Nyt me poltamme arvokasta pinotavaraa ja tukkipuuta kattilassa ja teemme valtavaa kansantalouden vahinkoa, ikään kuin meillä olisi siihen varaa. Meillä ei varmasti ole siihen varaa.

Maatalouden puolella selonteossa viitataan näihin itsenäisiin toimenpiteisiin, mitä meidän perussopimuksemme takaa meille. Maatalous on yksi sellainen. Tänä päivänä maatalous on semmoisessa ahdingossa, ettei ole ennen nähty. [Toimi Kankaanniemi: Näin on!] Tällä menolla olemme kohta kansakunta, joka ei pysty omia eväitään tuottamaan. Mitäs sitten tehdään? No, otetaan velkaa ja ostetaan saksalaista juustoa. Onko se ratkaisu?

Ja sitten kun katsotaan vapaakauppaa — mihin tuossa selonteossa myös viitataan: siihen, että se on meille tärkeä asia — niin se on tärkeä asia, siitä pitää pitää kiinni, mutta meidän on pysyttävä niissä sopimuksissa, mitä aikanaan teimme. Ei Schumanin ja Monnet'n sopimus velvoittanut. Se, mistä kaikki lähti liikkeelle, oli erittäin hyvä idea, siinä meidän pitää pysyä. Me luomme nyt semmoisia valtavia sosiaalisia virastoja, niin kuin tässä selonteossa, mitä käsittelemme, ja siellä ruvetaan kohta seuraamaan asioita. Siinä paketissa mennään jopa niin pitkälle, että ruvetaan seuraamaan talojen energiatehokkuutta ja arvioimaan erilaisilla suunnitelmilla ja arvioinneilla sitä, onko joku ihminen oikeutettu saamaan EU-tukea vai ei. Siinähän mennään raakasti sopimusten yli. Elvytyspaketti numero 2 tekee tätä, ja tätä elvytyspaketti kakkostahan ei koskaan pitänyt tulla.

Todellakin, jos me haluamme olla rehellisiä äänestäjiämme kohtaan, kerrotaan heille asiat niin kuin ne ovat. Sen jälkeen he antavat meille tuomion, olemmeko täällä kansanedustajina vai emme. Turha kaunistelu tässä asiassa kaupantekohetkellä on väärin, ja sitä minä en voi hyväksyä. [Toimi Kankaanniemi: Tulee kolmaskin paketti vielä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

17.28 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Terve kriittisyys ja maalaisjärki tekisivät suomalaiselle EU-politiikallekin ihmeitä. Euroopan unioni on muuttunut tyystin erilaiseksi siitä, mitä se oli vielä 2000-luvun alussa. Se on muuttumassa parhaillaan hivuttaen liitto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

valtioksi, mutta valtionjohdon suhtautuminen unioniin ei vain näytä muuttuvan. Suomen ministerit kyllä pääsevät päättäviin pöytiin vaikuttamaan, mutta mihin siellä tarkkaan ottaen vaikutetaan? Mikä on Suomelle ja suomalaisille paras EU:n kehittämissuunta? Onko tätä keskustelua koskaan ihan ajatuksen kanssa käyty? Suomi reagoi, ei vaikuta. Suomi ikään kuin istuu apumiehen paikalla, kun EU toimii kuskina, ja Suomi saa kyllä huudella välillä ohjeita kuskille, mutta EU valitsee tien, millä ajaa.

Viimeksi EU-poliittinen selonteko annettiin eduskunnalle vuonna 2013, siis todellakin kahdeksan vuotta sitten. Tämä jos mikä on omiaan kertomaan, että Suomen EU-politiikkaa on pidetty ainakin joissain piireissä niin hyvänä, ettei sitä ole haluttu altistaa keskustelulle. Euro- ja EU-kriittiset äänet on sivuutettu kerta toisensa jälkeen, vaikka nekin ovat kansalaisten mielipiteitä Euroopan unionista. Nekin ovat niitä aitoja huolia, arjen konkretiaa, suoraa tai epäsuoraa vaikutusta Suomen EU-politiikasta, mutta silti ne ohitetaan. Tyytymättömyys kasvaa, jos omalla äänellä ei ole merkitystä. Jos aiomme koskaan olla koamme suurempia vaikuttajia unionissa, niitä kriittisiäkin ääniä, arvoisat ministerit, olisi tärkeä kuunnella.

EU-kriittisyys on aina ollut osa suomalaisten EU-näkemyksiä, mutta se ei vain ole koskaan näkynyt Suomen virallisessa kannassa. Ja mitä siitä on seurannut? Suomi liitettiin rahaliittoon ilman luvattua kansanäänestystä. Rahaliitto on osoittautunut suureksi virheeksi, vaikka se onkin ilmeisen kivuliasta myöntää. Suomi osallistui saksalaisten ja ranskalaisten pankkien pelastusoperaatioihin, kun Kreikka meinasi mennä nurin. Dublinin sopimusta ei noudatettu, ja laittomat siirtolaiset pääsivät liikkumaan vapaasti unionin alueella aina Suomeenkin asti. Tällä kaudella meidän EU-politiikkaamme luotsanneet ministerit ovat rakenset EU:sta unionin, jossa jäsenmaat vastaavat toistensa veloista holtittoman taloudenpidon seurauksena — siis vastoin perussopimusten henkeä. Tämänhän ei pitänyt milloinkaan ja missään olosuhteissa ainakaan näillä perussopimuksilla olla mahdollista, mutta totta se on. Suomen EU-politiikasta puuttuu näkemys, omanarvontunto ja taito sanoa ”ei”.

Arvoisa puhemies! Mitä jos jatkamme tällä tiellä: toteamme, että EU on meille tärkeä arvoyhteisö ja sen peesausta tulee jatkaa seuraavat vuosikymmenet ilman vaihtoehtojen punintaa ja ohittamalla EU-kriittiset äänet, kuten tähänkin saakka on taitavasti tehty? Eipä aikaakaan, kun Euroopan unionilla on verotusoikeus. Eipä aikaakaan, kun olemme jälleen kritiikittä mukana jos jonkinlaisessa tukipaketissa — nettomaksajana, totta kai. Ja eipä aikaakaan, kun Suomi julistetaan Euroopan liittovaltion koilliseksi osavaltioksi, Euroopan viheralueeksi, josta löytyvät kaikki tarvittavat hiilinielut koko liittovaltion käyttöön. Tämä skenaario voi naurattaa nyt, mutta tämä on se tie, millä Suomi on tämänkin selonteon mukaan päättänyt kulkea, vaikka täällä muuta väitettäisiin. Olisi aika herätä ruususenunesta ja ryhtyä vihdoinkin ja viimein vaikuttamaan EU:ssa kansallisten etujemme mukaisesti ja aidosti kuunnella myös kriittisiä ääniä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olin valtioneuvoston jäsen 91—94 ja monet kerrat sekä hallituksen ulkoasiainvaliokunnassa että kahden kesken presidentti Koiviston kanssa keskustelin. Tiedän hänen ajattelutapansa. Hän oli alkuun hyvin kriittinen ja kielteinen EY-jäsenyyden hakemiselle mutta vähitellen sitten myöntyi sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

hen ja piti tärkeänä tätä turvallisuusnäkökulmaa. Ja näin sitten tapahtui, että liittyminen toteutui.

Arvoisa puhemies! Haluan muutaman kommentin antaa käytyyn keskusteluun.

Ensinnäkin edustaja Hassi vertasi Helsingin kaupunkia ja EU:ta tämän henkilöstömäärän suhteen, palveluksessa olevan väen suhteen. Ei Euroopan unionilla ole sosiaalipalveluja, ei terveydenhuollon ammattilaisia, ei palomiehiä, ei rakennusmiehiä, tekniikan puolen miehiä ja naisia palkkalistoillaan, [Satu Hassi: 450 miljoonaa kansalaista!] mutta Helsingin kaupungilla on näitä kymmeniätuhansia. Euroopan unionilla on byrokraatteja niin, että joka oksalla istuu, ja palkat ovat aivan uskomattomia, ja verotus on kevyttä, ja niin edelleen. Se jos mikä on korruptiopesä. Tämä oikaistakoon, että näin tosiasia on.

Arvoisa puhemies! Työperäisestä maahanmuutosta tässä hieman puhuttiin, ja totean, että Euroopan unioni on siis — ja me olemme siinä sisällä — 450 miljoonan ihmisen työskäyntialue, työmarkkina-alue, ja kun otetaan Eta-maat mukaan, niin vielä vähän päälle, ja tältä alueelta Suomeen ei löydy työntekijöitä, niitä osaajia, mitä meillä nyt tarvitaan. Ei tämä homma pelaa — tai syy on itse asiassa Suomessa, eli meidän olosuhteet eivät näitä kiinnosta. Meidän olosuhteet ehkä kiinnostavat intialaisia. Kun kysyin tässä taannoin valiokunnassa, mistä voisi tulla Suomeen näitä osaajia, niin asiantuntija totesi, että Intiasta. No, Nokia Oyj:llä oli toimitusjohtaja Intiasta mutta eipä ole enää. Sitä, miten hyvää työvoimaa sieltä sitten saadaan, en mene arvioimaan. Meillä on koulutus järjestettävä niin, että meidän koulutusjärjestelmä tuottaa ensi sijassa osaajia suomalaisiin yrityksiin, ja meillä on työttömiä valtavasti.

Arvoisa puhemies! Sitten näistä rokotteista ja koronapassista: Totean, että vaikka Israel ei kuulu Euroopan unioniin eikä mihinkään muuhunkaan unioniin, niin se kuitenkin kaikkein nopeimmin sai rokotteet koko kansalle, ja taitaa jo kolmas kierros olla menossa. Se on sitten eri asia, miten ne ovat tehonneet. Ja rokotepassin osalta Kelan Kanta-järjestelmään meillä ratkaisi tämän ongelman. Sitähän me käytämme, ja se riittää suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Yksi asia, jonka haluan nostaa esille ja jossa Euroopan unioni on todella epäonnistunut, on teknologia ja digitalisaatio. Kun ajatellaan, minkälaiset firmat meillä Euroopassa hoitavat näitä asioita, niin sieltä löytyy nimiä Amazon, Facebook, Google, Microsoft ja niin edelleen. Kaikki ovat amerikkalaisia valtavia yrityksiä, jotka ovat vallanneet koko Euroopan, ja Euroopasta ei löydy minun arvioni mukaan ensimmäistäkään vastaavaa firmaa. Tätä järjestelmää yritetään nyt muun muassa tällä 750 miljardin paketin digitalisaatio-osuudella jotenkin korjata. Se ei onnistu, koska ei näitä valtaisia globaaleja amerikkalaislähtöisiä yrityksiä pysty kukaan enää haastamaan. Eurooppa on epäonnistunut tässä yhdessä kaikkein tärkeimmistä asioista, mikä sillä olisi ollut mahdollisuus ajoissa hoitaa.

Arvoisa puhemies! Sitten tämä ilmastopolitiikka: Se on nyt sotkeutumassa sosiaalipolitiikkaan, eli me alamme maksaa EU:n kautta italialaisten sähkölaskuja sosiaalisiin perusteisiin. Aivan järjetöntä, kerta kaikkiaan tuomittavaa. Metsäpolitiikka ilmastopolitiikan alaiseksi painettuna on menossa sitä kautta ikään kuin kiertäen unionin päätösvaltaan. Aivan karmeaa Suomelle, [Puhemies koputtaa] ihan Suomen selkärangan se tappaa.

Arvoisa puhemies! EU on väärä tapa yhteistyölle. [Puhemies huomauttaa ajasta] Me tarvitaan löysempi kansainvälinen yhteistyö.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

17.38 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta katsoi toukokuisessa lausunnossaan, että verotusta koskevan määräenemmistöpäätöksenteon käyttöönottoa on mahdollista harkita harmaan talouden haitallisen verokilpailun, veronkierron ja veropetosten torjumiseksi rajatuissa kokonaisuuksissa, esimerkiksi koskien jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa ja muuta hallinnollista yhteistyötä. Varsinaisessa verolainsäädännön harmonisoinnissa on kuitenkin valtiovarainvaliokunnan mukaan edelleen syytä noudattaa yksimielistä päätöksentekoa, koska tällaiset harmonisointitoimet vaikuttaisivat keskeisesti jäsenvaltioiden budjettisuvereniteettiin. Suuri valiokunta osaltaan arvioi, että EU-alueen yhteistyötä verotuksessa ja sen kattavuuden varmistamisessa on syytä tiivistää erityisesti niillä verotuksen alueilla, joilla EU-tason päätöksillä saavutetaan suurempi lisäarvo verrattuna pelkkiin kansallisen tason päätöksiin. Tällaisia ovat suuren valiokunnan mielestä esimerkiksi veronkierron estäminen ja kestävä kehityksen edistäminen.

Arvoisa puhemies! Kajoamatta sen enempää noihin valiokuntien mietintöihin käsittelen tässä pyrkimyksiä EU:n yhteiseen yhdistettyyn yhteisöveropohjaan.

EU-politiikan selonteossa kerrotaan, että Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n yhteisen yhteisöveropohjan edistämiseen. Jos tämä yhteinen yhteisöveropohja otetaan käyttöön, niin me käytännössä luovumme omasta elinkeinoverolainsäädännöstämme. Yhteinen yhteisöveropohja on ensisijaisesti tarkoitettu koskemaan sellaisia yrityksiä, joiden vuotuinen liikevaihto on yli 750 miljoonaa euroa. Käytännössä ei ole kuitenkaan realistista ajatella, että meillä olisi kaksi EVL:ää, kaksi elinkeinotoimintaa, siis liike- ja ammattitoimintaa, koskevaa verolakia. Tämä olisi valtava muutos, joka veisi yrityksemme pitkään ja hankalaan vero-oikeudellisten tulkintojen epävarmuuden aikaan. Tulkinnat myös vaihtelisivat EU:n eri jäsenvaltioissa.

Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos on paikallaan siitä, ettei EU-selonteossa sentään esitetä yhdistetyn yhteisen yhteisöveropohjan käyttöönottoa. — Siis tässä on kaksi sanaa: yhteinen yhteisöveropohja ja yhdistetty yhteinen yhteisöveropohja.

Tämä yhdistetty yhteinen yhteisöveropohjahanke olisi uudistuksen kakkosvaihe, jossa yritysverotuksen toimivallan siirtoa itsenäisiltä jäsenvaltioilta unionille jatkettaisiin. Hankkeen toteutuminen merkitsisi sitä, että yhteisöverotulomme eivät enää olisi Suomen päätettävissä vaan ne siirtyisivät EU:n koneiston määräysvaltaan. Hankkeen verotusmalli, jossa patentteja ja muuta aineetonta omaisuutta ei otettaisi lainkaan huomioon verotulojen jakamisessa jäsenvaltioiden kesken, on jo syntyessään auttamattomasti vanhentunut ja Suomelle hyvin epäedullinen. Se olisi Suomen elinkeinoverolainsäädäntöä ajatellen tuulahuuhde 1980-luvulta, jos siihen siirtyisimme. Yritysveromme jaettaisiin suureksi osaksi muille EU:n jäsenvaltioille kaavamaisin perustein.

Arvoisa puhemies! Verolainsäädännössä EU:ssa noudatettu yksimielisyysperiaate on tärkeä. Se on pienen maan etu. Isot maat kyllä pystyvät niille tärkeiden asioiden taakse kehittämään määräenemmistöjä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.42 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Nyt kun eurooppaministeri Tuppurainen esitti erilaisia väitteitä koskien perussuomalaisten suuressa valiokunnassa tekemää vastalausetta tästä oikeusvaltioperiaatteen soveltamisesta, on kenties parasta tämä asia käydä läpi koko eduskunnan kuullen. Harmi, kun ministeri ei enää ole paikalla vastaamassa siihen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

mistä hän itse asiassa on eri mieltä meidän vastalauseemme kanssa, joka kuului seuraavasti:

”Perussuomalaisten mielestä rahoituskehykseen liittyvään lainsäädäntöehdotukseen talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita, on suhtauduttava varovaisen kriittisesti. Oikeusvaltiokulttuuri ei ole identtinen kaikissa 28 EU-jäsenvaltiossa, ja sen yhtenäistäminen ei onnistu sitomalla EU-budjetista tulevia varoja oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen. Myös tarkastusvaliokunta on todennut lausunnossaan TrVL 11/2018 vp, että oikeusvaltioperiaatteen määrittelyssä ja sen juridisessa merkityksessä on jäsenmaiden välillä tulkintaeroja.

Siltä osin kuin jäsenvaltioiden oletetut oikeusvaltion ongelmat tosiasiallisesti vaarantaisivat talouskasvun, investoinnit ja sisämarkkinoiden toiminnan, Suomen tulee olla avoin toimenpiteille taloudellisten intressien turvaamiseksi sekä vahvistaaksemme kansalaisten ja yritysten luottamusta oikeusvaltioon. Sen sijaan, että EU-rahoituksen saaminen kytkettäisiin oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja puututaan jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin, on huomattavasti mielekkäämpää ja tehokkaampaa pyrkiä muuttamaan EU-tukien saamisen ehtoja.

Hallitus on EU-puheenjohtajakaudellaan liittänyt voimakkaasti väitteet oikeusvaltio-ongelmista yksittäisiin maihin, erityisesti Puolaan ja Unkariin. Koska väitteet kohdistuvat maihin, joilla tiedetään olevan Suomen hallituksen linjasta poikkeava näkemys erityisesti maahanmuuttokysymyksissä, tämä herättää epäilyksen väitteiden poliittisuudesta. Kuitenkin tosiasiallisesti oikeusvaltio-ongelmia on epäilty olevan useissa muissakin jäsenmaissa. Tällainen oikeusvaltioperiaatteen politisointi ei ole Suomen edun mukaista ja voi vahingoittaa diplomaattisia suhteitamme asianomaisiin maihin sekä vaikeuttaa kansallista edunvalvontamme jatkossa. Vastakkainasettelu tuleekin lopettaa ensi tilassa ja siirtyä tasapuolisempaan oikeusvaltiokeskusteluun.

Edellä olevan perusteella esitämme, että lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa, että se yhtyy valtioneuvoston kantaan edellä perusteluista ilmenevin huomautuksin.”

Nyt minua olisi suuresti kiinnostanut tietää, mistä lausumastamme ministeri itse asiassa oli varsinaisesti eri mieltä ja mistä hän vaati meitä vastuuseen. Mikä tässä oli niin erinomaisen huonosti sanottu? Tässähän puututtiin juurikin siihen, että eihän varoja saa väärinkäyttää, korruptiota pitää torjua. Annamme tukemme toimenpiteille, joilla turvataan muun muassa yritysten sijoitukset kyseisissä EU-maissa. Emmehän me voi käydä kauppaa sellaisen maan kanssa, jonka oikeusjärjestelmä on altis korruptiolle ja lahjonnalle, jossa yritykset eivät voi luottaa siihen, että niiden omaisuus on suojattu, ja jossa kansalaiset eivät voi luottaa siihen, että heidän omaisuutensa ovat suojattu. Emmehän me tietenkään — eihän kukaan järkevä ihminen — vastusta tällaisen korruption kitkentää.

Kysymys tässä oikeusvaltioperiaatekeskustelussa on juurikin siitä, että oikeusvaltioperiaate on politisoitu. Tämä koko keinovalikoima kohdistetaan kahteen maahan, jotka ovat eri mieltä EU-eliitin kanssa tietyistä asioista. Sitä ei kohdisteta läheskään samassa mittakaavassa niihin muihin maihin, joissa tosiasiallisesti on näitä samoja ongelmia oikeusjärjestelmässään, viranomaistoiminnassaan. Ei niihin näitä kyseisiä pakkotoimia kohdisteta. Oikeusvaltiokeskustelu ja oikeusvaltiorankaisutoimet EU:ssa ovat politisoituneita.

Toivottavasti tämä tuli nyt väännettyä tarpeeksi paksusta rautalangasta. Olen mielelläni valmis jatkamaan keskustelua, jos joku kokee jollain tavalla tämän meidän vastalauseemme edelleenkin ongelmallisena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

17.47 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! On hyvä jatkaa tuosta edustaja Mäkelän ja perussuomalaisten vastalauseesta koskien oikeusvaltiota. Meidän on hyvä muistaa se, että Suomessakin on oikeusvaltio-ongelmia. Lakivaliokunta on tehnyt yksimielisen keskustelualoitteen keskustelusta, joka käydään marraskuun 11. päivänä, oikeusvaltion ja oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaamisesta. Lakivaliokunta on huomauttanut vuosia oikeudenhoidon — niin tuomioistuimen, syyttäjälaitoksen, oikeusavun kuin edunvalvonnan — perusrahoituksen puutteista. Me ollaan paljon puhuttu siitä, että poliiseilla on määrärahavajausta, ja hyvä, että se on luvattu hoitaa, mutta meidän oikeudenhoito ja ihmisten oikeusturva on vaarantunut siitä, että käsittelyajat ovat pitkiä, ja tähän ei ole löytynyt rahaa. Meillä on myöskin hyvin paljon määräaikaista virkoja oikeuslaitoksessa, mikä vaarantaa riippumattomuuden. Siinä mielessä Suomen tulisi myös ensin katsoa tämä oma pesä kuntoon ennen kuin käy niin kovasti hurskastelemassa maailmalla oikeusvaltioperiaatteesta. Ja kuten edustaja Mäkelä sanoi, me ehdottomasti vastustamme korruptiota, se on aivan selvä asia, ja on tosiaan harmi, että ministeri Tuppurainen ei jäänyt yksilöimään tänne tätä väitettänsä.

Edustaja Kiljunen toi esille, että me emme yksin pysty ratkaisemaan ilmastonmuutosta. Siitä huolimatta hallituksen toimet ovat sellaisia, että ajatellaan, että Suomi oikeastaan yksin ratkaisee ilmastonmuutoksen, koska me esimerkiksi teemme toimenpiteitä, jotka käyvät kansalaisen kukkarolle liikkumisen ja asumisen kallistumisena juuri niin kuin me yksin ratkaisisimme ilmastonmuutoksen. Siinä mielessä puheet ja teot ovat täydellisessä ristiriidassa.

Mitä tulee näihin keskustan kansanedustajien puheenvuoroihin, joita olen ilolla kuunnellut tänään, esimerkiksi edustaja Hoskosen ja edustaja Kulmunin, niin jotenkin tulee sellainen tunne, kuten aikaisemmin sanoin, että keskustan olisi hyvä olla hallituksessa. Toki te olette siellä, mutta ikävä, että näissä asioissa teillä ei ole riittävästi vipuvoimaa. [Toimi Kankaanniemi: Väärät henkilöt!] Edustaja Kulmuni kysyi, mitä me voisimme tehdä, jotta me voisimme vaikuttaa enemmän EU:ssa, ja tähän tuossa aikaisemmassa debatissa sanoin, että meidän tulee joskus sanoa EU:ssa ”ei”. Sanoin ministeri Tuppuraiselle, että jokainen varmaan ymmärtää, että jos käydään neuvotteluja ja toinen osapuoli aina tietää, että tuo aina lopulta antaa periksi, niin ei se ole mikään neuvottelu vaan se on teatteria. Jos me ei koskaan sanota ”ei”, niin ei sitä kunnioitusta ole. Silloin toinen osapuoli aina tietää, että perikihän tuo antaa. En oikein ymmärrä sitä ajatusta, että ministeri Tuppurainen lähtee siitä, että ”oma kansa ensin” -ajattelu on vahingollista, koska en minä tiedä, mikä muu EU-maa meidän puoliamme siellä neuvottelupöydissä pitää, onko se sitten Italia, Ranska vai Saksa — epäilen sitä. Jokainen ymmärtää, että sopimusneuvotteluissa jokainen haluaa itsellensä parhaan mahdollisen lopputuloksen. Kompromisseja tehdään, mutta joskus myös sopimusneuvottelut kariutuvat ja vedetään käsijarru päälle.

Mitä tulee sitten tähän oikeudenmukaisuuteen ja aktiivisuuteen, niin kyllä uskon, että kansalaiset pitävät hyvinkin epäoikeudenmukaisena sitä, että meillä on yhteistä velkaa, ja jos me ajatellaan nyt sitten tämän päälle tämä sosiaalinen ilmastorahasto, jossa hyvitetään niitä maita, jotka ovat hoitaneet huonosti asiansa, ja rangaistaan niitä, jotka ovat hoitaneet hyvin asiansa, niin jokainen ymmärtää, että se ei todellakaan ole millään tavoin oikeudenmukaista vaan päinvastoin. Tämä sama linja on jatkunut jo viime kaudelta, kun tässä Pariisin ilmastositomuksen soveltamisessa Puolalla on ihan minimaaliset vähennystavoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

teet ja Suomella taas kolmanneksi korkeimmat. Vaikka me käytämme hiiltä sähköntuotannossa vajaat seitsemän prosenttia ja esimerkiksi Puola jonkun 90 prosenttia, silti päästötavoitteet ovat aivan pääläellään, eli tähän on hyvin epäoikeudenmukainen järjestelmä.

Vielä sanoisin tästä selonteosta loppuun sen, että ainahan meillä selonteissa yleensä haetaan myös riskejä ja tiekarttoja vaaran varalle, mutta en minä ainakaan oikein löydä tuolta mitään. Ei EU:ssa sitten vissiin hallituspuolueiden mielestä mitään riskejä eikä ongelmia ole. Kaikki on hyvin, [Puhemies koputtaa] ja integroidutaan vain lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.52 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossani totesin tämän digitalisaation osalta EU:n täydellisen epäonnistumisen näiden parin kolmen vuosikymmenen aikana, jolloin se on kehittynyt globaalisti voimakkaasti.

Toinen, missä EU on varsin totaalisesti epäonnistunut, on maahanmuuttopolitiikka ja rajavalvonta. EU vuoti silloin 2015 hyvin voimakkaasti ulkorajojen osalta, ja Eurooppaan, EU-alueelle, vyöryi ihmisiä hallitsemattomasti, eikä heitä pystytty mitenkään etukäteen arvioimaan, ja sitten mekin saimme Suomessa osuutemme. Toki Suomessa olisi voitu menettellä niin kuin entinen pääministeri Sipilä eräissä haastattelussa totesi, että olisi voitu panna rajat kiinni niin sanotusti. Kuusi EU-maata, Schengen-maata, pani rajansa kiinni. Sen saa tilapäisenä toimenpiteenä tehdä, mutta ne pitivät niitä kiinni. Ei se tarkoita, että olisivat rajat täysin kiinni, vaan on rajatarkastukset, ja nämä kuusi maata pitivät vuosia rajatarkastuksia yllä ehkä vastoin sitä, mikä on näiden sopimusten henki. Suomessa vain ei silloinen sisäministeri Orpo halunnut asiaa hoitaa järkevällä tavalla, ja niin mentiin sitten siihen tilanteeseen ja ajaututtiin, mihin ajaututtiin. Tänäkin päivänä ei rajavalvonta EU:ssa ole kunnossa, ja kovin oudolta tuntuu se, että EU maksaa Turkille miljardeja siitä, että Turkki pitää näitä ihmisiä omalla alueellaan. Eli tämä on tietynlaista EU:n ihmiskauppaa. Tähän olisi mukava saada Suomen hallituksen kanta, onko tämäkään sellainen keino, että voidaan sitä hyvällä omallatunnolla katsoa. Rajavalvonta kuntoon ulkorajojen osalta tai sitten Suomessa sisärajojen osalta, se on ratkaisu näihin ongelmiin.

Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa maa- ja metsätalous on ohitettu parilla lauseella. [Leena Meri: Ajatella!] Näiltä arvoisilta, kunnioittamiltani keskustan edustajilta hieman kyllä peräänkuulutan nyt, kun teillä on puheenvuorotkin tulossa, miksi keskusta on päästännyt maa- ja metsätalouden näin vähällä huomiolla tämän selonteon läpi. Me kuitenkin tiedämme, miten ankarassa koetuksessa suomalainen talonpoika on. Silloin kun Suomi liittyi unioniin, niin meillä taisi olla 100 000 viljelijää, nyt on 45 000, ja tänä vuonna varmaan käytännössä häviää tiloja, ei konkurssin kautta mutta pakkolopettamisen kautta, ehkä tuhansia, ainakin satoja. Eli tilanne on todella huolestuttava, ja me olemme tämän EU-politiikan orjia. Olsi luullut, että maataloudesta ja maaseudusta olisi täällä hieman vahvempaa viestiä. Siellä energian hinta ja ruoan hinta ovat voimakkaassa kasvussa. Voi olla, että talvella ollaan energian suhteen jopa pulassa, ja ruoan suhteenkin voi olla tiukka paikka.

Arvoisa puhemies! Vielä palaan hieman tuohon talouspuoleen siltä osin, että tässä Euroopan EU-selonteossa voisi olla myös paikka tarkastella Euroopan keskuspankin politiikkaa. Tuo historia on tietysti tuttu siitä, että Kreikka pääsi valheellisilla tiedoilla Euroopan rahaliittoon ja sen jälkeen se kaatui. Käytännössä Kreikka kaatui ja aiheutti sen, että perustettiin ensin lainajärjestelmä, sitten ERVV ja sitten EVM, joka tänä iltana täällä olevalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

erillisasialla ollaan muuttamassa yhteisvastuurahastoksi, mikä on kyllä Suomen etujen vastaista erittäin vahvasti — käsittämätön esitys. EU on ylläpitänyt tätä velkakirjojen osto-ohjelmaa ja pitänyt sillä yllä löysää rahapolitiikkaa ja alhaisia korkoja. Tämäkin tulee tien-sä päähän viimeistään lähivuosina, ja Suomen osuus myös tältä osin on [Puhemies koput-taa] erittäin iso.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi kuvasi ansiok-kaasti maatalouden toimintaympäristöä. Edustaja Kiviranta on näissä maatalousasioissa ehkä ryhmämme parhaita asiantuntijoita, ellei paras. Hän ottakoon kantaa siihen asiaan yk-sityiskohtaisemmin, mutta omasta puolestani vastaan, että maatalouden nykyinen alennus-tila on minusta kansallinen häpeä. Se on jotain sellaista, että me ei tässä maassa ymmärretä sitä, että sen maataloustuotannon jatkeena on yli 300 000 työpaikkaa jalostukseen, kaup-paan ja siihen kaikkeen muuhun maatalouden tuotantoketjuun liittyen ja sen takana on mei-dän puhdas ruokamme, joka takaa meille hyvän kansanterveyden. Valtio, joka ei huolehdi siitä, että kansalaisilla on omat eväät tallessa kaikissa olosuhteissa, ottaa valtavan riskin, ja Suomella sen riskin ottamiseen ei ole varaa. Pitäisi nyt ainakin kansanedustajien tietää meidän Suomen historia, miten olemme omat asiamme hoitaneet. Talvi- ja jatkosodan ai-kana Suomi taisi olla ainoa Euroopan valtio, jossa ei nälänhätää kärsitty. Toki elintarvik-keista oli pulaa, mutta kaikki pystyttiin ruokkimaan ja pystyimme pysymään hengissä ja säilytettiin kansakunnan selkäranka suorana.

Sitten, arvoisa puhemies, toinen asia: Veropohjan tiivistys kansainvälisesti on tärkeää, niin kuin tuossa selonteossa sanotaan. Minä muistan, että silloin, kun käytiin tätä eurobon-dikeskustelua, siellä olivat tällaiset merkittävät Suomen kansanedustajat kuten Juha Sipi-lä, Katri Kulmuni, nykyinen eurooppaministeri Tytti Tuppurainen, kaikki he, ankarasti sitä mieltä, että jos eurobondit tulevat, yhteisesti taatut joukkovelkakirjat, niin niistä sitten jär-jestetään kansanäänestys. No, sitä ei järjestetty, ja nyt sitten ollaan tekemässä yhteistä eu-rooppalaista verotusta, tätä common corporate tax basea elikkä yhteistä eurooppalaista yh-teisöveropohjaa. Kun katson täällä salia, niin meitä kansanedustajia on kuitenkin paikalla alle kymmenen, kymmeneen sopivat kaikki kansanedustajat, vaikka käsittelemme tällä hetkellä Suomen tulevaisuuden kannalta aivan varmasti yhtä tärkeimmistä asioista. Yh-tään ministeriäkään ei ole paikalla. [Toimi Kankaanniemi: Eikä vasemmistossa ketään!] — Ei ketään. — Tämä on jotain aivan käsittämätöntä.

Tämä yhteinen veropohja, mitä nyt ollaan suunnittelemassa, aiheuttaa sen, että meillä tulee eteen tilanne, jossa ylimääräinen vero tulee suomalaisten verojen päälle. Olen syn-kästi ihmetellyt ja monta kertaa tältä puhujakorokkeelta kysynyt, missä on meidän työvä-enliikkeen edustajat, jotka olisivat puolustamassa työmiehen kukkaroa, koska tämä yhtei-nen veropohja kun iskee suomalaiseen työntekijään ja hänen kukkaroonsa, se varmasti ohentaa sitä kukkaroa. Kun tulee veroa veron päälle, niin semmoista matemaatikkoa ei muuten tästä maasta löydy, joka pystyy sanomaan, että ei tule lisää veroja. Aivan varmasti tulee. En ole huomannut yhdenkään ammattiyhdistysliikkeen edustajan virallisessa pu-heenvuorossa ottavan asiaan kantaa. No meillähän on kohtapuolin, kun vähän aikaa eläme, vappu tulossa, ja toivorikkaina odotamme vappupuheenvuoroja.

Selonteossa sanotaan, että Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n yhteisen veropohjan edis-tämiseen — siis aktiivisesti yhteisen veropohjan edistämiseen. Kyllä on muuten aikoihin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

elletty. Kun me aikanaan liittyttiin Euroopan unioniin ja tuli tämä eurobondikeskustelu, niin muistan kuin eilisen päivän, että tällaista ei tule, ja tässä sitä mennään.

Mitä edellisessä puheenvuorossani sanoin, niin vielä kerran toistan sen: Kun me kansanedustajina puhumme näistä asioista, olisiko vihdoinkin ja viimein hyvä, että kertoisimme asiat suoraan, miten ne oikeasti ovat, koska ihmiset joutuvat tämän asian kohtaamaan omassa elämässään lisääntyvinä veroina, vaikeutuvana elämänä, kasvavana työttömyytenä, huonompina palveluina? Sitten joudumme huomaamaan senkin karmean totuuden, että kun on tämä sosiaalinen ulottuvuus, mikä on tuohon selontekoon sisälle kirjoitettu, niin suomalainen perheenäiti tai -isä, joka kasvattaa lapsiaan, taikka eläkeläinen, joka myöskin maksaa hankkimistaan tuloista, eläketuloista, veroa, osallistuu italialaisen perheen veronmaksuun tai sähkölaskun maksuun tai polttoainehankintaan. Jos tällä keinoin olisimme rehellisesti sanoneet aikanaan, ehkä se vaalitulos olisi ollut silloin viime vaaleissa hieman erilainen. En ota siihen kantaa. Kansa antaa meille tuomion. Sitä nöyränä odotan, mikä se tuomio tulee olemaan, mutta sen tiedän, että jos me tällä keinoin jatkamme, kyllä minä näen pikkusen vaikeana tämän Suomen eduskunnan tulevaisuuden. Toivon, että Suomen eduskunta voi hyvin, mutta se perintö, minkä jätämme tässä talossa seuraaville edustajille, ei varmasti ole hyvä, ja pahoin pelkään, että sitten päätetään semmoisista asioista, [Puhemies koputtaa] joista ei kukaan tykkää yhtään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

18.02 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On totta, että EU-komissiossa ei ole töissä sairaanhoitajia eikä palomiehiä, mutta EU-komissiossa hoidetaan 450 miljoonan ihmisen yhteismarkkina-alueen asioita, ja niitä siis tosiaan hoitaa pienempi joukko kuin Helsingin kaupungilla on työntekijöitä.

Mitä tulee sitten esitettyyn EU:n yhteiseen yritysveropohjaan, niin siinä ei ole kysymys siitä, että kerättäisiin uutta veroa EU:n kassaan, vaan siitä, että yhtenäistettäisiin EU-maiden yritysverotuksen laskentaperiaatteita. Jokainen maa saisi veroprosentit päättää aivan itse, mutta laskentaperiaate yhtenäistettäisiin. Tällä vaikeutettaisiin kansainvälisten suuryritysten harjoittamaa veronkiertoa. Joitakin vuosia sitten EU-komissio arvioi, että veronkierto ja verokikkailu, joissa hyödynnetään muun muassa EU-maiden kansallisten verojärjestelmien välisiä eroja, vähentävät kokonaisuutena EU-alueen verotuloja noin 1 000 miljardilla eurolla vuodessa, mikä on enemmän kuin esimerkiksi EU-maiden yhteiset, yhteenlasketut terveydenhuoltobudjetit. Jos tätä veronkiertoa, jota harjoittavat siis kaikkein rikkaimmat yksilöt ja kaikkein suurimmat yritykset, edes vähän pystytään suitsimaan, niin sehän nimenomaan mahdollistaa sen, että pieni- ja keskituloisten ihmisten verotusta pystytään alentamaan.

Mitä tulee sitten oikeusvaltioperiaatteeseen, on täysin mahdollista, että on syytä puuttua muidenkin EU-jäsenmaiden kuin Puolan ja Unkarin oikeusvaltio-ongelmiin. Nythän osa tätä järjestelmää, jota Suomi myös silloisena EU-puheenjohtajamaana oli aktiivisesti ajamassa, on se, että kaikkien jäsenvaltioiden, myös Suomen, kanssa käydään tällaisia oikeusvaltiodialogeja. Suuri valiokuntakin on tällaisen keskustelun käynyt sen asianomaisen EU-elimien kanssa, jonka nimeä en nyt muista. Tosiaan on täysin mahdollista, että täsä katseet kohdistuvat myöskin muihin maihin kuin Puolaan ja Unkariin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

Mutta mitä tulee sitten perussuomalaisten jättämään eriävään mielipiteeseen... [Toimi Kankaanniemi: Kyllä se tarkastelun ansaitsee!] — Ja nyt, arvoisa puhemies, minun täytyy vissiin siirtyä tuonne pönttöön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin on. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Niin, tosiasia on se, että perussuomalaiset ainoana ryhmänä jättivät suuressa valiokunnassa eriävän mielipiteen tästä oikeusvaltioperiaatteen sitomisesta EU:n monimuotoiseen rahoituskehukseen. Olette vastustaneet sitä, mutta mitään todellista vaihtoehtoa ette ole esittäneet tilalle, vaikka erinäisissä muissa yhteyksissä kyllä kovasti pidätte ääntä sääntöjen rikkomisesta.

Sitten vielä viimeinen pointtini: Onko päätetty EU:n yhteisestä velanotosta, uudesta, niin kuin tässä keskustelussa on monesti jo väitetty? No ei ole. Puheenvuoroja on käytetty, aivan niin kuin suomalaisessakin keskustelussa käytetään puheenvuoroja. Tässäkin keskustelussa perussuomalaiset ovat arvostelleet Emua, rahaliittoa ja yhteisvaluutta euroa sellaisin sanakäntein, että joku voisi Suomen ulkopuolella vetää sellaisen johtopäätöksen, että Suomi harkitsee eroa eurosta. Me kuitenkin Suomessa tiedämme, että tällaista näkymää ei todellakaan ole. Aivan vastaavasti poliittisia puheenvuoroja käytetään kaikissa Euroopan maissa, ja näin kuuluu ollakin. Se, että on tehty päätös tästä elvytyspaketista, ei mitenkään helpota päätöksentekoa, jos joskus tulisi tilanne, jossa haluttaisiin tehdä jotain vastaavaa. Perussopimuksessa on selkeät ehdot, milloin tällainen päätös voidaan tehdä, ja se on tehtävä kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä, jos tällainen tilanne tulee. Mehän emme tiedä, tuleeko sellainen tilanne koskaan. Kukaan ei voi taata, [Puhemies koputtaa] ettei se koskaan tule, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta päätöksenteko edellyttää silloinkin yksimielisyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

18.08 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä illan suuri oikeusvaltiokeskustelu nyt ehkä hieman lässähti siihen, kun asian esille nostanut ministeri Tuppurainen poistui paikalta. En tiedä, haluaako oikeusministeri Henriksson sitten lähteä kylmiltään tähän debattiin mukaan. Edustaja Hassin puheenvuorossa arvosteltiin perussuomalaisten vaihtoehtoa vaihtoehdon puutteesta, mutta se vaihtoehtohan esitettiin juurikin siinä eriävässä mielipiteessä, eli puututaan korruptioon ja varojen väärinkäyttöön mutta ei politisoida oikeusvaltiokäsitettä sillä tavoin, että nostetaan tikun nokkaan kaksi maata, jotka ovat eri mieltä EU:n eliitin kanssa asioista, ja jätetään muut oikeusvaltio-ongelmat tällaisten kahdenkeskisten dialogien varaan, joista ei sanktiotoimenpiteitä niihin kohdisteta.

Tämä oikeusvaltiokeskustelu on ehkä hieman sivujuonne siinä, että jäimme vaille vastausta tähän ennakkovaikuttamisen puutteeseen näiden EU:n talouskurisääntöjen suhteen. En itse ainakaan kuullut ministerin millään tavalla ottavan kantaa siihen, annetaanko eduskunnalle jo valmisteluvaiheessa mahdollisuus vaikuttaa komission esityksiin näistä sosiaalisista paketeista sun muista. Täällä esitettiin perusteltua kritiikkiä sille, että eihän niihin komission esityksiin enää, kun ne on tehty, pysty käytännössä vaikuttamaan. Eihän komissio oikeasti, me kaikki tiedämme sen, tee esityksiään ilman, että niillä on takanaan riittävä tuki isojen jäsenmaiden keskuudessa ja ne tullaan viemään läpi. Jos niihin esityksiin jotain muutoksia voidaan tehdä, ne ovat hyvin pieniä, kosmeettisia, saattavat sisältää suuren po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

liittisen hinnan. On ladattu komission esitykseen liikaa arvovaltaa, että se rakenteellisesti ja kokonaisvaltaisesti enää muuttuisi tekemisensä jälkeen. Silloin on myöhäistä vaikuttaa, mutta hallitus ei meille suostu kertomaan, annetaanko eduskunnalle mahdollisuus tähän vaikuttamistyöhön. Vaikuttaa, että hallituksella itselläänkin vallitsee asiasta erimielisyys, koska pääministerin ja valtiovarainministerin lausunnot ovat hyvin erilaisia.

Me myös tiedämme sen, että politiikan kielessä sana ”kriittinen” sisältää voimakkaan negatiivisen arvolatauksen. Joidenkin asioiden suhteen voi olla kriittinen, esimerkiksi maahanmuuton. Kukaan ei vastusta kaikkea maahanmuuttoa, mutta jokainen vastustaa jotain maahanmuuttoa, kun taas tällaisessa EU-paketissa joko ollaan tai siinä ei olla, ei voi olla kriittinen. Kriittinen tarkoittaa loppupeleissä ”kyllä”. Täytyy sanoa ”ei”.

Tässä EU-selonteossa ei katsota mielestäni tässä mielessä tarpeeksi eteenpäin. Useimmat puolueet tässä salissa ovat sitä mieltä, että joskus on liikaa liittovaltiota, joskus on liikaa yhteisvastuuta, joskus on liikaa integraatiota, mutta mikä on se kohta, mikä on liikaa? Missä kohtaa sanotaan ”ei”? Hallitus on kriittinen sosiaalisen rahaston suhteen, mutta sanooko se sille ”ei”? Se asia ei ilmene tästä selonteosta, mikä on liikaa EU:ta, missä kohtaa tulee vastaan pysäkki, josta emme halua enää jatkaa.

On myös niin, että ei EU:ta pidä syyttää siitä, mikä ei ole EU:n syytä. Jos me itse hoidamme omat asiat huonosti EU-vaikuttamisen suhteen, niin ei siitä EU:ta pidä syyttää. Hyvänä esimerkkinä vaikka tämä turveasia, josta tässä keskusteltiin jonkin aikaa sitten. Suomi itse teki sellaisen päätöksen, että turve ei ole uusiutuva, ja se taisi vielä ratketa arvallakin. Ei se ole EU:n syytä. Muistaakseni se kalakukkuviokkaan ei ollut EU:n syytä, vaan suomalaiset itse olivat määritelleet sen jonkinlaiseksi, ja sitten EU valvoi sen määräyksen toteutumista. Tällaisista lillukanvarsista pitäisi päästä tähän kokonaisvaltaiseen keskusteluun siitä, mikä on se linja, millä me tässä asiassa etenemme, ja mikä on liikaa EU:ta, koska kyllä sellainenkin piste varmaan tulee eteen. Vai tunnustautuuko joku tässä salissa nyt täysin liittovaltion kannattajaksi?

Itse olen tuolla EU:n tulevaisuuskonferenssissa kuunnellut monenlaisia puheenvuoroja — olen siellä yhtenä Suomen eduskunnan edustajista — ja siellä esitetään sellaisia puheenvuoroja, että pitäisi olla ylikansalliset vaalilistat, pitäisi olla ihan täysi liittovaltio, EU-parlamentin pitäisi pystyä tekemään sitovaa lainsäädäntöä, mikä tarkoittaisi liittovaltiota. Tällaisia puheenvuoroja siellä kyllä esitetään, mutta onko Suomen eduskunnassa sellaisia edustajia, jotka avoimesti myöntävät olevansa tällä kannalla, kehtaavat tulla sanomaan näin? Tähän mennessä näitä puheenvuoroja ei ole juurikaan kuulunut. Jonkinlainen viikunanlehti halutaan häveliäisyssyistä laittaa tämän ajatuksen eteen, ainakin jos sellainen ajatus mielessä liikkuu, mutta missä on tämä kokonaisuus? Missä kohtaa menee raja?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

18.12 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme käyneet monipolvista keskustelua EU-selonteon pohjalta. Yksi tärkeä näkökulma EU:n kehittämiseen on ollut vähemmällä huomiolla — keskityn siihen. Se on yhteinen koulutuspolitiikka.

Euroopan unionin perustana ovat yleisesti määritellyt arvot, joita ovat vapaus, demokratia, oikeusvaltio, tasa-arvo sekä perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Nämä yhteiset arvot lepäävät laadukkaan ja tasa-arvoisen koulutuksen ja sivistyksen päällä. Euroopan unioni on ja sen tulee olla vahvasti sivistyksellinen projekti. Koulutuksen laadun takaami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

sen tulee siksikin olla asialistalla riittävän korkealla. Koulutusta ei voi ottaa saavutettuna etuna, vaan sen eteen on tehtävä jatkuvasti töitä.

Arvoisa puhemies! Koulutus on tärkeä elementti EU:n tulevaisuutta ajatellen. Valtioneuvoston selonteossa todetaan aivan oikein, että eurooppalaisten osaamistason vahvistaminen, koulutuksellisen tasa-arvon lisääminen ja jatkuvan oppimisen tukeminen tulee nostaa keskeiseksi EU-yhteistyön tavoitteeksi. Selonteossa määritellään, että EU:n strategiseksi tavoitteeksi tulee ottaa eurooppalaisen koulutuksen nostaminen maailman parhaaksi. Kilpailu maailmalla kovenee koko ajan, osaajia tarvitaan yhä enemmän. Meilläkin on osaajapula eri puolilla maata. Osaajapula, tekijäpula, alkaa olla kasvun esteenä. Tarvitaan korkeaa koulutusta ja liikkuvaa työvoimaa. Kuten selonteko huomioi, laadukas koulutus on edellytys sille, että EU:n kilpailukyky vahvistuu ja vihreä siirtymä ja digitalisaatio etenevät. EU ei siis pärjää ilman maailman laadukkainta koulutusta, Suomi ei pärjää ilman maailman laadukkainta koulutusta. EU:n tehtävänä on osaltaan varmistaa, että Eurooppa pysyy mukana kilpailussa. Silloin hyötyjänä on myös Suomi. Siksi on erittäin tärkeää, että EU:n tasolla edistetään yhteisiä koulutuspoliittisia päämääriä.

Arvoisa puhemies! Selonteossa tuodaan esiin Erasmus+-ohjelma ja sen täysimääräinen hyödyntäminen koulutuksen, osaamisen ja liikkuvuuden edistämiseksi. EU on sitoutunut yhteisen koulutusalueen luomiseksi vuoteen 2025 mennessä. Jäsenmaiden koulutusjärjestelmien yhteentoimivuutta on parannettava ja liikkuvuuden ja yhteistyön esteitä poistettava. Kokonaan oma mahdollisuutensa on lisäksi digitalisaation tuoma mahdollisuus koulutuksessa. Digitalisaatio muuttaa koko yhteiskuntaa, myös koulutusta. Selonteossa huomioidaan, miten EU-tasolla voitaisiin tehdä yhteistyötä esimerkiksi tekoälyn hyödyntämisessä opetuksessa ja oppimisessa. Lisäksi tarvitaan laadukkaita koulutuksen viejämailta. Suomessa on osaamista, teknologiaa, mahdollisuus vaikuttaa.

Arvoisa puhemies! Huolehditään siitä, että kaiken muun lisäksi koulutus säilyy keskeisenä tekijänä EU:n kehittämisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.17 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä peräänkuulutettiin vaihtoehtoa, ja totean, että ainakin omasta mielestäni meille löytyy hyviäkin vaihtoehtoisia kehityslinjoja Euroopan unionille, joka on muuttumassa tai on jo liittovaltio. Nykyinen presidentti Niinistö jo vuonna 2011 totesi, että EU:ssa yhteisvastuu on jo pidemmällä kuin Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain osavaltioiden välillä. Taloudellinen sidonnaisuus oli siis Euroopassa jo silloin suurempi, ja se on vain pahentunut koko ajan, ja koko ajan myös vielä huonompaan suuntaan menee. Eli meidän pitää kehittää Euroopan unionia itsenäisten valtioiden yhteisöksi, talousalueeksi, kauppa-alueeksi, sisämarkkina-alueeksi — mitä nimeä nyt halutaankin käyttää — ja sille kevyt mutta toimiva organisaatio, ei tällaista byrokraattista vallankeskitystä, mikä nyt on ja paisuu ja tuo monenlaisia ongelmia. Tähän rinnalle, sisämarkkinoiden rinnalle, voidaan ottaa sitten yhdessä hoidettavaksi erilaisia asioita, jotka edellyttävät yli rajojen menevää yhteistyötä. Ympäristökysymyksissä varmasti on tämentyyppisiä, ja varmaan näissä maahanmuuttokysymyksissäkin.

Meillä on kohtuullisen hyvin toimiva Euroopan neuvosto ja Etyj, sitten on laajempia, WTO ja YK, jotka ovat valtioiden välisiä järjestöjä, eivät mitään vallan keskittämisiä, joissa sitten jotkut määräävät toisten yli ja joissa etsitään vikoja naapurin hallinnosta ja väite-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2021 vp

tään kaikenlaisia kansan valitsemien päättäjien epädemokraattisuuksia. Kun päästäisiin ihan aitoon yhteistyöhön Euroopassa taloudellisesti ja näissä tärkeissä asioissa — ja sellaisessa muodossa, johon voisivat tulla mukaan myös ne eurooppalaiset valtiot, jotka eivät nyt siinä mukana ole, esimerkiksi Venäjäkin pitkällä aikavälillä voisi olla tässä mukana — se olisi koko Euroopan etu. Vain sellaisella järjestelmällä me pystymme Euroopassa käymään todellista dialogia ja vaikuttamaan niin Kiinan suhteen kuin Yhdysvaltain suhteen ja muualle globaalisti.

Tämä järjestelmä, joka meillä on, joka ontuu joka nurkasta ja tukehtuu byrokratiaansa, ei tule pysymään pystyssä. Sama kohtalo on todennäköisesti Euroopan keskuspankillä, talous- ja rahaliitolla. Se voi minä päivänä tahansa lauetä. Ja edustaja Hassi kun kyseli, että haluammeko me [Puhemies: Kiitoksia!] Euroopan keskuspankista eroamista, talousalueesta ja rahaliitosta eroamista, niin totean, että me haluamme, että siihen valmistaudutaan. Tehdään suunnitelma, [Puhemies huomauttaa ajasta] miten tapahtuu, jos näin kuitenkin käy, niin kuin näyttää käyvän.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.